รายละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง

สอศ.

กลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง สำนักอำนวยการ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

(เป็นเอกสารสำคัญต้องอ่านก่อนประมูล และเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา)

รายละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง

๒๕๖๑

ปรับปรุงรายละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๕๓

(เริ่มใช้ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓)

คำนำ

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีงานก่อสร้างอาคารต่าง ๆ เช่น อาคารเรียน อาคารอเนกประสงค์ โรงอาหาร- หอประชุม โรงพลศึกษา โรงฝึกงานรวมถึงบ้านพักครู บ้านพักภารโรง และสิ่งก่อสร้างประกอบอื่น ๆ ซึ่งทำการก่อสร้าง ณ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ การออกแบบอาคารต่าง ๆ ในแต่ละปีมีหลายรูปแบบ ตามความต้องการและประโยชน์ใช้สอยของแต่ละวิทยาลัย และแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นเพื่อให้งานก่อสร้างดังกล่าวทั้งหมดมีมาตรฐานการช่างที่ดีในระดับเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีรายละเอียดประกอบแบบก่อสร้างที่เป็นมาตรฐานนี้ เพื่อเป็นคู่มือในการดำเนินการก่อสร้าง ตามแบบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รายละเอียดประกอบแบบก่อสร้างนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบแบบรูปรายการก่อสร้างอาคาร การปรับปรุงและต่อเติมอาคารต่าง ๆ ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยกำหนดคุณภาพฝีมือช่าง คุณลักษณะของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้าง พร้อมทั้งกำหนดแนวปฏิบัติงานการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบรูปรายการ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ รายละเอียดใดที่ไม่ได้ปรากฏในแบบรูปหรือกำหนดไว้แต่ไม่ชัดเจน ให้ถือปฏิบัติตามรายละเอียดประกอบนี้แทน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้งานก่อสร้างมีมาตรฐาน "ตรงตามเจตนารมณ์ของแบบ" มีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัยต่อผู้ใช้อาคาร และเป็นข้อยุติปัญหาที่ยุติธรรมระหว่างผู้ว่าจ้าง คณะกรรมการตรวจรับพัสดุและผู้รับจ้าง จึงควรปฏิบัติตามรายละเอียดประกอบแบบนี้โดยเคร่งครัด

กลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง
สำนักอำนวยการ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
1. ข้อกำหนดทั่วไป	1
2. การปักผังอาคารและงานดิน	8
3. งานฐานราก	9
4. งานแบบหล่อคอนกรีต	15
5. งานเหล็กเสริมคอนกรีต	16
6. งานคอนกรีต	18
7. งานพื้นคอนกรีตสำเร็จรูป	22
8. งานโครงสร้างไม้	23
9. งานโครงสร้างเหล็กรูปพรรณ	24
10. งานมุงหลังคา - รางระบายน้ำฝน	25
11. งานผนังและฝา	27
12. งานผิวพื้น	30
13. งานฝ้าเพดาน	33
14. งานประตู - หน้าต่าง ช่องแสง และช่องลม	34
15. งานสุขภัณฑ์	37
16. งานสุขาภิบาล	38
17. งานไฟฟ้า	47
18. งานทาสี	59
19. งานครุภัณฑ์	60
20. ลิฟต์โดยสาร	61
21. เอกสารแนบท้ายรายการ (ภาคผนวก)	63

รายละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง

1. ข้อกำหนดทั่วไป

1.1 คำนิยาม

"อาคาร" หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน และสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่น ซึ่งบุคคลเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

(1) อัฒจันทร์หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่น เพื่อใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน

(2) เขื่อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ อู่เรือ คานเรือ ท่าน้ำ ท่าจอดเรือ รั้ว กำแพง หรือประตู ที่สร้างขึ้นติดต่อหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะหรือสิ่งที่สร้างขึ้นให้บุคคลทั่วไปใช้สอย

(3) ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติด หรือตั้งป้าย

(ก) ที่ติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะและมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือมีน้ำหนักรวมทั้งโครงสร้างเกินสิบกิโลกรัม

(ข) ที่ติดหรือตั้งไว้ในระยะห่างจากที่สาธารณะซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้วระยะห่างจากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) พื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา 8(9)

(5) สิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงส่วนต่าง ๆ ของอาคารด้วย

"ที่สาธารณะ" หมายความว่า ที่ซึ่งเปิดหรือยินยอมให้ประชาชนเข้าไปหรือใช้เป็นทางสัญจรได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าตอบแทนหรือไม่

"แผนผังบริเวณ" หมายความว่าแผนที่แสดงลักษณะที่ตั้ง และขอบเขตของที่ดิน และอาคารที่ก่อสร้างดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้ รวมทั้งแสดงลักษณะและขอบเขตของที่สาธารณะและอาคารในบริเวณที่ดินที่ติดต่อโดยสังเขปด้วย

"แบบแปลน" หมายความว่า แบบเพื่อประโยชน์ในการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร โดยมีรูปแสดงรายละเอียดส่วนสำคัญ ขนาดเครื่องหมายวัสดุและการใช้สอยต่างๆ ของอาคารอย่างชัดเจนพอที่จะใช้ในการดำเนินการได้

"รายการประกอบแบบแปลน" หมายความว่า ข้อความชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับคุณภาพและชนิดของวัสดุ ตลอดจนวิธีปฏิบัติหรือวิธีการสำหรับก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารเพื่อให้เป็นไปตามแบบแปลน

"รายการคำนวณ" หมายความว่า รายการแสดงวิธีการคำนวณกำลังของวัสดุ การรับน้ำหนักและกำลังต้านทานของส่วนต่าง ๆ ของอาคาร

"ก่อสร้าง" หมายความว่า สร้างอาคารขึ้นใหม่ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขึ้นแทนของเดิมหรือไม่

"ดัดแปลง" หมายความว่า เปลี่ยนแปลงต่อเติม เพิ่ม ลด หรือขยายซึ่งลักษณะขอบเขต แบบรูปทรง สัดส่วน น้ำหนัก เนื้อที่ ของโครงสร้างของอาคารหรือส่วนต่าง ๆ ของอาคารซึ่งได้ก่อสร้างไว้แล้วให้ผิดไปจากเดิม และมิใช่การซ่อมแซมหรือการดัดแปลงที่กำหนดในกฎกระทรวง

"ซ่อมแซม" หมายความว่า ซ่อมหรือเปลี่ยนส่วนต่าง ๆ ของอาคารให้คงสภาพเดิม

"รื้อถอน" หมายความว่า รื้อส่วนอันเป็นโครงสร้างของอาคารออกไป เช่น เสา คาน ตง หรือส่วนอื่นของโครงสร้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"เขตเพลิงไหม้" หมายความว่า บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้อาคารตั้งแต่สามสิบหลังคาเรือนขึ้นไป หรือมี เนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งไร่ ขึ้นไป รวมทั้งบริเวณที่อยู่ติดต่อภายในระยะสามสิบเมตร โดยรอบบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ด้วย

"ผู้ควบคุมงาน" หมายความว่า ผู้ซึ่งรับผิดชอบในการอำนวยการ หรือควบคุมดูแลการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร

1.2 ประเภทของอาคารและสิ่งก่อสร้าง

เนื่องจากรายละเอียดประกอบแบบก่อสร้างนี้ เป็นรายการที่ใช้ควบคู่กับแบบรูปการก่อสร้าง โดยทั่วไปของงานก่อสร้าง กลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อันประกอบด้วยงานก่อสร้างทุกประเภท รวมทั้งงานที่นอกเหนือจากการก่อสร้างอาคาร ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแบบ จึงกำหนดประเภทของอาคารและสิ่งก่อสร้างไว้ดังนี้

1.2.1 อาคารประเภทที่ 1 หมายถึง อาคารและสิ่งก่อสร้างทุกประเภท ยกเว้นที่ระบุไว้ในอาคารประเภทที่ 2 การวินิจฉัยข้อขัดแย้ง รายละเอียดวิธีการก่อสร้าง การแก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบรูปรายการ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแบบรูปรายการ สถาปนิกหรือวิศวกรผู้ออกแบบเป็นผู้พิจารณา ผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และผู้ว่าจ้างเป็นผู้อนุมัติ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ทุกประการ

1.2.2 อาคารประเภทที่ 2 หมายถึง อาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่เป็นบ้านพักครู บ้านพักภารโรง (ยกเว้นอาคารแฟลต) ส้วม โรงอาบน้ำ โรงเลี้ยงสุกร โรงเลี้ยงไก่ รั้ว ประตู เสาธง สนามบาสเกตบอล สนามฟุตบอล สนามวอลเลย์บอล สนามตะกร้อ ถนน งานถมดิน บ่อพักน้ำ บ่อกรองน้ำ หอถังประปา เสาไฟฟ้า สระถังเก็บน้ำฝน บ้านพักนักเรียนและอาคารที่ไม่ใช่โครงสร้าง ค.ส.ล. การวินิจฉัยข้อขัดแย้ง รายละเอียด วิธีการก่อสร้าง

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบรูปรายการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแบบรูปรายการ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุพิจารณาเสนอผู้ว่าจ้างอนุมัติ แต่ต้องมีสามัญวิศวกรของผู้รับจ้างเป็นผู้ลงนามรับรองการวินิจฉัยความมั่นคงแข็งแรง พร้อมแนบสำเนาใบประกอบวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติวิศวกร 2542 ทั้งนี้ให้เป็นไปอยู่ภายใต้ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

1.3 ด้านการเตรียมงานและการดูสถานที่

1.3.1 ผู้รับจ้างจะต้องศึกษาแบบรูปและรายการให้เข้าใจโดยละเอียด เพื่อดำเนินการก่อสร้างได้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีสิ่งใดที่สงสัยให้สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และทำความเข้าใจให้ตรงกันเสียก่อนที่จะลงมือทำงาน

1.3.2 การดูสถานที่ เมื่อมีข้อสงสัย หรือข้อขัดแย้งให้สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ชี้สถานที่ และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา หรือเอกสารประกวดราคาทุกประการ ก่อนลงมือทำงานจะต้องติดต่อกับผู้รับผิดชอบงานก่อสร้างของวิทยาลัยฯ ทำความตกลงในเรื่องสถานที่ที่เก็บวัสดุ ที่พักคนงาน ทางเข้า – ออก การใช้น้ำ การใช้ไฟฟ้า การใช้ห้องน้ำ-ห้องส้วม การกำจัดสิ่งปฏิกูลและน้ำทิ้ง และกำหนดขอบเขตพื้นที่ใช้งานให้เกิดความสะดวก เหมาะสม เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการควบคุมดูแล

1.3.3 หากมีความจำเป็นจะต้องย้ายระบบสาธารณูปโภคและสิ่งก่อสร้าง ที่อยู่ในพื้นที่ก่อสร้างเป็นหน้าที่ของ**ผู้ว่าจ้าง**จะต้องดำเนินการ นอกจากระบุเป็นอย่างอื่นในแบบรูปรายการ

1.3.4 ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบทำการซ่อมแซม หรือชดใช้ต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสาธารณูปโภคส่วนบุคคล หรือส่วนสาธารณะใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้น เนื่องจากการทำงานของผู้รับจ้าง

1.4 ด้านแบบรูป - รายการวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง

1.4.1 ก่อนลงมือก่อสร้าง ผู้รับจ้างจะต้องศึกษาทำความเข้าใจแบบรูปรายการ และวิธีการก่อสร้างตามความมุ่งหมายของผู้ออกแบบให้ดีเสียก่อน ถ้ามีปัญหา หรือสงสัยเกี่ยวกับแบบด้านสถาปัตยกรรม หรือวิศวกรรม หรือสภาพพื้นที่ ณ บริเวณที่ที่จะทำการก่อสร้างไม่เป็นที่ราบ ระดับผิวดินที่มีความสูงต่ำแตกต่างกันเกินกว่า 1 เมตร หรือพื้นที่เป็นบ่อหรือดินเลน ร่องสวน หรือดินถมสูง หรือพื้นที่ชายทะเลที่น้ำเค็มเข้าถึง หรือพื้นที่ใดที่มีอุปสรรคในการก่อสร้างในสภาพปกติ หรือนอกเหนือจากที่แบบรูปกำหนดไว้ให้ปรึกษาสถาปนิก หรือ วิศวกร โดยเสนอเรื่องผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุและวิทยาลัยฯ เพื่อหาข้อยุติในการแก้ปัญหา ในกรณีที่ไม่อาจวินิจฉัยชี้ขาดได้ ให้เสนอผู้ว่าจ้างขอความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อมีความเห็นเป็นประการใดให้ผู้รับจ้างลงมือทำการก่อสร้างต่อไปตามนั้น หากปรากฏว่าส่วนใดที่ผู้รับจ้างดำเนินงานไปก่อน และไม่ถูกแบบรูปรายการที่ชี้ขาดแล้ว คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือผู้ว่าจ้างมีสิทธิสั่งให้ผู้รับจ้างทำการแก้ไขทันที โดยที่ผู้รับจ้างจะเรียกร้องค่าเสียหาย หรือขอต่ออายุสัญญาไม่ได้ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

1.4.2 หากปรากฏว่าแบบรูปรายการไม่ชัดเจน หรือแบบด้านวิศวกรรมบางส่วนซึ่งไม่สามารถเห็นได้จากแบบด้านสถาปัตยกรรม หรือขณะทำการก่อสร้างแบบรายละเอียดด้านสถาปัตยกรรม-วิศวกรรมไม่ชัดเจน แต่จำเป็นต้องมีในตัวอาคาร สถาปนิกหรือวิศวกร จะเป็นผู้กำหนดให้ โดยยึดหลักความมั่นคงแข็งแรงและวิชาช่างที่ดี ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติตาม

1.4.3 ในกรณีที่แบบรูปกับรายการขัดแย้งกัน หรือแบบรูปกับแบบรูปขัดแย้งกัน หรือรายการกับรายการขัดแย้งกัน ให้สอบถามสถาปนิกและวิศวกรผู้ออกแบบ เพื่อให้ได้ข้อยุติก่อนลงมือทำการก่อสร้าง

1.4.4 การใช้วัสดุอุปกรณ์เทียบเท่าตามที่ระบุไว้ในรายการ ให้ผู้รับจ้างทำหนังสือขอเทียบเท่าต่อผู้ว่าจ้าง โดยผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุพิจารณา เพื่อเสนอความเห็นไปยังผู้ว่าจ้างล่วงหน้าก่อนเวลา อันสมควร เมื่อได้รับอนุญาตให้ใช้วัสดุอุปกรณ์เทียบเท่าแล้วจึงจะใช้ได้ ห้ามใช้วัสดุอุปกรณ์ซึ่งยังไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้ก่อนเด็ดขาด ระยะเวลาที่เสียไปในการขอเทียบเท่านี้ ผู้รับจ้างจะถือเป็นเหตุต่อสัญญาไม่ได้ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

1.4.5 การก่อสร้างให้ถือปฏิบัติตามแบบรูป และรายการอย่างเคร่งครัด ในกรณีที่จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบรูปรายการก่อสร้างที่เกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง หรือเทคนิคเฉพาะอย่างในกรณีที่มีความจำเป็นโดยไม่ทำให้ทางราชการต้องเสียประโยชน์หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ และไม่เพิ่มวงเงินแล้ว ต้องให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุและวิศวกรของหน่วยงานทางราชการในจังหวัด หรือวิศวกรของกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างทำความเห็นและรับรองก่อนที่จะให้ผู้ว่าจ้างพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้แก้ไข เปลี่ยนแปลงสัญญาต่อไป สำหรับการคำนวณเงินในส่วนที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการดังกล่าว ที่ต้องหักจาก ค่าจ้าง (ถ้ามี) ให้เป็นไปตามเอกสารแนบท้ายสัญญาจ้าง (ใบแจ้งปริมาณงานและราคา)

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบรูปรายการก่อสร้าง หากเป็นการแก้ไขที่เปลี่ยนแปลงประโยชน์ใช้สอยความมั่นคงแข็งแรงของอาคารและวัสดุก่อสร้างจะต้องให้สถาปนิก - วิศวกรของกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างให้ความเห็นและรับรองเท่านั้น

1.4.6 ผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามหลักวิชาเพื่อให้ได้ผลงานที่เสร็จเรียบร้อยมีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัยและสวยงาม ถูกต้องตามแบบรูปรายการ รายละเอียดประกอบแบบก่อสร้างนี้ใช้ประกอบแบบรูปสิ่งก่อสร้างทั่วไปของกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั่วประเทศ รายการใด ๆ (ในรายละเอียดประกอบแบบก่อสร้างนี้) ที่ไม่เกี่ยวกับการก่อสร้าง คือไม่มีกำหนดให้ก่อสร้างไว้ก็ไม่ต้องใช้รายการนั้น ๆ เช่น อาคารที่ไม่มีระบุให้ใช้เสาเข็มคอนกรีต หรือไม่มีระบุให้ใช้พื้นหินขัดก็ไม่ต้องใช้รายการเสาเข็มคอนกรีต และหรือรายการพื้นหินขัดนั้น แต่ให้ใช้รายการเสาเข็มและรายการพื้นตามแบบรูปที่กำหนดไว้เฉพาะเท่านั้น

1.5 ด้านดำเนินการก่อสร้าง

1.5.1 ผู้รับจ้างจะต้องจัดหา ช่างฝีมือที่ดีและมีความชำนาญในงานแต่ละประเภทมาทำการก่อสร้างให้ถูกต้องตามแบบรูปรายการ ในขณะทำการก่อสร้างหรือหลังจากงานก่อสร้างส่วนใดส่วนหนึ่งแล้วเสร็จ หากสถาปนิก วิศวกร ผู้คุมงาน คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจพบว่าผู้รับจ้างใช้วัสดุอุปกรณ์ผิดจากรายการ หรือใช้ช่างฝีมือที่ไม่ได้มาตรฐานที่ดี คณะกรรมการตรวจรับพัสดุเสนอผู้ว่าจ้างมีสิทธิสั่งให้รื้อถอน หรือแก้ไขงานได้ ผู้รับจ้างจะคัดค้านหรือเรียกร้องค่าเสียหายไม่ได้

1.5.2 ผู้รับจ้างจะต้องจัดหา และใช้วัสดุก่อสร้างที่มีคุณภาพให้ครบตามแบบรูปรายการก่อสร้างทุกประการ และต้องจัดหามาให้ครบถ้วนทันเวลา วัสดุที่จำเป็นต้องสั่งจากต่างประเทศ หรือทำขึ้นเป็นพิเศษ หรือสิ่งของที่มีจำหน่ายในท้องตลาดจำนวนจำกัดผู้รับจ้างจะต้องสั่งทันที เพื่อให้ทันกับระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง ในกรณีที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงวัสดุ หรือลดปริมาณงานอันเนื่องมาจากไม่อาจจัดหาวัสดุดังกล่าวได้ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ว่าจ้าง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

1.5.3 วัสดุที่นำมาใช้ในการก่อสร้างจะต้องเป็นของใหม่ ไม่เคยใช้งานมาก่อน ยกเว้นกรณีที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่นและมีคุณภาพดีถูกต้องตามแบบรูปรายการ วัสดุหลักที่จะใช้ในการก่อสร้าง รวมทั้งเอกสารประกอบตามที่กำหนด ให้ผู้รับจ้างนำตัวอย่างมาให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ (หรือต้องให้สถาปนิก วิศวกร ผู้ออกแบบเป็นผู้พิจารณาตามเงื่อนไขในแบบรูปรายการ เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ) ตรวจรับรองว่าถูกต้องเสียก่อนจึงจะทำการก่อสร้าง หรือติดตั้ง หรือสั่งซื้อได้

1.5.4 การติดตั้งวัสดุหรือการก่อสร้าง นอกจากจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานงานก่อสร้างที่ดีแล้ว จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของบริษัทผู้ผลิตวัสดุที่นำมาใช้ด้วย

1.5.5 อุปกรณ์เครื่องมือที่นำมาใช้ในการก่อสร้างนี้ เช่น เครื่องผสมคอนกรีต เครื่องสั่นคอนกรีต ค้ำยันนั่งร้าน วัสดุที่ใช้ในการบ่มคอนกรีต เป็นต้น จะต้องใช้ชนิดที่มีคุณภาพและใช้การได้ดี ซึ่งผู้รับจ้างจะต้องจัดหามาให้ทันเวลาและมีจำนวนเพียงพอเหมาะสมกับขนาดของงานก่อสร้าง

1.5.6 วัสดุต่าง ๆ ที่ระบุชื่อโดยเฉพาะเจาะจงไว้ หรือที่กำหนดคุณภาพเทียบเท่าในแบบรูป รายการก่อสร้าง หากผู้รับจ้างประสงค์จะใช้วัสดุชนิดอื่นแทน(เทียบเท่า) จะต้องแสดงเหตุผลในการขอเปลี่ยนหลักฐานในการเปรียบเทียบคุณภาพ คุณสมบัติและราคาให้ชัดเจน ผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เสนอต่อสถาปนิก หรือวิศวกร เพื่อวินิจฉัย จากนั้นให้ผู้ว่าจ้าง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนั้นขึ้นมาพิจารณาและให้ความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรเสียก่อน จึงจะสามารถนำไปใช้ในการก่อสร้างได้ ทั้งนี้ หากวัสดุที่ใช้ขอเทียบเท่ามีราคาสูงกว่าผู้รับจ้างจะไม่ขอเพิ่มเงินและเพิ่มเวลาก่อสร้าง หากจำเป็นจะต้องมีการทดสอบคุณสมบัติวัสดุ จะต้องทำการทดสอบโดยสถาบันทดสอบของรัฐ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเสียก่อน ทั้งนี้ผู้รับจ้าง จะต้องเป็นผู้ติดต่อและออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

1.5.7 วัสดุก่อสร้าง เครื่องมืออุปกรณ์ในการก่อสร้างต้องอยู่ในความดูแลรักษาของผู้รับจ้างและต้องเก็บไว้ในที่ซึ่งมีเครื่องป้องกันที่ดีมิให้เกิดความเสียหายขึ้น สิ่งใดที่เสียหายหรือมีคุณภาพไม่ดีหรือไม่ถูกต้องตามแบบรูปรายการก่อสร้างให้นำออกไปจากบริเวณก่อสร้างทันที ห้ามมิให้ผู้รับจ้างนำเข้ามาในบริเวณก่อสร้างอีก มิฉะนั้นจะถือว่าผู้รับจ้างมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามแบบรูปและรายการก่อสร้างที่กำหนดไว้ในสัญญา

1.5.8 ในขณะก่อสร้าง สถาปนิกหรือวิศวกร อาจให้ผู้รับจ้างเขียนแบบรายละเอียดส่วนก่อสร้างเพิ่มเติม อาทิ ผังเสา การวางแนวคาน - พื้น การวางแนวท่อน้ำประปา ฯลฯ เพื่อทำการตรวจสอบก่อนลงมือทำงานก็ได้ กรณีสถาปนิกหรือวิศวกร ได้ตรวจสอบแล้วอาจมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อความสวยงาม มั่นคง แข็งแรงแล้ว ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติตามและถือว่าไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบรูปรายการแต่อย่างใด

1.5.9 ในกรณีที่ผู้รับจ้าง ให้วิศวกรของหน่วยงานราชการในจังหวัดมาร่วมพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้างนี้ จะต้องมีหนังสือรับรองของหน่วยงานที่วิศวกรนั้นสังกัดอยู่ พร้อมสำเนาใบอนุญาตประกอบวิชาชีพควบคุมหรือสำเนาบัตรประจำตัว กว. ระดับสามัญวิศวกร และหากวิศวกรหน่วยงานราชการในจังหวัดมีความเห็นอย่างไรให้บันทึกไว้ในสมุดควบคุมงาน

1.6 ด้านควบคุมงาน – การตรวจสอบและการป้องกันอันตราย

1.6.1 ผู้รับจ้างประสงค์จะทำการปลูกสร้างโรงงาน หรือที่พักคนงานชั่วคราวในบริเวณที่ก่อสร้าง จะต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานเจ้าของสถานที่เสียก่อน สถานที่และขนาดพื้นที่จะกำหนดให้ตามความเหมาะสม ส่วนที่พักคนงานจะต้องจัดสร้างที่พัก ที่ปรุงอาหาร ส้วม และห้องน้ำให้มิดชิด และถูกสุขลักษณะ วัสดุที่ใช้สร้างต้องไม่ติดไฟง่ายไม่สกปรกหรือรกรุงรัง คนงานที่อาศัยจะอยู่ได้เฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างนี้ และต้องอยู่ในบริเวณที่ได้กำหนดเท่านั้น ห้ามเข้าไปเกี่ยวข้องในบริเวณอื่น ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาต

1.6.2 ผู้รับจ้างจะต้องจัดห้องทำงานให้กับผู้ควบคุมงานของผู้ว่าจ้าง ขนาดของห้องพักต้องพอเหมาะที่จะปฏิบัติงาน โดยมีกระดานดำสั่งงาน ที่ติดแบบรูป โต๊ะทำงานพร้อมเก้าอี้ ห้องสุขา ซึ่งจะอาจจัดรวมอยู่ใกล้กับที่ทำงานของผู้รับจ้างก็ได้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน

1.6.3 ในระหว่างการก่อสร้าง สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจให้สถาปนิกหรือวิศวกร หรือนายช่างโยธา ของกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง มาร่วมพิจารณาผลการดำเนินงานก่อสร้างได้ โดยให้บันทึกความเห็นหรือคำแนะนำต่าง ๆ เสนอคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ทั้งนี้ วิทยาลัยฯ จะต้องรายงานให้กลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างทราบเป็นระยะๆ เพื่อที่จะได้รวบรวมเป็นข้อมูลความก้าวหน้าในการดำเนินงานก่อสร้างและติดตามตรวจสภาพงานอย่างใกล้ชิด โดยให้ทางวิทยาลัยฯ รายงานตามขั้นตอนดังนี้

ก. การตรวจผังการก่อสร้าง การตอกเสาเข็ม การทำฐานราก

ข. การทำแบบหล่อ และผูกเหล็กเสาคาน-พื้น ในแต่ละชั้น ๆ ละ 1 ครั้ง ก่อนเทคอนกรีต

ค. การทำงานโครงหลังคา-มุงหลังคา

ง. การทำงานส่วนประกอบอาคาร เช่น ผนัง ประตู หน้าต่าง ฯลฯ

จ. งานทั้งหมดก่อนส่งมอบงานงวดสุดท้าย

ทั้งนี้ อาคารประเภทที่ 2 ให้ทำรายงานเฉพาะที่เห็นว่ามีความสำคัญหรือมีความจำเป็นตามความเหมาะสม

1.6.4 ผู้รับจ้างจะต้องให้มีเครื่องป้องกันอันตรายต่อคนงาน ผู้ควบคุมงาน โดยจัดให้มีหมวกนิรภัย หรือถุงมือ หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมกับงานนั้น ๆ รวมถึงจัดให้มีเครื่องดับเพลิงประจำสำนักงานด้วย

1.6.5 ผู้รับจ้างจะต้องดำเนินการจัดทำรั้วป้องกันแนวเขตก่อสร้าง หรือตาข่ายป้องกันเศษวัสดุต่ออาคารข้างเคียง และจัดทำนั่งร้านที่มั่นคงแข็งแรงให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้าง

1.6.6 ผู้รับจ้างจะต้องจัดหาวิศวกรควบคุมงานประจำระหว่างดำเนินการก่อสร้าง โดยแจ้งชื่อวิศวกรพร้อมหลักฐานใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้ว่าจ้าง และจะต้องอยู่ปฏิบัติงานจริง ณ สถานที่ก่อสร้างตลอดเวลา

1.6.7 ผู้รับจ้างจะต้องทำแผ่นป้ายขนาด 2.40 x 4.80 ม. มีข้อความตามกำหนดในเอกสารแนบท้ายรายการ (ภาคผนวก) โดยติดตั้งที่ก่อสร้างให้บุคคลทั่วไปมองเห็นอย่างเด่นชัด

1.7 ด้านการส่งมอบงาน

1.7.1 ผู้รับจ้างจะต้องทำความสะอาดอาคารทั้งภายในและภายนอกให้เรียบร้อยครบทั้งหมด เช่น การทำความสะอาดกระจก สุขภัณฑ์ พื้น หรือผนัง ที่เปรอะเปื้อน เป็นต้น หากมีการชำรุดต้องซ่อมแซม หรือเปลี่ยนแปลงใหม่ให้ถูกต้องก่อน และผู้ว่าจ้างสามารถใช้งานได้ทันทีที่ตรวจรับงานงวดสุดท้าย

1.7.2 การตกแต่งบริเวณก่อสร้าง ผู้รับจ้างจะต้องปรับพื้นที่ให้เรียบร้อย หรือตามที่ได้กำหนดไว้ เศษวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ เช่น ขยะ เศษอิฐ ไม้ ปูน ทราย โรงงาน และส้วมชั่วคราว เป็นต้น จะต้องขนย้ายไปให้พ้นบริเวณก่อนวันตรวจรับงานงวดสุดท้าย

1.7.3 เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบำรุงรักษา คู่มือการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ใบเสร็จหรือใบมัดจำมิเตอร์ไฟฟ้า ประปา เอกสารค้ำประกัน วัสดุอุปกรณ์ ระหว่างผู้ผลิต ผู้แทนจำหน่ายกับทางวิทยาลัยตามเงื่อนไข เป็นต้น ต้องส่งมอบให้ผู้ว่าจ้างในวันส่งมอบงานงวดสุดท้าย

1.7.4 กุญแจต่าง ๆ ผู้รับจ้างจะต้องทำป้ายแจ้งรายละเอียดไว้กับลูกกุญแจให้ตรงกับแม่กุญแจทุกตัวและทุกชนิด ต้องส่งมอบให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุพร้อมกับการส่งมอบงานงวดสุดท้าย

2. การปักผังอาคาร และงานดิน

2.1 การปักผัง ผู้รับจ้างจะต้องทำการปักผังอาคารให้ถูกต้องตามระบุในผังบริเวณของวิทยาลัย ระยะต่างๆ ของตัวอาคารหากมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ถือระยะศูนย์กลางเสาเป็นเกณฑ์ เมื่อวางผังเสร็จแล้วให้แจ้งผู้ควบคุมงาน และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจสอบระยะต่าง ๆ เสียก่อน เมื่อได้รับแจ้งผลการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว จึงจะดำเนินการต่อไปได้ การพิจารณาเกี่ยวกับระยะต่าง ๆ ที่ตรวจสอบหากพบภายหลังไม่ตรงกับแบบรูปถือว่าเป็นความผิดของผู้รับจ้างเอง และจะต้องแก้ไขให้ถูกต้องโดยเร็ว

2.2 ระดับอาคาร ระดับ ± 0.00 ให้ถือตามระบุในแบบรูปเป็นหลัก หากไม่มีระบุในแบบรูปให้ถือเส้นระดับดินในแบบรูปตัดเป็นระดับ ± 0.00 และให้ใช้วิธีกำหนดระดับดังนี้

2.2.1 กรณีที่มีถนนมาตรฐานภายในวิทยาลัยที่อยู่บริเวณที่ก่อสร้างซึ่งน้ำท่วมไม่ถึง ในสภาพปกติ ให้กำหนดหลังถนนนั้นเป็นระดับ + 0.00 หรืออาจกำหนดระดับ ± 0.00 อยู่สูงกว่าระดับหลังถนนหน้าอาคารที่ก่อสร้าง 0.30 ม. เป็นต้น

2.2.2 กรณีที่มีถนนภายในที่ยังไม่ได้มาตรฐาน หากจะกำหนดระดับหลังถนนเป็นระดับ ± 0.00 จะต้องคำนึงถึงการก่อสร้างผิวถนนดังกล่าวในอนาคต เพื่อมิให้ระดับ ± 0.00 ของอาคารที่ก่อสร้างต่ำกว่าระดับหลังถนนเมื่อมีการปรับระดับถนน

2.2.3 กรณีที่ไม่สามารถกำหนดระดับ ± 0.00 ในพื้นที่ใดเหตุเพราะต้องการรอการปรับสภาพพื้นที่ก่อนจึงจะสามารถกำหนดระดับได้ เช่น ปรับสภาพพื้นที่ซึ่งมีต้นไม้ปกคลุมจนไม่สามารถหาระดับอ้างอิงได้ หรือปรับตัดถมที่ลาดเอียง สภาพเช่นนี้ต้องแจ้งให้ผู้รับจ้างปรับสภาพพื้นที่จนเป็นที่ราบ ซึ่งสามารถก่อสร้างอาคารตามตำแหน่งที่กำหนดไว้ก่อนกำหนดระดับ ± 0.00 จากระดับพื้นที่ที่ได้รับการปรับระดับ ± 0.00 ขึ้นใหม่ กรณีที่ปรับแล้วยังเป็นที่ลุ่มน้ำท่วมขัง ระดับที่กำหนดขึ้นใหม่นั้น ความสูงของดินถมต้องไม่เกิน 1.00 เมตร ทั้งนี้ความสูงของดินถมต้องสอดคล้องกับแบบรูปอาคารเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย และความมั่นคงแข็งแรงของอาคาร

ดินถมรอบอาคาร สำหรับพื้นที่ลาดเอียงมาก อาจกำหนดขึ้นใหม่โดยสถาปนิกหรือวิศวกร เพื่อความมั่นคงของเชิงลาด ตามสภาพพื้นที่แทนการถมดินรอบอาคารตามข้อ 2.6

2.2.4 กรณีที่ไม่สามารถกำหนดระดับ ± 0.00 ได้ อันเนื่องมาจากสภาพพื้นที่ภูมิประเทศที่ไม่มีที่อ้างอิงหรือไม่ทราบว่าจะปรับสภาพพื้นที่ในลักษณะใด ให้ผู้รับจ้างแจ้งวิทยาลัยฯเสนอมายังกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง สำนักอำนวยการ เพื่อให้สถาปนิกหรือวิศวกร เพื่อไปกำหนดวิธีการปรับสภาพพื้นที่ และกำหนดระดับ ± 0.00 ก่อนทำการ

2.2.5 ในกรณีที่มีการก่อสร้างอาคารหลายหลังพร้อมกันให้ชี้ระดับ + 0.00 แยกจากกันเป็นอิสระแต่ละหลังได้ โดยต้องพิจารณาแบบรูปของอาคารที่จะก่อสร้างเป็นหลัก

2.2.6 สำหรับอาคารที่มีพื้นชั้นล่างเป็นพื้นติดดิน การถมดินจากระดับดินเดิม ไม่ควรเกิน 1.00 เมตร หากมีความจำเป็นต้องถมดินสูงมาก หรือเป็นพื้นที่ลาดเอียงมากระหว่างหัวและท้ายอาคาร หรือก่อสร้างในพื้นที่เป็นดินเลน ดินอ่อน ป่าชายเลน เป็นต้น ต้องให้กลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างกำหนดวิธีการก่อสร้างพื้นชั้นล่างขึ้นใหม่ และต้องตกลงกับผู้ว่าจ้างให้ได้ข้อยุติ (ต้องเพิ่มเงิน) ก่อนดำเนินการก่อสร้าง

2.3 การขุดดิน เช่น การทำฐานรากหรือขุดบ่อ ผู้รับจ้างต้องป้องกันมิให้ดินเกิดการพังทลายโดยการทำลาดเอียงให้พอเหมาะ หรือสร้างแผงไม้ หรือเหล็กกั้น ในกรณีที่มีอุปสรรคในการขุดดิน เช่น พบดินแข็ง หรือหิน ขุดไม่ได้ตามความลึกในแบบต้องแจ้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เพื่อขอความเห็นจากสถาปนิก - วิศวกรก่อนลงมือก่อสร้างต่อไป

2.4 การถมดิน หรือทราย ต้องเก็บกวาดบริเวณที่จะถมให้สะอาด ไม่มีขยะ หรือหญ้าปกคลุม ทรายถมต้องไม่มีวัตถุผุเปื่อย เศษไม้ ต้นหญ้าที่เกินสมควร การถมต้องทำเป็นชั้น ๆ ชั้นละ ไม่เกิน 30 ซม. แต่ละชั้นต้องพรมน้ำให้ชุ่ม แล้วทำการบดอัดให้แน่น ทำเช่นนี้จนกว่าจะได้ระดับที่ต้องการต้องการ

2.5 การถมดินหรือถมทรายในพื้นที่ที่มีน้ำ เป็นเลน มีวัชพืช หรือตอไม้ จะต้องทำการสูบน้ำให้แห้ง น้ำเลน วัชพืช ตอไม้ หรือวัตถุผุเปื่อยต่าง ๆ ออกก่อนทำการถมดิน หรือถมทราย ในการถมดินหรือถมทรายให้ถมเป็นชั้น ๆ ชั้นละไม่เกิน 30 ซม. ทำการบดอัดให้แน่นแล้วจึงทำการถมชั้นต่อไปเรื่อย ๆ จนได้ระดับ

2.6 การถมดินหรือถมทรายส่วนรอบอาคาร กรณีที่ต้องถมดินรอบอาคารแต่ไม่ได้ระบุไว้ในแบบรูปรายการสำหรับพื้นที่ราบให้ถมเลยตัวอาคารริมเสารอบนอก (ไม่มีขอบทางเท้า) หรือขอบทางเท้ารอบอาคารออกไปโดยรอบด้านละ 2.00 เมตร แล้วทำเอียงลาด 45 องศาทุกด้าน การที่ดินยุบตัวภายหลังก่อนการส่งมอบงาน ถือว่าผู้รับจ้างจะต้องซ่อมแซมดินที่ยุบตัวทั้งหมดด้วย ส่วนภายใต้อาคารที่ใช้ พื้นแบบวางบนคานให้ทำการปรับดินพอเหมาะ เพื่อมิให้มีน้ำท่วมขังใต้อาคาร

2.7 กรณีไม่ถมดินใต้อาคาร ภายในใต้อาคารใช้พื้นบนคาน ที่มีช่องว่างมากไม่สามารถถมดินรอบอาคารได้ต้องแจ้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อปรึกษาวิศวกร ให้ดำเนินการออกแบบกำแพงกันดินก่อนที่จะถมดินรอบอาคาร และต้องตกลงกับผู้ว่าจ้างให้ได้ข้อยุติก่อนดำเนินการก่อสร้าง

3. งานฐานราก

3.1 ฐานรากแบบฐานแผ่ เป็นฐานรากคอนกรีตเสริมเหล็กที่วางบนดินที่มีความสามารถรับน้ำหนักบรรทุกปลอดภัยได้ไม่น้อยกว่า 8,000 กิโลกรัมต่อตารางเมตร หรือตามที่กำหนดในแบบฐานราก

3.1.1 ความลึกของฐานรากให้ถือว่าความลึกจากผิวดินเดิม (ไม่ใช่ดินถม) เป็นเกณฑ์และลึกลงไปตามแบบรูปกำหนด ในกรณีแบบรูปมิได้กำหนดความลึกไว้ ให้ถือว่าลึก 1.50 ม. เมื่อทำการขุดดินถึงระดับชั้นดินที่วางฐานรากแล้ว

จะต้องให้ผู้ควบคุมงานหรือวิศวกรตรวจสอบคุณภาพดินก่อน หากคุณภาพดินมีคุณภาพไม่ดีพอ ผู้รับจ้างจะต้องขุดดินให้ลึกลงไปอีก จนถึงชั้นดินที่มีคุณภาพรับน้ำหนักบรรทุกได้ตามข้อกำหนด หรือคณะกรรมการตรวจการตรวจการจ้างจะให้ผู้รับจ้างทำการทดสอบความสามารถการรับน้ำหนักของดินก่อนก็ได้ (ทดสอบด้วยวิธี Plate Bearing) ซึ่งผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติทันทีและในกรณีที่สภาพพื้นที่เป็นดินที่แข็งมาก เช่น เป็นลูกรังหรือ หินดาน ความลึกของฐานรากให้ถือสภาพดินดังกล่าวเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้วิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่ง ก่อสร้างเท่านั้นที่จะเป็นผู้กำหนดความลึกให้ขณะก่อสร้าง ซึ่งถือว่าไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบรูป

3.1.2 การก่อสร้างฐานรากบนพื้นที่ที่มีความเอียงลาดมาก หรือความลึกฐานรากแตกต่างกันมาก จะต้องทำฐานรากหลุมที่มีระดับลึกมากที่สุดก่อนเสมอ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ฐานรากที่มีระดับตื้นกว่าพัง หรือเลื่อนไหล และกรณีที่ฐานรากลึกแตกต่างกันเกินกว่า 1.00 เมตร และความยาวของเสาตอม่อจากระดับผิวดินยาวแตกต่างกันเกินกว่า 1.00 เมตร ต้องแจ้งให้วิศวกร กลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างผ่านคณะกรรมการตรวจการจ้าง เพื่อที่จะต้องมีการพิจารณาปรับปรุงฐานรากให้มีความมั่นคงแข็งแรง โดยอาจเพิ่มขนาดฐานราก หรือขนาดเสาหรือเพิ่มคานคอดินอีกได้ตามความเหมาะสม

3.1.3 เมื่อขุดดินฐานรากลึกได้ตามกำหนด ให้ปรับผิวหน้าด้วยทรายบดอัดแน่นจนทั่วแล้วเททับหน้าด้วยคอนกรีตเพื่อปรับระดับและให้มีขนาดกว้างกว่าฐานรากออกไปโดยรอบ แล้วจึงให้ตั้งไม้แบบเป็นของฐานรากตามกำหนด ห้ามใช้ผนังดินโดยรอบเป็นแบบหล่อโดยเด็ดขาด จากนั้นจึงจะวางเหล็กตะแกรงฐานราก - เสา และเทคอนกรีตฐานรากต่อไปได้

3.2 ฐานรากแบบฐานแผ่ประกอบเสาเข็มกลุ่ม เป็นฐานรากคอนกรีตเสริมเหล็กที่วางบนผิวดินชั้นดินอ่อนที่รับน้ำหนักบรรทุกได้น้อยกว่า 8,000 กิโลกรัมต่อตารางเมตร จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของชั้น ดินให้มีความแข็งแรงมั่นคงเพิ่มขึ้น โดยการตอกเสาเข็มขนาดเล็ก เช่น เสาเข็มไม้ หรือเสาเข็มคอนกรีต 100-150 มม. ยาวประมาณ 2.00-6.00 เมตร ก่อนการทำฐานราก

3.2.1 เข็มที่นำมาใช้กรณีที่เป็นเสาเข็มไม้ ให้ใช้เสาเข็มไม้ทุบเปลือกออกทั้งหมดลำต้องเป็นท่อนเดียวไม่คดโค้ง แตกร้าว หรือผุจนเสียกำลัง ขนาดตามระบุไว้ในแบบขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางให้วัดที่กึ่งกลางของเข็มนั้นๆ โดยขนาดจะน้อยกว่าที่แบบระบุไว้ได้ไม่เกิน 1 นิ้ว ความยาวของเสาเข็มเมื่อเสี้ยมปลายแล้วให้ยาวน้อยกว่าที่แบบระบุไว้ได้ไม่เกิน 0.30 เมตร และเมื่อทดสอบความคดโค้งได้ด้วยการขึงเชือกหัว - ปลายเข็มโดยตอนกลางเสาเข็มแนวเส้นเชือกต้องอยู่ในพื้นที่ของเสาเข็มจึงจะให้ใช้ตอกได้ กรณีเป็นเสาคอนกรีต จะต้องได้ขนาดตามระบุในแบบมีคุณภาพดี ไม่แตกร้าว บิ่น งอ หัก คณะกรรมการตรวจการจ้างมีสิทธิจะคัดเลือกหรือไม่ให้ใช้เสาเข็มต้นหนึ่งต้นใดที่เห็นว่าไม่สมควร หรือไม่ถูกต้องตามข้อกำหนด

3.2.2 ก่อนตอกเสาเข็มจะต้องจัดทำหมุดตำแหน่งเสาเสาเข็มที่จะตอกให้ครบสมบูรณ์ และให้ ผู้ควบคุมงานตรวจสอบก่อนเสมอ เมื่อปักเสาเข็มที่จะตอกต้องตั้งเสาเข็มให้ตรงตามแนวดิ่ง การตอกเสาเข็มด้วยสามเกลอยอมให้ใช้ได้กับเสาเข็มที่มีความยาวไม่เกิน 4.00 เมตรเท่านั้น ส่วนเข็มที่ยาวเกินกว่า 4.00 เมตร ให้ตอกด้วยปั้นจั่น

ขนาดเล็กลูกตุ้มเหล็กหนักประมาณ 500-750 กิโลกรัม ระยะยกลูกตุ้มสูงประมาณ 1.00-1.50 เมตร ระหว่างการตอกจะต้องป้องกันมิให้เสาเข็มเอนเอียงไปด้านหนึ่งด้านใด โดยใช้ไม้หรือชะแลงจัดประคอง เมื่อตอกใกล้ได้ระดับที่ต้องการแล้วจะต้องตอกลงทีละน้อย เพื่อให้ได้ระดับพอดี คือตอกจมลงไปถึงระดับที่จะวางฐานราก การเจาะหลุมนำก่อนตอกเสาเข็มหากใช้ปั่นจั่นตอกให้เจาะนำได้ลึกไม่เกินกว่าระดับท้องฐานรากที่ระบุไว้ ส่วนการตอกด้วยสามเกลอ ซึ่งต้องมีการขุดหลุมฐานรากก่อนการตอกเสาเข็มห้ามเจาะนำโดยเด็ดขาด และหากการตอกเสาเข็มผิดตำแหน่งห้ามตอกเสาเข็มแซมโดยเด็ดขาด จะอนุญาตให้เฉพาะเป็นการตอกเพื่อเพิ่มจำนวนเข็ม และขยายฐานรากออกให้ใหญ่ขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น ระหว่างการตอกจะต้องมีการจดบันทึกการตอกเสาเข็มตามแบบตารางท้ายรายการนี้ และเก็บไว้ในสมุดบันทึกการควบคุมงาน

3.2.3 เมื่อตอกเสาเข็มเสร็จตามกำหนดแล้ว จึงขุดดินทำฐานรากตามที่ระบุไว้ในแบบรูป โดยปรับแต่งหัวเข็มให้ได้ระดับเท่ากันทั้งหมด แล้วให้ทำฐานรากตามวิธีการเดียวกันกับข้อ 3.13

3.3 ฐานรากแบบตอกเสาเข็มยาว เป็นฐานรากคอนกรีตเสริมเหล็กที่วางบนหัวเสาเข็มโดยตรงเพื่อให้เสาเข็มนั้นรับน้ำหนักบรรทุกของอาคาร

3.3.1 เสาเข็มที่จะนำมาใช้จะต้องเป็นเสาเข็มคอนกรีตอัดแรง หรือเป็นเสาเข็มคอนกรีตแรงเหวี่ยงที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) รูปแบบ ขนาด และความยาว ตามระบุในแบบรูป **กรณีที่แบบรูปไม่ได้ระบุความยาวไว้ ให้ผู้รับจ้างคิดราคาและเสนอราคาเป็นเสาเข็มที่มีความยาวตามที่กำหนดในราคากลางของคณะกรรมการกำหนดราคากลางงานก่อสร้าง หรือหากไม่ได้กำหนดให้คิดที่ความยาว 21.00 เมตรแทน**

ผู้รับจ้างจะต้องให้บริษัทผู้ผลิตทำหนังสือรับรองเสาเข็มที่นำมาใช้ว่าเป็นเสาเข็มของบริษัทผู้ผลิต พร้อมระบุรูปแบบ ขนาด ความยาว จำนวนเสาเข็ม หน่วยงานที่จะนำมาใช้ และหนังสือรับรองว่าได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุพิจารณาตรวจสอบ และเก็บไว้เป็นหลักฐานก่อนดำเนินการ และเมื่อนำมาใช้แล้วผู้ว่าจ้างมีสิทธิในการคัดเลือกเสาเข็มที่มีลักษณะสมบูรณ์ คือ ไม่แตกร้าว บิด คด งอ หรือคุณภาพบางส่วนไม่ดีพอหรือเสาเข็มต้องได้อายุการใช้งานพอดี เสาเข็มที่นำมาใช้จะเป็น 2-3 ท่อนต่อก็ได้ขึ้นอยู่กับสภาพสถานที่ก่อสร้าง หรือการขนส่ง แต่รอยต่อจะต้องเป็นเหล็กแผ่นชนิดต่อด้วยวิธีการเชื่อมเท่านั้น

ในกรณีสถานที่ก่อสร้างบางแห่งไม่สามารถจะใช้เสาเข็มคอนกรีตอัดแรง หรือเสาเข็มคอนกรีตแรงเหวี่ยงได้ ผู้รับจ้างจะขอเปลี่ยนไปใช้เสาเข็มคอนกรีตเสริมเหล็กหล่อกับที่แทนได้ โดยวิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง จะเป็นผู้พิจารณาเหตุผลความจำเป็นว่าเหมาะสมหรือไม่ ผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ โดยจะกำหนดขนาดการเสริมเหล็กข้อกำหนดต่าง ๆ ให้ขณะก่อสร้าง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วจะต้องเปรียบเทียบราคาของเสาเข็มทั้งสองแบบ พร้อมให้เพิ่มเงินค่าเสาเข็ม หรือคืนเงินค่าเสาเข็มแล้วแต่กรณี ตามเอกสารแนบท้ายสัญญาจ้าง (ใบแจ้งปริมาณงานและราคา)

3.3.2 ก่อนทำการตอกเสาเข็ม ผู้รับจ้างจะต้องทำหมุดตำแหน่งของเสาเข็มให้ผู้ควบคุมงานตรวจสอบก่อน ปั้นจั่นที่นำมาตอกจะต้องมีความมั่นคง แข็งแรงปลอดภัย และยึดฐานปั้นจั่นให้แน่น ไม่มีการโอนเอียงขณะตอกได้

เมื่อปักเสาเข็มลงในตำแหน่งได้แล้ว จะต้องให้ผู้ควบคุมงานตรวจสอบแนวเสาเข็มให้ได้ดิ่งทั้งสองด้านก่อนลงมือตอก และผู้รับจ้างจะต้องจัดหาเครื่องมือตรวจสอบให้ด้วย

ข้อกำหนดวิธีการตอกเสาเข็ม การรับน้ำหนักบรรทุกปลอดภัยของเสาเข็ม น้ำหนักของลูกตุ้ม ระยะการยกลูกตุ้ม ระยะการจมดินเมื่อตอก 10 ครั้งสุดท้าย จะมีกำหนดไว้ในรูปแบบ ซึ่งผู้รับจ้างต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด กรณีที่ข้อกำหนดดังกล่าวไม่มีระบุไว้ในแบบรูป ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุแจ้งให้วิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง เพื่อที่จะให้ข้อกำหนดต่าง ๆ ดังกล่าวได้ ซึ่งผู้รับจ้างต้องถือปฏิบัติตาม

ระหว่างการตอกเสาเข็มจะต้องมีการจดบันทึกการตอกเสาเข็มตามแบบตารางท้ายรายการนี้ สำหรับอาคารที่มีจำนวนเสาเข็มเกินกว่า 30 ต้นขึ้นไป ผู้รับจ้างจะต้องให้ผู้ผลิตเสาเข็มส่งวิศวกรบริษัทหรือตัวแทนมา ควบคุมการตอกเสาเข็มพร้อมจดบันทึกการตอกเสาเข็มประจำหน่วยงานก่อสร้างตลอดเวลา และสรุปการตอกเสาเข็มให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุพิจารณาเก็บไว้เป็นหลักฐานแนบกับสมุดบันทึกการทำงาน

3.3.3 ความลึกของฐานรากถือตามกำหนดในแบบรูปและขึ้นอยู่กับความลึกของเสาเข็มที่ตอกได้ในหลุมฐานรากเดียวกัน ให้ถือเอาระดับหัวเสาเข็มต้นที่ลึกที่สุดเป็นเกณฑ์โดยสกัดทุบเสาเข็มต้นอื่น ๆ ออกให้หัวเสาเข็มอยู่ระดับเดียวกัน ก่อนสกัด-ทุบเสาเข็มออกให้ได้ระดับต้องเทคอนกรีตหยาบบนทรายอัดแน่น หัวเสาเข็มที่สกัดแล้ว ให้สูงกว่าคอนกรีตหยาบ 5-7.5 ซม. ก่อนวางบนฐานราก – ตะแกรงเหล็ก - เสา และเทคอนกรีตฐานรากต่อไป ในกรณีที่พื้นที่ก่อสร้างต้องถมดินความลึกของฐานรากให้ยึดดินถมเป็นเกณฑ์

3.4 ฐานรากแบบใช้เสาเข็มเจาะ เป็นฐานรากคอนกรีตเสริมเหล็กที่วางอยู่บนหัวเสาเข็ม ที่ใช้วิธีเจาะดินแล้วหล่อคอนกรีตเสริมเหล็กในสถานที่ก่อสร้าง และเพื่อให้เสาเข็มเจาะรับน้ำหนักบรรทุกของอาคาร

3.4.1 เสาเข็มเจาะที่จะนำมาใช้จะต้องเป็นเสาเข็มที่มีคุณลักษณะ ขนาด ความยาว และการรับน้ำหนัก ได้ตามระบุในแบบรูป

3.4.2 บริษัทที่จะดำเนินการทำเสาเข็มเจาะต้องเป็นบริษัทที่จดทะเบียนรับงานเสาเข็มเจาะโดยเฉพาะพร้อมมีวิศวกรโยธาประเภทสามัญประจำบริษัท กับมีผลงานการทำเสาเข็มเจาะและผลทดสอบเสาเข็มเจาะกับหน่วยราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หรืองานเอกชนที่เชื่อถือได้

3.4.3 ก่อนทำการเจาะเสาเข็ม ผู้รับจ้างจะต้องทำหมุดตำแหน่งเสาเข็มให้ผู้ควบคุมงานตรวจสอบก่อน ระหว่างดำเนินการจะต้องมีผู้ควบคุมงานของบริษัทผู้ผลิตเสาเข็มเจาะและผู้ควบคุมงานตรวจสอบทุกระยะ เพื่อควบคุมคุณภาพวัสดุให้ถูกต้องตามระบุไว้ในแบบรูป

3.4.4 เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ต้องทดสอบคุณภาพการรับน้ำหนักบรรทุกของเสาเข็มตามวิธีที่กำหนดในแบบรูปหรือตามที่วิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างเป็นผู้กำหนด และให้บริษัทผู้ดำเนินการทำเสาเข็มเจาะออกหนังสือรับรองการรับน้ำหนักบรรทุกปลอดภัยของเสาเข็มที่ทำเสร็จแล้วให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุด้วย

3.5 การเลือกใช้แบบฐานราก

3.5.1 กรณีที่แบบรูปกำหนดเป็นฐานรากแบบแผ่เพียงอย่างเดียว ให้ผู้รับจ้างเสนอราคา และก่อสร้างฐานรากเป็นแบบฐานแผ่ตามแบบรูปได้เลย โดยถือว่ามีการสำรวจข้อมูลดินมาแล้ว

3.5.2 กรณีที่แบบรูปกำหนดเป็นฐานรากแผ่ประกอบเสาเข็มกลุ่มเพียงอย่างเดียว โดยส่วนใหญ่จะเป็นอาคารประเภทที่ 2 หรืออาคารที่รับน้ำหนักบรรทุกน้อย ให้ผู้รับจ้างเสนอราคาเป็นฐานรากแบบแผ่ประกอบเสาเข็มกลุ่ม และให้ผู้รับจ้างปฏิบัติดังนี้

(ก) ให้ทำการทดลองตอกเสาเข็มตามรายการข้อ 3.2 โดยคณะกรรมการตรวจการจ้างและวิศวกรของหน่วยงานราชการในจังหวัด หรือวิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างร่วมพิจารณา หรือ

(ข) ให้ทำการทดสอบดินบริเวณที่ก่อสร้างว่ารับน้ำหนักบรรทุกปลอดภัยได้ไม่น้อยกว่า 8,000 กิโลกรัมต่อตารางเมตร หรือตอกเสาเข็มไม่ลง โดยคณะกรรมการตรวจการจ้างและวิศวกรของหน่วยงานทางราชการในจังหวัด หรือวิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างร่วมพิจารณา หรือ

(ค) บริเวณที่ก่อสร้างใดมีสภาพเป็นดินแข็ง เช่น ลูกรัง ดินดาน หรือหิน เป็นต้น คณะกรรมการตรวจการจ้าง และวิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างร่วมกันพิจารณาให้ความเห็นเพื่องดการทดลองตอกเสาเข็มตามข้อ (ก) หรืองดทดสอบดินตามข้อ (ข) ก็ได้

(ง) เมื่อคณะกรรมการตรวจการจ้างได้พิจารณาผลการทดลองตอกเสาเข็มตามข้อ (ก) หรือพิจารณาผลการทดสอบดินตามข้อ (ข) หรือพิจารณาใช้ดุลพินิจตามข้อ (ค) แล้ว ให้เสนอผู้ว่าจ้างเพื่อขอใช้ฐานรากตามแบบรูปหรือเพื่ออนุมัติให้งดการตอกเสาเข็มแล้วแต่กรณี จึงดำเนินงานต่อไปได้

(จ) หากผู้รับจ้างอนุมัติให้งดการตอกเสาเข็มตามที่คณะกรรมการตรวจการจ้างเสนอ ผู้รับจ้างต้องก่อสร้างฐานรากเป็นแบบฐานแผ่แทน คือ **ใช้ฐานรากแบบฐานแผ่ประกอบเสาเข็มกลุ่มโดยการตัดเสาเข็มออก หรือใช้ฐานรากแบบแผ่ตามแบบรูประบุ** และผู้รับจ้างต้องคืนเงินค่าเสาเข็ม โดยให้ใช้ราคาค่าเสาเข็มตามเอกสารบัญชีแสดงปริมาณวัสดุและราคาที่แนบท้ายสัญญาจ้าง

เสาเข็ม ค.ส.ล. หมายถึง เสาเข็มแบบหกเหลี่ยมกลวงหรือตันหรือสี่เหลี่ยมตัน

(ฉ) หากผู้ว่าจ้างอนุมัติให้งดการตอกเสาเข็มตามที่คณะกรรมการตรวจการจ้างเสนอและ ในแบบรูปกำหนดการทำฐานรากแบบแผ่ไว้ พร้อมมีระบุว่า ไม่ต้องคืนเงินค่าเสาเข็ม **ในกรณีนี้ผู้รับจ้างก็ไม่ต้องคืนเงินค่าเสาเข็ม**

3.5.3 กรณีแบบรูปกำหนดเป็น **ฐานรากแบบตอกเสาเข็มยาว** เพียงอย่างเดียว หรือ**มีฐานรากแบบแผ่หรือมีฐานรากแบบฐานรากแผ่ประกอบเสาเข็มกลุ่มรวมอยู่ด้วย** ซึ่งเป็นการก่อสร้างอาคารประเภทที่ 1 ที่มีการรับน้ำหนักมาก เช่น อาคารเรียน โรงฝึกงาน โรงอาหาร สระว่ายน้ำ เป็นต้น **ให้ผู้รับจ้างเสนอราคาก่อสร้างเป็นแบบ**

ฐานรากแบบตอกเสาเข็มยาวเท่านั้น โดย "ความยาว" ให้ถือตามที่แบบรูประบุไว้ และให้ผู้รับจ้างปฏิบัติดังนี้

(ก) ให้ทำการทดลองตอกเสาเข็มตามรายการข้อ 3.3 โดยคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และวิศวกรของหน่วยงานราชการในจังหวัด หรือวิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างร่วมพิจารณา โดยให้ทดลองตอกเข็มในจุดหัว กลาง และท้ายอาคาร หรือถ้าอาคารยาวไม่เกิน 30 เมตร ให้ทดลอง 2 จุดหรือตามดุลพินิจของวิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง หรือ

(ข) **การสำรวจตรวจสอบสภาพดิน** (Soil Investigation)

(1) ก่อนดำเนินการทำฐานราก ผู้รับจ้างจะต้องทำการสำรวจตรวจสอบสภาพดิน (Soil Investigation) ด้วยวิธีการเจาะสำรวจดิน (Soil Boring Test) ให้ดำเนินการโดยหน่วยงานราชการ หรือ นิติบุคคลที่จดทะเบียนถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย และมีจุดประสงค์ในการเจาะสำรวจดิน เป็นผู้ทำการสำรวจตรวจสอบสภาพดินตามข้อ (1) จำนวนหลุมเจาะทดสอบ สำหรับอาคาร 2 ชั้นขึ้นไป และอาคารชั้นเดียวที่มีความยาวมากกว่า 60 เมตร ให้ทำการเจาะสำรวจจำนวน 3 จุด ส่วนอาคารอื่น ๆ ให้ทำการเจาะสำรวจ จำนวน 2 จุด ในตำแหน่งที่ผู้ว่าจ้างหรือผู้ควบคุมงานกำหนด

(2) ให้จัดทำรายงานผลการเจาะสำรวจดิน (Soil Boring Report) ตามหลักวิชาการฉบับสมบูรณ์ โดยมีวุฒิวิศวกรโยธา (วย.) ลงนามรับรองผลการเจาะสำรวจดิน พร้อมด้วยหนังสือรับรองและใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมของวุฒิวิศวกรโยธา

(ค) บริเวณที่ก่อสร้างใดมีสภาพเป็นดินแข็ง เช่น ลูกรัง ดินดาน หรือหิน เป็นต้น คณะกรรมการตรวจการจ้างและวิศวกรผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันพิจารณาให้ความเห็นเพื่องดการทดลองตอก เสาเข็มตามข้อ (ก) หรืองดทดสอบดินตามข้อ (ข) ก็ได้

(ง) เมื่อคณะกรรมการตรวจการจ้างได้พิจารณาผลการทดลองตอกเสาเข็มตามข้อ (ก) หรือพิจารณาผลการทดสอบดินตามข้อ (ข) หรือพิจารณาการใช้ดุลพินิจตามข้อ (ค) แล้วให้เสนอผู้ว่าจ้าง เพื่อขอใช้ฐานรากแบบตอกเสาเข็มยาว โดย "ความยาว" ของเสาเข็มตามผลทดลองที่ตอกได้ หรือเพื่อขออนุมัติงดตอกเสาเข็มแล้วแต่กรณี จึงจะดำเนินงานต่อไปได้

(จ) หากผู้ว่าจ้างให้ตอกเสาเข็มได้ "ความยาวเสาเข็ม" ตามที่คณะกรรมการตรวจการจ้างเสนอ โดยความยาวของเสาเข็มแตกต่างไปจากที่ระบุไว้ในแบบรูป หากความยาวของเสาเข็มยาวกว่าหรือสั้นกว่าที่แบบระบุนั้น ให้มีการเพิ่มเงินค่าเสาเข็ม หรือหักเงินค่าเสาเข็มแล้วแต่กรณี โดยให้ใช้ราคาเสาเข็มที่ตามเอกสารบัญชีแสดงปริมาณวัสดุ และราคาที่แนบท้ายสัญญาจ้าง

(ฉ) หากผู้ว่าจ้างอนุมัติให้งดการตอกเสาเข็มตามที่คณะกรรมการตรวจการจ้างเสนอ ผู้รับจ้างต้องก่อสร้างฐานรากเป็นแบบฐานแผ่ โดยให้ใช้**ฐานรากแบบฐานแผ่ประกอบเสาเข็มกลุ่มโดยการตัดเสาเข็มกลุ่มออก หรือฐานรากแบบฐานแผ่ตามแบบรูประบุ** จะต้องมีการเปรียบราคาระหว่างฐานรากแบบตอก เสาเข็มยาว ความยาวเสาเข็มตามระบุในแบบรูปกับฐานรากแบบฐานแผ่ และให้มีการหักเงินคืน หรือเพิ่มเงิน แล้วแต่กรณี

กรณีที่แบบรูปไม่ได้กำหนดฐานรากแบบฐานแผ่ไว้ ให้แจ้งวิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง เพื่อกำหนดแบบรูปแบบฐานรากแผ่ให้ และต้องมีการเปรียบเทียบราคาระหว่างฐานรากแบบตอก

เสาเข็มยาวความยาวเสาเข็มตามระบุในแบบรูปกับฐานรากแบบตอกเสาเข็มยาว ความยาวเสาเข็มตามระบุในแบบรูปกับฐานรากแบบฐานแผ่ที่ได้กำหนดให้ พร้อมมีการหักเงินคืนหรือเพิ่มเงินให้ แล้วแต่กรณี

3.5.4 กรณีแบบรูปกำหนดให้ใช้ฐานรากแบบเสาเข็มเจาะและในแบบรูปกำหนดความยาวเสาเข็มเจาะไว้ ก็ให้ถือความยาวนั้นเป็นเกณฑ์ หากผลการเจาะเพื่อทำเสาเข็มได้ความยาวของเสาเข็มที่รับน้ำหนักบรรทุกปลอดภัยตามข้อกำหนดแล้ว ความยาวของเสาเข็มเจาะยาวกว่าหรือสั้นกว่าที่กำหนดไว้ในแบบรูป ให้มีการเพิ่มเงินค่าเสาเข็มหรือหักเงินค่าเสาเข็มได้แล้วแต่กรณี

3.5.5 เมื่อได้ราคาค่าเสาเข็มแล้วตามข้อ 3.5.2 (จ) และตามข้อ 3.5.3 (จ) เป็นเงินค่าเสาเข็มสุทธิแล้ว ให้คูณค่าใช้จ่าย กำไร ภาษี ตามเอกสารบัญชีแสดงปริมาณวัสดุและราคาที่แนบท้ายสัญญาจ้าง

4. งานแบบหล่อคอนกรีต

4.1 วัสดุที่ใช้ประกอบแบบหล่อคอนกรีต แบบสำหรับหล่อคอนกรีตจะเป็นไม้ ไม้อัด เหล็กแผ่น หรือวัสดุอื่นใดก็ได้ ต้องมีผิวเรียบเข้าแบบรูปร่างตามกำหนดได้โดยง่ายมีความแข็งแรงเพียงพอ

กรณีในแบบรูปมิได้กำหนดการฉาบปูนโครงสร้าง สถาปนิกหรือวิศวกร จะกำหนดให้ขณะก่อสร้างส่วนใดเป็นแบบโชว์ผิวคอนกรีต ส่วนใดไม่ต้องฉาบปูน และหากทำแบบหล่อโชว์ผิวแล้วไม่สวยงาม ภายหลังการถอดแบบ สถาปนิกมีสิทธิให้ฉาบปูนส่วนที่โชว์ผิวแทนได้ ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติตาม

4.2 แบบหล่อคอนกรีตชั้นติดดิน ผู้รับจ้างต้องทำแบบหล่อคอนกรีตทุกด้าน กรณีไม่ใช้แบบหล่อทำท้องดานอนุญาตให้ใช้ทรายรองพื้นที่ แล้วเทปูนทรายหนาประมาณ 3 ซม. ทำแบบแทนก็ได้

4.3 การติดตั้งแบบหล่อคอนกรีต แบบหล่อคอนกรีตต้องมั่นคงแข็งแรง ยึดโยงติดกันทุก ๆ ด้านตั้งบนโครงสร้างที่สามารถรับน้ำหนักของแบบ และคอนกรีตที่จะหล่อได้ทั้งหมด โครงค้ำยันต่าง ๆ สำหรับค้ำยันต้องแข็งแรงพอ สามารถทนต่อแรงสั่นสะเทือนของเครื่องสั่นคอนกรีต รวมทั้งแรงดันของคอนกรีตที่จะหล่อด้วย แบบหล่อต้องได้ฉากได้เหลี่ยม และได้ขนาด มีตำแหน่งระยะ และระดับตรงตามแบบแปลน

อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ฝังในคอนกรีต เช่น ท่อต่าง ๆ ที่ผ่านคาน พื้นหรือผนัง ค.ส.ล. หรือส่วนประกอบอื่น ๆ ที่ต้องฝังในคอนกรีต จะต้องทำการติดตั้งยึดกับแบบให้มั่นคงแข็งแรงก่อนทำการเทคอนกรีต **ห้ามดำเนินการเทคอนกรีตโครงสร้างก่อนแล้วจึงทำการสกัดเพื่อฝังอุปกรณ์ภายหลัง** นอกจากจะได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้างโดยวิศวกร หรือผู้ควบคุมงานเป็นลายลักษณ์อักษรก่อน หากผู้รับจ้างไม่ดำเนินการตามที่กำหนดให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่จะสั่งการแก้ไข

ก่อนที่จะหล่อคอนกรีตลงในแบบต้องยาแนวอุดรูตามรอยต่อต่าง ๆ เพื่อป้องกันการรั่วของน้ำปูน และจะต้องทำความสะอาดแบบหล่อไม่ให้มีฝุ่นผง เศษไม้ เศษเหล็กหรือสิ่งอื่นติดอยู่และต้องให้ผู้ควบคุมงานตรวจและ

เห็นชอบเสียก่อนจึงลงมือหล่อคอนกรีตได้ รอยต่อของแบบหล่อคอนกรีตจะต้องแนบชิดสนิทพอที่จะป้องกันไม่ให้ส่วนผสมของคอนกรีตไหลออกจากแบบได้ ถ้าปรากฏว่าค้ำยันของแบบเทคอนกรีตส่วนใด ไม่แข็งแรงพอ จนภายหลังการเทคอนกรีตลงในแบบหล่อแล้ว ทำให้รูปตามขนาดกว้าง ยาว แนวระดับของโครงสร้างนั้น ๆ เสียรูปไป ผู้รับจ้างจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ โดยดำเนินการแก้ไขตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

4.4 การถอดแบบหล่อคอนกรีต ในระหว่างที่คอนกรีตกำลังแข็งตัวในแบบหล่อ ห้ามไม่ให้ถูกกระทบกระเทือนโยกคลอนเป็นอันขาด การถอดแบบหล่อจะกระทำได้ตามลักษณะโครงสร้างและระยะเวลาดังนี้ คือ

งานแบบหล่อ	ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ประเภทหนึ่ง	ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ประเภทสาม
- แบบประกอบข้างคานและฐานราก	2 วัน	2 วัน
- แบบประกอบข้างเสาและกำแพง	3 วัน	2 วัน
- แบบล่างรองรับพื้น	14 วัน	7 วัน
- แบบรองรับพื้นถอดแล้วให้ค้ำกลางพื้นไว้อีกจนครบ	28 วัน	14 วัน
- แบบล่างรองรับคาน	14 วัน	7 วัน
- แบบรองรับคานถอดแล้วให้ค้ำกลางคานไว้อีกจนครบ	28 วัน	14 วัน

โครงสร้างบางอย่างที่จำเป็นต้องถอดแบบตามเวลาที่แตกต่างกว่านี้ วิศวกรจะเป็นผู้กำหนด และบันทึกไว้ในสมุดบันทึกงาน หรือกำหนดเปลี่ยนแปลงให้ในระหว่างดำเนินการก่อสร้าง

เมื่อถอดแบบหล่อออกแล้ว หากผิวคอนกรีตมีรูพรุนแต่ไม่ถึงผิวด้านในของเหล็กเสริมคอนกรีต ให้ทำการแต่งผิวคอนกรีตด้วยปูนทรายให้เรียบร้อย หากผิวคอนกรีตมีรูพรุนลึกเข้าถึงเหล็กเสริมคอนกรีต ให้ผู้ควบคุมรายงานให้คณะกรรรมการตรวจรับพัสดุ เพื่อที่จะได้ทำการตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขต่อไป ผลพิจารณาของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือวิศวกรเป็นประการใด ผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติตาม และจะอ้างเป็นเหตุในการเรียกร้องเงินเพิ่มหรือขอต่อสัญญามิได้

5. งานเหล็กเสริมคอนกรีต

5.1 เหล็กเสริมคอนกรีต เหล็กที่นำมาใช้ต้องได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นเหล็กที่ผิวสะอาด ปราศจากน้ำมัน สี ดิน โคลน หรือสนิมชุม การเก็บเหล็กจะต้องเก็บไว้ในที่ที่สะอาด มีที่กันน้ำ น้ำฝน สิ่งโสโครก กรด ด่าง เกลือ เศษหิน และสิ่งสกปรกอย่างอื่น ทั้งนี้ต้องรีบนำเข้าเก็บทันทีที่เหล็กมาถึง เหล็กเส้นที่ใช้ต้องไม่

เป็นสนิมขุม ถ้ามีเกล็ดสนิมจับบ้างเล็กน้อยให้เคาะให้หลุดก่อนนำไปใช้ เหล็กที่เปื้อนสิ่งสกปรกอื่นใดต้องทำความสะอาดก่อนนำไปใช้งาน

5.2 **ชั้นคุณภาพเหล็กเสริมคอนกรีต** ให้ใช้ได้ดังนี้

เหล็กกลม ให้ใช้ชั้นคุณภาพ SR24 หรือ SRR24

เหล็กข้ออ้อย ให้ใช้ชั้นคุณภาพตามที่ระบุไว้ในแบบรูปหรือใช้ชั้นคุณภาพที่สูงกว่าเท่านั้น หากไม่มีการระบุไว้ในแบบรูปให้ใช้ชั้นคุณภาพ SD30 หรือ SD40 หรือ SD50 ได้

5.3 **การผูกเหล็ก** เหล็กต่าง ๆ ในโครงสร้าง ค.ส.ล. ต้องทำการตัด ดัด และจัดวาง ให้ได้ขนาดความยาวและรูปร่างตามแบบรูปที่กำหนดให้

การดัดเหล็ก ต้องไม่งอกลับไปกลับมาจนเสียกำลัง ปลายเส้นเหล็กให้ดัดงอขอหรืองอฉากตามมาตรฐานเว้นไว้แต่จะกำหนดให้เป็นอย่างอื่น การดัดเหล็กคอม้าของคานต้องดัดให้ถูกต้อง ก่อนนำไปประกอบในแบบ

เหล็กเสริม ต้องใส่ให้ถูกต้องตามตำแหน่งที่กำหนดให้ในแบบรูป การแบ่งเหล็กเสริมในที่ซึ่งมีแกนเหล็กเสริมเบียดกันหลาย ๆ เส้น เช่น ตามหัวตาน ต้องทำด้วยความละเอียด ประณีต ใช้ความระมัดระวังให้ถูกต้องแน่นอน แกนเหล็กเสริมทุกแกนต้องอยู่ห่างกันเพียงพอ เพื่อให้คอนกรีตแทรกเข้าไปได้โดยสะดวก และต้องมีลวดเหล็กผูกแน่น

ให้ใช้เหล็กความยาวเต็มขนาด (10.00 ม. หรือ 12.00 ม.) เท่าที่จะทำได้ตามแบบโดยพยายามหลีกเลี่ยงไม่ใช้เหล็กสั้น และไม่ให้มีการต่อเหล็กมากแห่งโดยไม่จำเป็น หรือตรงจุดที่ไม่เหมาะสม อันอาจเป็นอันตรายต่อโครงสร้างส่วนนั้น ๆ

การต่อเหล็กคาน พื้น และเสา เหล็กเส้นกลมให้งอขอและต่อทาบไม่น้อยกว่า 50 เท่าของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเหล็ก เหล็กข้ออ้อยให้งอฉากและต่อทาบไม่น้อยกว่า 40 เท่าของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเหล็ก การต่อเหล็กด้วยวิธีการอย่างอื่นให้อยู่ในดุลยพินิจของวิศวกร และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่จะพิจารณาความเหมาะสมในขณะก่อสร้าง

ระยะระหว่างผิวเหล็กเสริม (ไม่ใช่เหล็กปลอก) กับผิวคอนกรีตโดยทั่วไปให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

(ก) ฐานราก ตอม่อ ห่างกัน = 5 ซม.

(หากก่อสร้างในที่ดินเต็มให้ขยายฐานรากและตอม่อให้มีระยะห่างระหว่างผิวเหล็กเสริมกับผิวคอนกรีตเป็น 7.5 ซม.)

(ข) เสา คาน ห่างกัน = 2.5 - 3 ซม.

(ค) พื้น กันสาด บันได ห่างกัน = 2 ซม.

(ง) นอกจากที่ระบุไว้ในแบบเป็นอย่างอื่นก็ให้ถือตามที่ระบุในแบบ

ถ้าเหล็กเสริมเป็นชั้น ๆ ระยะระหว่างผิวเหล็กต้องห่างกัน ไม่มากกว่าเส้นผ่าศูนย์กลางของเหล็กเส้นใหญ่ หรือไม่เกิน 2.5 ซม. การบังคับระยะนี้ให้ใช้ลูกปูนที่มีความหนาเท่ากับระยะดังกล่าว หรือเหล็กเส้น Ø 2.5 ซม. ผูกติดกับเหล็ก วาง หรือ รอง หรือหนุนเป็นระยะ ๆ และให้แข็งแรงพอที่เหล็กจะไม่เคลื่อนที่ได้ เหล็กพื้นเมื่อผูกแล้วให้ทำทางเดินอยู่เหนือเหล็กเสริม เพื่อรักษาตำแหน่งของเหล็กที่ผูกไว้เรียบร้อยแล้ว

เหล็กเสริมของคานและพื้น นอกจากที่เป็นคานยื่นหรือพื้นยื่น หรือที่ระบุไว้ในแบบรายละเอียดให้ต่อได้ในตำแหน่งนี้คือ เหล็กล่างของคานและพื้นให้ต่อตรงบริเวณหัวเสาหรือหัวคาน เหล็กบนของคานและพื้นให้ต่อตรงบริเวณกลางคานและพื้น

รอยต่อของเหล็กเสริมคานและพื้นแต่ละเส้นที่อยู่ข้างเคียงไม่ควรให้อยู่ในแนวเดียวกันและควรเหลื่อมกันประมาณ 1.00 เมตร หากไม่จำเป็นจริง ๆ แล้วห้ามต่อเหล็กดังกล่าวข้างต้น ส่วนเหล็กเสริมเสาให้ต่อได้ทุกตำแหน่ง ยกเว้นในตำแหน่งที่เหล็กเสาและเหล็กคานเชื่อมบรรจบกันตามระยะความสูงของแต่ละชั้น โดยทุกๆ ชั้นต้องโผล่เหล็กสูงกว่าระดับพื้นเพื่อต่อเหล็กเสริมบนพื้นชั้นต่อไป

อนุญาตให้ใช้ตะแกรงเหล็กสำเร็จรูป มอก. 737- 2531 แทนตะแกรงเหล็กเสริมที่กำหนดไว้ในแบบรูปตามตารางเปรียบเทียบของผู้ผลิต

6. งานคอนกรีต

6.1 วัสดุที่ใช้ผสมคอนกรีต

6.1.1 ปูนซีเมนต์ ปูนซีเมนต์ที่ใช้ในการผสมคอนกรีตจะต้องเป็นปูนซีเมนต์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การเก็บจะต้องเก็บไว้ในโรงเก็บที่ป้องกันความชื้น ห้ามใช้ปูนซีเมนต์ที่เสื่อมคุณภาพที่เกิดจากความชื้น หรือแข็งตัวเป็นก้อนโดยเด็ดขาด

ปูนซีเมนต์ที่ใช้ผสมคอนกรีตสำหรับโครงสร้างทั่วไปให้ใช้ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทหนึ่ง หรือหากต้องการใช้ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทสามให้ปรึกษาวิศวกรผู้ออกแบบก่อนดำเนินการ

ในพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลจากไอน้ำทะเลโดยตรง โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กทั้งหมด (ยกเว้นเสาเข็มคอนกรีตอัดแรงและพื้นคอนกรีตอัดแรง) ให้ใช้ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท 5 ซึ่งจะกำหนดให้ก่อนทำการ

6.1.2 ทราย ให้ใช้ทรายน้ำจืดธรรมชาติลักษณะเป็นแง่ เม็ดแกร่ง ไม่มีด่าง กรด หรือเกลือเจือปน ปราศจากฝุ่น ผง ดิน เปลือกหอย อินทรีย์สารและอื่น ๆ ทรายสำหรับผสมคอนกรีตใช้ขนาด 1.5 - 3.0 มม. หากมีวัสดุอื่นปนก่อนใช้ให้ร่อนผ่านตะแกรง ทรายสำหรับผสมปูนฉาบให้ใช้ทรายละเอียด เม็ดเล็กขนาด 0.05 -1.5 มม. การเก็บทรายต้องเก็บกองไว้บนที่สะอาดเป็นระเบียบไม่มีสิ่งสกปรก หรือมีน้ำโสโครกไหลผ่าน ถ้ากองไว้บนดินต้องเก็บกวาดบริเวณให้เรียบร้อย ห้ามใช้ทรายบริเวณผิวดิน

6.1.3 หินผสมคอนกรีต ใช้หินที่มีความแกร่งทั่วไป ต้องสะอาดปราศจากดิน ฝุ่น หรือผงปูน ขนาดที่ใช้ผสมคอนกรีตให้ใช้ขนาดที่เล็กที่สุดไม่ต่ำกว่า 1.5-2.5 ซม. ขนาดโตที่สุดไม่เกิน 5 ซม. หินเบอร์หนึ่ง ขนาด 2-2.5 ซม.

หินเบอร์สอง ขนาด 2.5-5 ซม. เว้นแต่จะกำหนดในแบบรูปรายการไว้เป็นอย่างอื่น หากมีสิ่งปนเปื้อนเมื่อจะใช้ต้องล้างให้สะอาดเสียก่อน การกองหินต้องแยกกองออกเป็นขนาด ๆ ไม่ปะปนกัน ห้องที่ใดไม่มีหินอนุญาตให้ใช้กรวดแทนได้ ขนาดที่ใช้เช่นเดียวกับหิน

6.1.4 น้ำผสมคอนกรีต น้ำที่ใช้ผสมคอนกรีตให้ใช้น้ำที่สะอาดไม่มีตะกอน หรือวัตถุเจือปนเหมาะที่จะผสมคอนกรีต และถ้าที่ใดมีน้ำประปาก็ให้ใช้น้ำประปาทั้งหมด

6.1.5 น้ำยาผสมคอนกรีต เช่น น้ำยากันซึม น้ำยาเพิ่มกำลังคอนกรีต เป็นต้น หากจำเป็นต้องใช้ หรือแบบรูปกำหนดไว้จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้ผลิตน้ำยานั้น ๆ โดยเคร่งครัด

6.2 การผสมคอนกรีต

6.2.1 เครื่องผสมโดยทั่วไป ให้ใช้เครื่องแบบถังหมุนด้วยเครื่องกล หรือไฟฟ้า

6.2.2 วัสดุผสม ซีเมนต์ ทราย หิน และน้ำ ต้องได้ขนาด ปริมาณ และคุณสมบัติตามข้อ 6.1

6.2.3 อัตราส่วนผสมคอนกรีต ให้ใช้ส่วนผสมตามที่กำหนดไว้ในแบบรูปรายการ หากมิได้กำหนดไว้ให้ใช้ส่วนผสม ดังนี้

(ก) งานคอนกรีตที่ใช้หิน อัตราส่วนผสมโดยปริมาตร = ซีเมนต์ : ทราย : หิน ผสมดังนี้

กรณีใช้หิน เบอร์หนึ่ง อัตราส่วนผสม = 1 : 2 : 3

กรณีใช้หิน เบอร์สอง อัตราส่วนผสม = 1 : 2 : 4

หรืออัตราส่วนผสมที่วิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง อาจจะกำหนดให้ตามความเหมาะสมของโครงสร้างอาคาร เช่น ส่วนของครีบตั้ง ครีบนอน หรือโครงสร้างที่มีเหล็กเสริมหนาแน่น เป็นต้น

(ข) งานคอนกรีตที่ใช้กรวด อัตราส่วนโดยปริมาตร ซีเมนต์ 1 ส่วน : ทราย 2 ส่วน : กรวด 3 ส่วน ขนาดของกรวดให้มีขนาด 1.5 - 4 ซม. คละกัน

6.2.4 การตวงส่วนผสมคอนกรีต

(ก) ซีเมนต์ให้ใช้ผสมทีละถุง ถ้าใช้ซีเมนต์ผงให้ตวงด้วยกระบะตวง

(ข) หินและทรายให้ทำกระบะตวงให้ได้อัตราส่วนกระบะที่มีขนาดพอที่จะใส่ปูนซีเมนต์ได้ 1 ถุงพอดี ห้ามตวงซีเมนต์ ทราย หิน ด้วยวิธีการอื่น ๆ

(ค) น้ำที่ใช้ผสมให้ใช้อัตราส่วนน้ำต่อซีเมนต์ ประมาณ 20-25 ลิตร ต่อ ปูนซีเมนต์ 1 ถุง หากข้นไปให้ลดส่วนผสมคอนกรีตด้วยการลดหิน จากส่วนผสม 1 : 2 : 4 เป็นส่วนผสม 1 : 2 : 3 เป็นส่วนผสม 1 : 1½ : 3 เมื่อผสมคอนกรีตเสร็จแล้วห้ามเติมน้ำลงไปอีก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความข้นเหลวพอที่เหมาะกับการใช้งาน การใช้น้ำมากเกินไปจะทำให้ส่วนผสมแตกตัว ซึ่งจะไม่อนุญาตให้ใช้เทคอนกรีต

(ง) กรณีใช้เครื่องผสมที่ใช้ปูนซีเมนต์ผสมได้ครั้งละมากกว่า 1 ถุง ให้ใช้อัตราส่วนผสมอย่างเดียวกัน

6.3 การใช้คอนกรีตผสมเสร็จ

กรณีที่ผู้รับจ้างต้องการใช้คอนกรีตผสมเสร็จ แทนคอนกรีตที่ผสมในสถานที่ก่อสร้าง ให้ปฏิบัติดังนี้

6.3.1 ถ้าในแบบรูปไม่ได้กำหนดความต้านทานแรงอัดของคอนกรีตไว้ ให้ใช้ความต้านแรงอัดประลัยของคอนกรีตเมื่ออายุ 28 วัน จะต้องได้ไม่น้อยกว่า 240 กก./ตร.ซม. (รูปลูกบาศก์) หรือ 210 กก./ตร.ซม. (รูปทรงกระบอก) หรือ C 26/21

6.3.2 คอนกรีตผสมเสร็จ ให้ใช้คอนกรีตที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ความต้านทานแรงอัดประลัยของคอนกรีตไม่น้อยกว่าในข้อ 6.3.1 และกรณีสถานที่ก่อสร้างอยู่ไกลเกินไป โดยระยะการขนส่งต้องใช้เวลาเกิน 60 นาที ให้ปรึกษาวิศวกรก่อนดำเนินการ

6.3.3 ให้บริษัทผู้ผลิตคอนกรีตผสมเสร็จจัดทำแท่งคอนกรีตสำหรับทดสอบ จำนวนตามความเหมาะสมที่ผู้ควบคุมงานหรือวิศวกรจะกำหนดให้ และจัดส่งผลทดสอบดังกล่าวมาไว้ที่หน่วยงานก่อสร้าง

6.4 การเทคอนกรีต

6.4.1 ก่อนที่จะทำการผสมคอนกรีต ผู้รับจ้างจะต้องเตรียมวัสดุที่จะใช้ผสมคอนกรีตให้เพียงพอ เช่น ปูนซีเมนต์ ทราย หิน น้ำและน้ำยากันซึม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ จะต้องมีประสิทธิภาพ มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับงาน จัดเตรียมคนงานให้เพียงพอ จัดแบ่งหน้าที่ให้สามารถทำงานได้โดยไม่ติดขัด จัดเตรียมเครื่องป้องกันน้ำฝนซึ่งอาจจะมีขึ้นทั้งในระหว่างที่กำลังเทคอนกรีต หรือภายหลังเทคอนกรีตเสร็จแล้ว แต่ยังไม่แข็งตัว เพื่อไม่ให้คอนกรีตเสียคุณสมบัติที่กำหนด ต้องทำการเทคอนกรีตให้ติดต่อกันจนเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

6.4.2 ก่อนที่จะเทคอนกรีตลงในแบบหล่อ จะต้องจัดการเก็บกวาด มิให้มีขี้เลื่อย หรือเศษขิ้น หรือผงต่าง ๆ ที่อยู่ในแบบหล่อที่จะเทคอนกรีต ถ้ามีสิ่งใดอยู่ภายในแบบหล่อจะต้องจัดการเอาออกก่อน คอนกรีตที่จะนำไปเทในแบบหล่อจะต้องขนส่งด้วยความระมัดระวัง เพื่อไม่ให้ส่วนผสมคอนกรีตแยกตัวออกจากกัน ซึ่งจะทำให้คุณภาพของคอนกรีตลดลง เครื่องมือสำหรับผสมและจ่ายคอนกรีตจะต้องทำความสะอาดก่อนที่จะเริ่มงาน และจะต้องเก็บรักษาเครื่องมือเหล่านั้นไว้โดยไม่ให้คอนกรีตจับตัวเกาะติดแน่น

6.4.3 คอนกรีตที่ผสมในที่ห้ามทิ้งไว้นานเกินกว่า 30 นาที การเทคอนกรีตให้เททีละชั้น ชั้นหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 50 ซม. และขณะทำการเทคอนกรีต จะต้องใช้เหล็กแยง กระทุ้งและใช้เครื่องสั่นคอนกรีตให้เนื้อของคอนกรีตยุบตัวขัดประสานกันแน่น และจับเนื้อเหล็กโดยสมบูรณ์ ไม่มีรูโพรงเกิดขึ้น การเทคอนกรีตนั้นจะต้องระวังมิให้ส่วนผสมที่เป็นก้อนโตแยกออกไปอยู่คนละส่วน ต้องให้ส่วนผสมที่เทไปแล้วยังคงเป็นเนื้อเดียวกัน ทั้งต้องระมัดระวังมิให้เหล็กเสริมเคลื่อนที่ หรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

6.4.4 ในกรณีที่ต้องเทคอนกรีตโดยใช้ท่อหรือรางที่วางลาดมากๆ รางหรือท่อที่ใช้จะต้องทำด้วยโลหะ หรือวัสดุอย่างอื่นซึ่งกรุด้วยโลหะ และจะต้องมีที่สำหรับกักคอนกรีตให้ไหลช้าหรือทำท่อ หรืออาจวางเป็นท่อสั้น ๆ วางให้ทดเคี้ยว ทั้งนี้เพื่อป้องกันการแยกตัวของคอนกรีต ในกรณีที่ต้องเทคอนกรีตลงในระยะสูงเกินกว่า 1.50 เมตร จะต้องให้ท่อที่ปลายด้านล่างจมอยู่ในชั้นคอนกรีตที่เทเพิ่มใหม่อยู่ตลอดเวลา

6.4.5 การเทคอนกรีตจะต้องกระทำติดต่อกันไปจนกระทั่งเสร็จสิ้นของส่วนนั้นๆ เมื่อจะเทคอนกรีตส่วนใดรวดเดียวตลอดมิได้ ก็ให้หยุดเทคอนกรีตโดยกั้นไม้ตั้งฉากตรงที่กำหนดไว้ในแบบหรือตรงตามกำหนด ดังนี้

(ก) ฐานรากให้เทเสร็จในครั้งเดียวในแต่ละฐาน

(ข) สำหรับเสาให้เทถึงระดับต่ำจากท้องคาน 2.5 ซม.

(ค) สำหรับคานให้เทถึงกลางคานและทำมุม 90 องศา คานที่มีความยาวตั้งแต่ 5.00 เมตร ให้เทคอนกรีตเสร็จในครั้งเดียว

(ง) สำหรับพื้นเทถึงกลางแผ่น

(จ) บันไดให้เทพร้อมกันทั้งแม่บันได และขั้นบันไดพร้อมกับคานรับของบันได

(ฉ) วิศวกรและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุกำหนดให้เป็นแห่ง ๆ ตามความเหมาะสม เมื่อจะเทคอนกรีตต่อไปใหม่ให้ทำความสะอาดและราดน้ำให้เปียก แล้วใช้ปูนซีเมนต์ผสมทรายส่วนละเท่า ๆ กัน ผสมน้ำราดให้ทั่วในส่วนที่จะเชื่อมต่อแล้วจึงเทคอนกรีตต่อไปได้

6.5 การบ่มและการรักษาคอนกรีต

6.5.1 ในระหว่างที่คอนกรีตกำลังแข็งตัวในแบบหล่อในระยะเวลา 24 ชม. ห้ามกระทบกระเทือนหรือโยกคลอนเป็นอันขาด ให้ถอดแบบได้ตามกำหนดที่ระบุไว้ เมื่อถอดแบบแล้วต้องค้ำกลางพื้น กลางคานต่อไปอีก 14 วัน ถ้ามีโครงสร้างส่วนที่จะต้องทำในขั้นถัดไป จะต้องค้ำยันพื้นคานและกันสาดต่อไปอีกอย่างน้อย 14 วัน หรือจนกว่าจะถอดค้ำยัน และแบบหล่อส่วนบนออก

6.5.2 เมื่อถอดแบบหล่อออกแล้ว ผู้รับจ้างจะต้องให้ผู้ควบคุมงานตรวจ ถ้าปรากฏว่ามีสิ่งบกพร่อง เช่น มีโพรง เห็นเหล็กผิดลักษณะ ต้องแก้ไขส่วนที่เกี่ยวกับโครงสร้างนั้นให้ถูกต้องเสียก่อน การซ่อมโพรงคอนกรีตที่เล็กน้อยให้ใช้ ซีเมนต์ : ทราย ผสมน้ำเหลวพอสมควรอุดให้เรียบเป็นเนื้อเดียวกัน การซ่อมคอนกรีตด้วยวิธีอื่นๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของวิศวกรกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่จะสั่งการ

6.5.3 หลังถอดแบบหล่อออกแล้ว ตรวจพบว่าคอนกรีตที่หล่อไว้ไม่ได้คุณภาพ และไม่สามารถซ่อมแซมให้ได้คุณภาพตามที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นเหตุให้คอนกรีตเสียกำลังเป็นอย่างมาก วิศวกรและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุอาจสั่งให้ทุบทิ้งแล้วหล่อใหม่ได้

6.5.4 ภายหลังการเทคอนกรีตแล้ว 24 ชั่วโมง ให้ดำเนินการรักษาเนื้อคอนกรีตด้วยวิธีการบ่ม การบ่มโดยใช้หลักการว่าจะต้องให้ผิวคอนกรีตมีความชื้นอยู่ตลอดเวลาไม่น้อยกว่า 14 วันติดต่อกันหลังการเทคอนกรีต

โดยปกติอาจใช้วัสดุที่ทำให้มีความชื้นได้ดี ปกคลุมผิวคอนกรีตอยู่ตลอดเวลา เช่น กระสอบป่าน หากเป็นพื้นจะหล่อน้ำเลี้ยงหรือคลุมด้วยทราย เป็นต้น โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้รับจ้างที่จะต้องเลือกใช้วัสดุ หรือวิธีการต่าง ๆ ที่ดีมาบ่มคอนกรีต หากเลือกใช้ประเภทผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป หรือน้ำยา การบ่ม-รักษาคอนกรีตให้ปฏิบัติตามคู่มือของผู้ผลิตโดยเคร่งครัด หากผู้รับจ้างละเลยเกี่ยวกับการบ่มคอนกรีต ผู้ควบคุมงาน หรือวิศวกร หรือคณะกรรมการตรวจรับพัสดุจะสั่งการให้ใช้วิธีการทดสอบที่เหมาะสมได้ ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติตาม

7. งานพื้นคอนกรีตสำเร็จรูป

7.1 **พื้นคอนกรีตสำเร็จรูปที่นำมาใช้** จะต้องเป็นพื้นคอนกรีตสำเร็จรูปที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม รูปหน้าตัดตามระบุในแบบรูป เป็นของใหม่ไม่มีรอยแตกแตกร้าว บิ่นหรือแตกหักใด ๆ ทั้งสิ้น

7.2 **การวางพื้นคอนกรีตสำเร็จรูป** ให้วางในทิศทางที่กำหนดให้ในแบบรูปเท่านั้น ในกรณีที่มิได้ระบุไว้จะต้องให้วิศวกรเป็นผู้กำหนด พื้นคอนกรีตสำเร็จรูปเมื่อทำเสร็จแล้วจะต้องรับน้ำหนักบรรทุกปลอดภัยได้ตามระบุในแบบรูป และในกรณีที่แบบรูปมิได้กำหนดไว้ให้ถือปฏิบัติดังนี้

รับได้ 500 กก./ตารางเมตร-ห้องประชุม ห้องสมุด โรงพลศึกษา โรงฝึกงาน

รับได้ 400 กก./ตารางเมตร-ระเบียงทางเดิน ภายในห้องเรียนปฏิบัติการ

รับได้ 300 กก./ตารางเมตร-ภายในห้องเรียนทั่วไปทั้งหมด

รับได้ 200 กก./ตารางเมตร-ส่วนอาคารพักอาศัย เช่น บ้านพักครู ภารโรง หลังคาคลุมทั่วไปที่มิได้บรรทุกวัสดุใด ๆ

7.3 **กรณีเลือกใช้พื้นคอนกรีตสำเร็จรูปที่ได้มาตรฐาน มอก.** ผู้รับจ้างต้องให้ผู้ผลิตรับรองผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้เป็นหนังสือ ระบุแบบหน้าตัด ขนาด ความยาว จำนวน-ขนาดเหล็กเสริมตรงกับที่ผู้ผลิตได้รับใบอนุญาตผลิตภัณฑ์มาตรฐานอุตสาหกรรม โดยมีรายการคำนวณทางวิศวกรรมแสดงความสามารถรับน้ำหนักบรรทุกปลอดภัยได้ตามข้อกำหนดในแบบรูป และวิศวกรผู้คำนวณของผู้ผลิตต้องเป็นประเภทสามัญวิศวกรพร้อมกับระบุจำนวนแผ่นพื้นที่จะนำมาใช้กับหน่วยงานก่อสร้างให้วิศวกรของกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างพิจารณาผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุก่อนทำการติดตั้ง

7.4 **ก่อนทำการติดตั้งพื้นคอนกรีตสำเร็จรูป** จะต้องจัดแต่งระดับส่วนรองรับให้ได้ระดับเท่ากันโดยตลอดก่อน กรณีส่วนรองรับแตกต่างกันไม่เกิน 3 เซนติเมตร ให้ปรับแต่งด้วยปูนทราย และหากเกินกว่า 3 เซนติเมตร ให้ปรับแต่งด้วยคอนกรีตผสมหินเกล็ดแทน ห้ามนำวัสดุอื่น ๆ เช่น อิฐ อิฐมอญ เศษไม้ มาหนุนเพื่อปรับระดับโดยเด็ดขาด ช่วงพาดของพื้นคอนกรีตสำเร็จรูปหากยาวเกินกว่า 2.80 เมตร จะต้องมีแนวค้ำยันรองรับการแอ่นตัวตอนกลางพื้นคอนกรีตสำเร็จรูป เพื่อปรับระดับให้ท้องแผ่นพื้นเท่ากันก่อนและจะถอดออกได้เมื่อเทคอนกรีตทับหน้าเสร็จเรียบร้อยแล้วไม่น้อยกว่า 3 วัน

เหล็กเสริมส่วนทับหน้าของพื้นคอนกรีตสำเร็จรูปให้ทำตามที่กำหนดในแบบรูปในกรณีที่ไม่มีระบุในแบบรูปให้ใช้เหล็กเสริมขนาด Ø 6 มม. @ 0.20 ม. # หรือตะแกรงเหล็กสำเร็จรูป ขนาดเทียบตามตารางมาตรฐานผู้ผลิต และกรณีช่วงพาดของแผ่นพื้นยาวเกินกว่า 3.30 เมตร ให้มีเหล็กเสริมพิเศษ ขนาด Ø 9 มม. ยาว 0.50 ม. @ 0.40 ม. วางบนแนวหัวพื้นที่ช่วงพาดทีรองรับเสมอ (ดูแบบท้ายรายการนี้)

คอนกรีตส่วนเททับหน้าพื้นคอนกรีตสำเร็จรูปให้ใช้ตามแบบระบุ ในกรณีที่ไม่มีระบุในแบบรูปให้ เทคอนกรีตหนาไม่น้อยกว่า 5 ซม. โดยคอนกรีตให้ใช้ตามรายละเอียดข้อ 6 และหินที่ผสมคอนกรีตอนุญาตให้ใช้หินเกล็ดแทนได้ ท้องพื้นคอนกรีตสำเร็จรูปไม่ต้องฉาบปูนแต่ให้จัดแนว หรือแต่งตามระบุในแบบรูป

8. งานโครงสร้างไม้

8.1 ไม้ที่ใช้ในการก่อสร้างโครงสร้างหลักทั่วไป ให้ใช้ไม้เนื้อแข็งที่มีคุณภาพดี ไม่มีรอยแตกร้าว คด โก่ง เป็นกระพี้ หรือชำรุด ไม้ทุกชนิดที่ใช้ต้องแห้งสนิทไม่มีการยืดหดตัวที่ทำให้เกิดความเสียหายภายหลังการติดตั้ง และผู้รับจ้างจะต้องสร้างโรงเก็บไม้ หรือจัดหาสถานที่เก็บป้องกันแดด น้ำ น้ำฝน ความชื้นและปลวกได้อย่างดี ควรอยู่ในที่โปร่ง ลมพัดผ่านได้และเก็บได้ทันทีที่นำไม้มาถึงบริเวณที่ก่อสร้าง

8.2 การใช้ไม้ให้ใช้ตามบัญชีท้ายรายการ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติไว้โดยมีข้อกำหนดดังนี้

8.2.1 บัญชีที่ 1 รวม 31 ชนิด ให้ใช้กับส่วนอาคารต่าง ๆ ได้ทุก ๆ ที่

8.2.2 บัญชีที่ 2 รวม 20 ชนิด เป็นไม้เนื้อแข็งที่มีความแข็งแรง แต่มีความต้านทานตามธรรมชาติน้อย ให้ใช้เป็นส่วนประกอบของอาคารต่าง ๆ ได้เพียงบางรายการเฉพาะส่วนที่อยู่ในร่ม ไม่ถูกแดดและถูกฝน ปลวกไม่สามารถทำลายได้ง่าย เช่น โครงหลังคา ยกเว้นเชิงชาย โครงพื้น (ยกเว้นพื้น) โครงบันได ฯลฯ

8.2.3 บัญชีที่ 3 รวม 7 ชนิด เป็นไม้ที่มีความแข็งแรงน้อย แต่มีความต้านทานตามธรรมชาติมาก ให้ใช้เป็นส่วนประกอบของอาคารบางส่วน คือ ใช้เฉพาะบัวเชิงผนัง โครงฝา ฯลฯ

8.2.4 บัญชีที่ 4 รวม 14 ชนิด เป็นไม้ที่มีความแข็งแรงมาก แต่ความทนทานตามธรรมชาติไม่มีสถิติ ให้ใช้สร้างอาคารประเภทล้วม อาคารชั่วคราวได้

8.3 ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือผู้ควบคุมงาน ไม่สามารถตัดสินชี้ขาดได้ว่าไม้ที่นำมาใช้งานนั้น เป็นไม้ชนิดใด ชื่อใด ตรงกับที่ระบุตามแบบรูปรายการ หรือ รายการละเอียดบัญชีชื่อไม้หรือไม่ เป็นหน้าที่ของผู้รับจ้างต้องส่งตัวอย่างไม้ให้กรมป่าไม้ หรือป่าไม้จังหวัดตรวจสอบคุณสมบัติ แล้วส่งผลพร้อมตัวอย่างไม้ซึ่งทางกรมป่าไม้ หรือป่าไม้จังหวัดประทับตรารับรองบนเนื้อไม้ว่าเป็นไม้ชนิดใด ชื่อใด (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุพิจารณา ค่าใช้จ่ายในการนี้เป็นหน้าที่ของผู้รับจ้างทั้งหมด ในกรณีที่ผู้รับจ้างจะขอใช้ในนอกเหนือจาก 4 บัญชีท้ายรายการให้ผู้รับจ้างเสนอต่อคณะกรรมการตรวจรับพัสดุทราบก่อน พร้อมกับนำส่งตัวอย่างไม้ให้กรมป่าไม้ตรวจคุณสมบัติ ไม้ชนิดใดซึ่งกรมป่าไม้ได้ตรวจสอบคุณสมบัติแล้ว และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

ได้พิจารณาเห็นว่ามีคุณสมบัติเทียบเท่ากับไม้ที่ระบุไว้ในบัญชีชื่อไม้ใดให้ก่อสร้างสำหรับงานตามบัญชีรายชื่อไม้นั้นได้

8.4 การไสไม้ต้องไสให้เรียบร้อยและเสมอกัน ไม้เมื่อไสแล้วต้องเหลือเนื้อไม้ไม่น้อยกว่าขนาดดังต่อไปนี้

ความหนาของไม้	=	1/2"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	3/8"
ความหนาของไม้	=	3/4"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	5/8"
ความหนาของไม้	=	1"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกวา	=	3/4"
ความหนาของไม้	=	1 ½"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	1 ¼"
ความหนาของไม้	=	2"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	1 5/8"
ความหนาของไม้	=	2 ½"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	2 1/8"
ความหนาของไม้	=	3"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	2 ½"
ความหนาของไม้	=	4"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	3 ½"
ความหนาของไม้	=	5"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	4 ½"
ความหนาของไม้	=	6"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	5 ½"
ความหนาของไม้	=	8"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	7 ½"
ความหนาของไม้	=	10"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	9 ½"
ความหนาของไม้	=	12"	ไสแล้วเหลือไม่น้อยกว่า	=	11 ½"

กรณีที่ไสแต่งแล้วเกินเกณฑ์กำหนดเล็กน้อยให้พิจารณาเรื่องความมั่นคงแข็งแรง และความสวยงามเป็นหลัก โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

8.5 โครงหลังคาไม้

ไม้ทั้งหมดที่นำมาประกอบต้องเป็นไม้เนื้อแข็งในรายการ ขนาดไม้ต้องตรงตามขนาดในแบบก่อสร้างเมื่อยังไม่ตกแต่ง หรือไสแล้วให้เป็นไปตามข้อ 8.4 ก่อนนำมาประกอบต้องอบหรือผึ่งให้แห้งสนิทจนไม่มีการยืดหดตัวอีกต่อไป ภายหลังประกอบโครงหลังคาเสร็จแล้วมีการยืดหดอีก ความเสียหายที่เกิดขึ้น ผู้รับจ้างต้องแก้ไขหรือชดใช้ค่าเสียหาย การประกอบ ผู้รับจ้างต้องใช้ช่างฝีมือดี หากสงสัยแบบตอนใดต้องปรึกษาวิศวกรและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุก่อน

9. งานโครงสร้างเหล็กรูปพรรณ

9.1 เหล็กที่นำมาใช้งานก่อสร้าง จะต้องเป็นเหล็กโครงสร้างรูปพรรณขึ้นรูปเย็น หรือขึ้นรูปร้อนที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม รูปแบบ หน้าตัด ขนาดต่าง ๆ ตามระบุในแบบรูปและรายการ เป็นของใหม่มีผิวเรียบเกลี้ยง ไม่มีรอยปริแตกร้าว ทุกท่อนจะต้องมีอักษรย่อแสดงชั้นคุณภาพ ขนาดความหนา ความยาว ชื่อผู้ผลิต

หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน การเก็บเหล็กรูปพรรณทั้งที่ประกอบแล้ว และยังไม่ได้ประกอบ จะต้องเก็บไว้บนที่ยกพื้น เพื่อป้องกันสนิม

9.2 **เหล็กรูปพรรณมีรูปแบบหน้าตัด** ขนาด ความหนา ซึ่งได้ระบุในแบบรูปและรายการไม่ตรงกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือไม่มีบริษัทผู้ผลิต คณะกรรมการตรวจรับพัสดุร่วมกับวิศวกร จะพิจารณาความเหมาะสมให้ใช้ได้หรือให้ทดสอบเหล็กดังกล่าวก็ได้

9.3 **การต่อเหล็กด้วยวิธีใช้สลักเกลียว** ให้เป็นไปตามแบบระบุ การเจาะ หรือตัด หรือกดทะลุ ให้เป็นรู จะต้องกระทำให้ตั้งฉากกับผิวเหล็ก และห้ามขยายรูด้วยความร้อนเป็นอันขาด เหนือรูสลักเกลียวจะต้องเสริมแหวนเหล็ก ซึ่งมีความหนาไม่น้อยกว่าความหนาของเหล็กรูปพรรณ นั้น ๆ รูหรือช่องเปิดภายในของแหวนจะต้องเท่ากับรูช่องเปิดของเหล็กรูปพรรณนั้นด้วย การตอกสลักเกลียวจะต้องกระทำด้วยความประณีต โดยไม่ทำให้เกลียวเสียหาย

9.4 **การต่อเหล็กด้วยวิธีการเชื่อม** ให้เชื่อมตามแบบรูปที่กำหนดหรือตามที่วิศวกรเป็นผู้กำหนดให้ การตัดเฉือนต้องกระทำด้วยความประณีต วางทาบรอยต่อให้แนบสนิทเต็มหน้า การเชื่อมให้เป็นไปตามมาตรฐาน ระหว่างเชื่อมจะต้องยึดชิ้นส่วนติดกันให้แน่น หากสามารถปฏิบัติได้ให้พยายามเชื่อมในตำแหน่งราบ การเชื่อมจะต้องจัดอันดับการเชื่อมให้ดี เพื่อหลีกเลี่ยงการบิดเบี้ยว ช่างเชื่อมจะต้องใช้ช่างที่มีความชำนาญเท่านั้น

9.5 **การประกอบและติดตั้ง** ควรประกอบโครงหลังคาในที่ก่อสร้าง การประกอบโครงหลังคาจากภายนอกสามารถทำได้ แต่ก่อนติดตั้งต้องให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจสอบก่อน

9.6 **การตรวจสอบ** ให้ตรวจสอบรอยต่อหมุดสลักเกลียวทั้งหมด และทำความสะอาดผิวเหล็ก อาจใช้กระดาษทรายขัด หรือแปรงลวดเหล็ก แต่งรอยต่อเพื่อขจัดเศษโลหะที่หลุดร่อนออกให้หมด แล้วจึงทาสีกันสนิมใหม่ให้ครบสมบูรณ์ทั้งหมด กรณีมีฝ้าเพดานให้ทาสีกันสนิมรวมเป็น 2 ครั้งและทาสีน้ำมันทับหน้า 1 ครั้งให้เรียบร้อย จึงให้กรุฝ้าเพดานได้ และกรณีไม่มีฝ้าเพดานให้ทาสีหรือพ่นสีกันสนิม 1 ครั้งก่อน แล้วทาทับด้วยสีน้ำมัน 1 ครั้ง ตามรายการต่อไป

10. งานมุงหลังคา-รางระบายน้ำฝน

10.1 **วัสดุมุงหลังคา** ให้ใช้วัสดุมุงหลังคาที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือตามที่ระบุให้ใช้ในแบบรูปเท่านั้น เป็นของใหม่ไม่บิ่น แตกร้าว หรือชำรุด เป็นสีเดียวกันจากการผลิตทั้งชุด โดยเลือกสีใกล้เคียงกับอาคารเดิม หรือส่งตัวอย่างให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือสถาปนิกเป็นผู้เลือกก่อนการติดตั้ง

10.2 การมุงหลังคา กระเบื้องลอนคู่ กระเบื้องลูกฟูก ให้มุงด้วยวิธีการตัดมุมเท่านั้น การซ้อนของกระเบื้องให้เลื่อมทับกันตรงตำแหน่งหลังแปและต้องยึดติดด้วยสกรูเจาะทะลุทั้งสองแผ่น ส่วนการยึดกระเบื้องวิธีอื่น ๆ จะระบุให้ในแบบรูปจึงจะใช้ได้ สำหรับกระเบื้องคอนกรีตหรือกระเบื้องแบบอื่น ๆ ให้ทำตามข้อกำหนดของบริษัทผู้ผลิต

กรณีแบบรูปให้ใช้แปเหล็ก อนุญาตให้ใช้แปสำเร็จรูปแทนได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือข้อเสนอแนะของบริษัทผู้ผลิต

10.3 การมุงหลังคากระเบื้องคอนกรีต ต้องมุงกระเบื้องสลับแนวรอยต่อแผ่นทุกแถว แปรับกระเบื้องคอนกรีตให้ใช้แปเหล็กชุบสังกะสีสำเร็จรูปตามแบบของผู้ผลิต สามารถรับน้ำหนักของการออกแบบ ได้ไม่น้อยกว่า 150 ก.ก/ตร.ม. แปเหล็กยึดติดจันทันด้วยสกรูปลายสว่านกระเบื้องคอนกรีตทุกแผ่นให้ยึดติดกับแปด้วยสกูรเกลียวกระเบื้องแถวล่างสุดทุกแผ่นให้มีอุปกรณ์เหล็กชุบสังกะสีตอกหรือขันยึดกับไม้บัวเชิงชายหรือทำตามแบบรูป

ก่อนการมุงกระเบื้องครอบสันและครอบตะเข้สัน ให้มีคร่าวเหล็กชุบสังกะสีตลอดแนวสันหลังคา แล้วยึดกระเบื้องครอบสันและครอบตะเข้สันทุกตัวด้วยสกรูเกลียว พร้อมทำงานปั้นปูนอุดใต้ครอบและทาสีตกแต่งปูนปั้น ซึ่งเป็นสีจากผู้ผลิตกระเบื้อง ให้ติดตั้งแผ่นปิดเชิงชายพีวีซีสำเร็จรูปสำหรับกันนกด้านหลังบัวเชิงชายตลอดแนวเชิงชาย

10.4 การมุงกระเบื้องเหล็กเคลือบสี การวางแปเหล็กยึดติดจันทันเหล็กให้ใช้ตามที่ระบุในแบบรูปรายการ ถ้าแบบรูปรายการไม่มีกำหนดให้ทำตามบริษัทผู้ผลิตกระเบื้องเหล็กเคลือบสีกำหนด พร้อมหนังสือรับรองของวิศวกรโยธาประเภทสามัญประจำบริษัทผู้ผลิตกระเบื้องเหล็กเคลือบสีและหนังสือรับรองของบริษัทกระเบื้องเหล็กเคลือบสี

10.5 วัสดุมุงหลังคาชนิดอื่นๆ การยึดและการติดตั้งให้เป็นไปตามที่บริษัทผู้ผลิตกำหนด พร้อมหนังสือรับรองของวิศวกรและบริษัทเหมือนข้อ 10.4

10.6 หลังคาส่วนที่เป็นคอนกรีต ให้ผสมน้ำยากันซึมในคอนกรีตก่อน และผิวตอนบนหากมิได้ระบุไว้ให้ทำผิวหินขัดมันกันซึมที่มีความเอียงลาดประมาณ 1 : 200 ลงสู่ทิศทางที่เหมาะสม โดยที่ผิวต้องไม่เป็นลูกคลื่นหรือแอ่งขังน้ำ เมื่อทำเสร็จแล้วจะต้องทดสอบด้วยการราดน้ำและจะต้องไม่มีน้ำขังบนหลังคาโดยเด็ดขาด หากพบว่ามีน้ำขังจะต้องแก้ไขทันที ท่อน้ำฝน ให้ทำตามแบบ กรณีที่ไม่มีระบุให้ท่อ พี.วี.ซี.ขนาด Ø 3" พร้อมครอบฝาตระแกรงกรองเศษขยะ (Roof Drain) ต่อท่อลงถึงพื้นดิน จำนวนจุดตามความเหมาะสมที่จะกำหนดให้ขณะก่อสร้าง

สำหรับหลังคาและรางน้ำคอนกรีต หากตรวจพบว่ามีรอยรั่วซึม ให้ผู้รับจ้างทำระบบกันซึมตามคำแนะนำของสถาปนิกหรือวิศวกร

10.7 รางน้ำฝน ให้ติดตั้งรางน้ำฝนตามที่กำหนดในแบบรูปรายการ

การมุงหลังคา การทำระบบกันซึม หรือติดตั้งท่อน้ำฝน จะต้องทำด้วยความประณีตมั่นคง แข็งแรง ไม่รั่วซึม หากมีการรั่วซึมผู้รับจ้างต้องแก้ไขหมด

11. งานผนังและฝา

11.1 ผนังก่ออิฐฉาบปูน

11.1.1 วัสดุที่ใช้ก่ออิฐฉาบปูน

(ก) ปูนซีเมนต์ ให้ใช้ปูนซีเมนต์ผสมที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม อาทิเช่น ตราเสือ ตรานกอินทรี หรือตรางูเห่า ฯลฯ

(ข) ปูนขาว ต้องมีคุณภาพดี เผาสุกใหม่ เนื้อปูนละเอียด นิ่ม ไม่มีก้อนหินแข็งปน ทั้งต้องปราศจากสิ่งสกปรกเจือปน และผสมกับทรายตามส่วนที่กำหนดแล้วร่อนใส่น้ำหมักไว้ก่อนใช้ 24 ชั่วโมง ให้เก็บรักษาไว้บนพื้นยกในโรงงาน ซึ่งกันฝนและกันความชื้นได้เช่นเดียวกับปูนซีเมนต์

(ค) ทราย ให้ใช้ทรายน้ำจืดที่เป็นแง่ เม็ดแกร่ง เม็ดทรายมีหลายขนาดคละกัน ไม่มีด่าง กรด หรือเกลือเจือปน ปราศจากฝุ่นผง ดิน เปลือกหอย อินทรีย์สาร และอื่น ๆ ทรายสำหรับผสมผิวปูนฉาบให้ใช้ทรายละเอียดเม็ดเล็ก การเก็บทรายต้องกองไว้บนที่สะอาดเป็นระเบียบ ไม่มีสิ่งสกปรกหรือมีน้ำโสโครกไหลผ่าน ห้ามใช้ทรายบริเวณผิวดิน

(ง) อิฐก่อ อิฐที่จะใช้ก่อผนังให้หมายถึง อิฐก่อสร้างสามัญ หรือคอนกรีตบล็อกหรือวัสดุชนิดอื่นตามที่ระบุไว้ในแบบรูป การเก็บควรปลูกโรงเก็บและปูพื้น แล้ววางเรียงให้เป็นระเบียบอย่างมั่นคง หรือจะวางเรียงในที่ที่อิฐไม่ถูกสิ่งสกปรก หรือน้ำที่จะก่อให้เกิดตะไคร่ หรือราได้ อิฐที่มีสิ่งสกปรกจับแน่น หรืออินทรีย์วัตถุ เช่น รา หรือตะไคร่น้ำ จะนำไปใช้ในการก่อสร้างไม่ได้ สำหรับผนังด้านสกัดและห้องน้ำให้ใช้อิฐก่อสร้างสามัญ หรืออิฐดินเผาเท่านั้น ยกเว้นที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่นในแบบรูป

(จ) น้ำยาผสมปูน กรณีที่จะใช้น้ำยาผสมปูนก่อ – ฉาบ ให้ทำตามกรรมวิธีของบริษัทผู้ผลิต

11.1.2 ส่วนผสมปูนก่อ – ปูนฉาบ

(ก) ส่วนผสมของปูนก่อ

- ปูนก่อผนังที่อยู่ต่ำกว่าระดับดินให้ใช้ ปูนซีเมนต์ : ทรายหยาบ = 1 : 3
- ปูนก่อผนังทั่วไปใช้ ปูนซีเมนต์ : ทรายหยาบ = 1 : 4

(ข) ส่วนผสมของปูนฉาบ

- ปูนฉาบผนังภายนอกใช้ ปูนซีเมนต์ : ปูนขาว : ทรายละเอียด = 1 : 1 : 5 โดยประมาณ
- ปูนฉาบผนังภายในใช้ ปูนซีเมนต์ : ปูนขาว : ทรายละเอียด = 1 : 2 : 6

(ค) ส่วนผสมโดยใช้น้ำยา ให้ใช้ส่วนผสมตามกรรมวิธีของบริษัทผู้ผลิต

(ง) ปูนก่อ – ปูนฉาบ ผู้รับจ้างจะใช้ปูนก่อปูนฉาบแบบผสมสำเร็จรูปก็ได้ โดยถือว่าไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงรายการ การใช้งานให้เป็นไปตามกรรมวิธีของผู้ผลิต

11.1.3 กรรมวิธีในการก่อ

(ก) ก่อนจะก่อผนังให้ราดน้ำอิฐที่ก่อให้เปียก เพื่อมิให้ซับน้ำจากปูนก่อมากเกินไปจนปูนร่อน

(ข) ผนังที่ก่อต้องให้ได้แนวทั้งทางตั้งและทางนอน และอิฐก่อสูงได้ระดับแนวเดียวกันโดยการขึงเชือกขณะก่อ ปูนก่อต้องหนาประมาณ 1 ซม. ผนังที่ก่อขนเสาจะต้องเสียบเหล็ก ∅ 6 มม. ที่เสาไว้ทุกระยะห่างไม่เกิน 60 ซม. ยาวประมาณ 30 ซม. และในกรณีที่เสียบเหล็กไว้ไม่ตรงแนวผนังต้องตัดทิ้ง หรือไม่ได้เสียบเหล็กไว้ให้เจาะเสียบเหล็กใหม่ลึกไม่น้อยกว่า 5 ซม. ยึดด้วย**เคมีคอลโบลต์** ก่อนจะทำการก่อผนัง หากต้องก่อผนังต่อจากเดิมที่ทิ้งไว้ต้องรดน้ำให้ชุ่มก่อนเสมอ

(ค) ในกรณีที่ผนังที่ก่อยาวเกินกว่า 3.00 เมตร และมีความสูงเกินกว่า 2.00 เมตรจะต้องจัดทำเสาเอ็น หรือคานทับหลัง ค.ส.ล. เสมอ โดยขนาดของเสาเอ็น หรือคานทับหลัง ให้มีความกว้างไม่น้อยกว่า 15 ซม. ความหนาเท่ากับความหนาผนังที่ก่อ โดยใช้เสริมเหล็ก 2-∅ 9 มม. เหล็กปลอก (ลูกโซ่) ∅ 6 มม. @ 0.20 เมตร เหล็กยืนของเสาเอ็นจะต้องฝังลึกในพื้นหรือคาน อาจจะทำได้โดยการโผล่เหล็กในพื้นและคานเตรียมไว้ก่อน หากไม่ได้เตรียมเสียบเหล็กไว้ในพื้นและคาน ให้ใช้วิธีตามข้อ (ข)

(ง) มุมผนัง หรือส่วนบนปลายผนังที่ไม่ชนกับเสา ค.ส.ล. หรือท้องคานท้องพื้น ค.ส.ล.จะต้องมีเสาเอ็น ค.ส.ล. หรือทับหลัง ค.ส.ล. โดยรอบ ขนาดของเสาเอ็นทับหลังจะต้องไม่เล็กกว่าขนาดตามระบุในข้อ (ค)

(จ) ผนังที่ก่อใหม่จะต้องไม่ถูกกระทบกระเทือน หรือรับน้ำหนักเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 วัน หลังจากก่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว

(ฉ) ผนังที่ก่อขนท้องคานหรือพื้น ค.ส.ล. ทั้งหมด จะต้องเว้นช่องไว้ประมาณ 10 ซม. เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 วัน เพื่อให้ปูนก่อแข็งตัวเสียก่อน จึงทำการก่ออิฐให้ชนท้องคานหรือพื้นได้

(ช) ห้ามก่อผนังบนพื้นสำเร็จรูปโดยตรง ยกเว้นได้เทคอนกรีตทับหน้าพื้นสำเร็จรูป และพื้นมีความแข็งแรงแล้ว

(ซ) การก่ออิฐ หรือคอนกรีตบล็อก หรือคอนกรีตประเภทมวลเบา หรือผนังสำเร็จรูปต่าง ๆ ให้ทำตามมาตรฐาน หรือคำแนะนำของผู้ผลิตวัสดุนั้น ๆ

11.1.4 กรรมวิธีในการฉาบปูน

(ก) ต้องทำความสะอาดผนังก่อนทำการฉาบปูน แล้วรดน้ำให้เปียกชุ่ม

(ข) การฉาบปูนทั้งหมดจะต้องมีผิวเรียบได้ระนาบ จะต้องได้ดิ่ง ได้ระดับทั้งแนวตั้งและแนวนอน การจับปุมมุมเสา คาน ตรงส่วนฉาบปูนอนุญาตให้ใช้**เสี้ยมสำเร็จรูป**ได้

(ค) การฉาบปูนต้องฉาบด้วยปูนที่มีส่วนผสมของ ซีเมนต์ : ทราย = 1 : 3 ก่อน 1 ครั้ง ทิ้งระยะไว้นานพอสมควร แล้วจึงฉาบทับหน้าด้วยปูนฉาบอีกครั้งหนึ่ง การฉาบปูนทั้ง 2 ครั้ง จะต้องมีความหนาไม่น้อยกว่า 1 ซม. และไม่เกินกว่า 2 ซม. **หากหนาเกินกว่านี้ให้เสริมใยไฟเบอร์ หรือลวดตาข่ายยึดกับผนังเดิมก่อนทำการฉาบปูน ในกรณีที่ฉาบปูนหนาผิดปกติให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาปนิกหรือวิศวกร**

(ง) การฉาบปูนผิวคอนกรีต ให้ทำความสะอาดผิวคอนกรีตและทำผิวให้ขรุขระก่อนหรือโดยสลัดปูนทรายซึ่งมีส่วนผสมระหว่างซีเมนต์กับทราย 1:1 ก่อน จึงจะทำการฉาบปูนตามวิธีการของการฉาบปูน

(จ) ผนังภายนอกที่มีพื้นที่มาก เช่นด้านสกัดของอาคารให้ฉาบปูนด้วยทรายกลาง **การฉาบปูนภายนอกบริเวณที่ผนังต่อกับคาน หรือพื้น ค.ส.ล. ให้ใช้ลวดตาข่ายกว้างประมาณ 30 ซม. ตอกตะปูยึดยาวตลอดรอยต่อเสียก่อน**

(ฉ) ผิวปูนฉาบที่แตกร้าวและผิวปูนที่ไม่จับกับผนังภายหลังจากฉาบปูนแล้ว จะต้องทำการซ่อมแซม โดยการสกัดปูนฉาบออกกว้างไม่ต่ำกว่า 10 ซ.ม. ทำผิวผนังให้ขรุขระล้างน้ำให้สะอาด แล้วจึงทำการฉาบปูนทับใหม่ ผิวปูนฉาบใหม่จะต้องเรียบสนิทเป็นเนื้อเดียวกับผิวปูนฉาบเดิม หรือทำตามคำแนะนำของสถาปนิกหรือวิศวกรตามข้อ (ค)

11.2 ผนังกรุกระเบื้องต่างๆ

11.2.1 ให้ใช้กระเบื้องตามระบุในแบบรูปเท่านั้น หากส่วนใดไม่ชัดเจน ให้ขอความเห็นจากสถาปนิกผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุก่อน และจะต้องส่งแบบตัวอย่างขนาดและสีมาให้พิจารณาเลือกใช้ก่อนด้วย

11.2.2 ก่อนการกรุผนังต้องนำกระเบื้องไปแช่น้ำทิ้งไว้ก่อน การกรุกระเบื้องให้ใช้วิธีแบบปูแห้ง คือ เมื่อฉาบปูนผนังแล้วให้ทิ้งไว้จนปูนฉาบแห้งสนิท แล้วจึงกรุกระเบื้อง โดยใช้ปูนซีเมนต์ขาว หรือกาวซีเมนต์สำหรับการกรุกระเบื้องฉาบบนผนัง โดยใช้เกรียงหวีฉาบกาวซีเมนต์ให้มีความหนาประมาณ 3 มม. การเว้นร่องให้เว้นได้ไม่เกิน 2 มม. หรือตามแบบรูปรายการระบุ แล้วยาแนวด้วยปูนยาแนว(ระบุสีภายหลัง) เมื่อกรุกระเบื้องเสร็จแล้ว จะต้องเรียบร้อยได้แนวได้ระดับและระนาบเดียวกัน

11.2.3 ส่วนมุมผนัง มุมเสา หรือมุมคานที่ต้องกรุกระเบื้องเป็นมุม ให้ใช้มุมที่ระบุตามแบบรูปรายการหรือมุมสำเร็จรูป PVC เท่านั้น สีกลมกลืนกับกระเบื้องที่กรุ

11.3 ผนังหินล้าง กรวดล้าง ทรายล้าง

ให้ทำตัวอย่างให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือสถาปนิกเลือกสีและขนาดเม็ดหินก่อน การฉาบผิวหน้าต้องได้ดิ่งได้ระดับ ไม่มีคลื่น การเว้นร่องตามระบุในแบบรูปหรือสามารถใช้ร่องสำเร็จรูปแทนการเซาะร่องตามปกติได้ เมื่อทำเสร็จแล้วต้องได้ผนังเป็นพื้นสีเดียวกัน ไม่มีรอยแตกร้าว รั่ว ซึม

11.4 ฝาไม้หรือผนังสำเร็จรูป

11.4.1 ผนังที่ต้องใช้โครงคร่าวในกรณีที่แบบรูปไม่ได้กำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ใช้โครงคร่าวโลหะสำเร็จรูป @ 0.40 X 0.60 ม. #

11.4.2 วัสดุกรุผนัง ใช้คุณลักษณะขนาดและความหนาตามระบุในแบบรูป เช่น ฝาไม้ แผ่นไม้อัด กระเบื้องซีเมนต์ ฯลฯ การกรุจะต้องทำด้วยความประณีตให้รอยต่อและแผ่นที่กรุได้แนวดิ่งและฉาก เรียบเสมอกัน

11.4.3 ผนังสำเร็จรูปอื่นๆ ทำตามระบุในแบบรูป และให้ถือปฏิบัติตามกรรมวิธีของผู้ผลิต

11.5 บัวเชิงผนัง

ให้หมายถึงบัวที่ติดตั้งในส่วนที่ผนังจรดกับพื้น หรือชั้นบันได หรือเสาจรดกับพื้นเฉพาะภายในอาคาร โดยยึดถือหลักวิชาช่างในการติดตั้งบัวในจุดต่างๆ ห้องที่ยกเว้นไม่ต้องติดบัวเชิงผนังได้แก่ ห้องน้ำ ห้องส้วมและห้องเก็บของ ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแบบรูปหากจำเป็นต้องทำ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

11.5.1 พื้นกระเบื้องชนิดต่างๆ พื้นไม้ทั่วไป พื้นปูไม้ปาร์เกต์ พื้นผิวซีเมนต์ขัดมันหรือขัดเรียบ ให้ใช้บัวเชิงผนังไม้เนื้อแข็ง 1/2 " X 4" ลบมุม หรือบัวเชิงผนังไม้เนื้อแข็งสำเร็จรูปหรือบัวเชิงผนังพีวีซีสำเร็จรูป

11.5.2 พื้นปูกระเบื้องยาง ให้ติดบัวเชิงผนังกระเบื้องยางสำเร็จรูป หรือบัวเชิงผนังไม้เนื้อแข็ง 1/2 " X 4" ลบมุม หรือบัวเชิงผนังไม้เนื้อแข็งสำเร็จรูป หรือบัวพีวีซีสำเร็จรูป

11.5.3 พื้นหินขัดหรือพื้นหินขัดสำเร็จรูป ให้ทำบัวเชิงผนังหินขัดกับที่สูง 4" หรือใช้บัวเชิงผนังหินขัดสำเร็จรูปตามขนาดมาตรฐานผู้ผลิต หรือบัวเชิงผนังไม้เนื้อแข็ง 1/2" X 4" ลบมุม หรือบัวเชิงผนังไม้เนื้อแข็งสำเร็จรูปหรือบัวเชิงผนังพีวีซีสำเร็จรูป

12. งานผิวพื้น

ต้องทำให้ได้ระดับตามแบบรูป เรียบสม่ำเสมอ รูปรอยต่างๆ ที่เกิดจากข้อกำหนดหรือเกิดจากลักษณะของวัสดุต้องเรียบร้อยเป็นระเบียบ ผิวพื้นที่ถูกน้ำ เช่น พื้นระเบียง พื้นห้องน้ำ ฯลฯ จะต้องทำให้มีความเอียงลาด 1:200 ไปสู่ทางระบายน้ำหรือช่องทิ้งน้ำเสมอ สำหรับพื้นคอนกรีตที่ติดดิน หรือพื้นห้องน้ำ ห้องส้วม หรือพื้นดาดฟ้า ให้ผสมน้ำยากันซึมในคอนกรีตตามกรรมวิธีของผู้ผลิต หากตรวจพบว่ามีรอยรั่วซึม ให้ผู้รับจ้างทำระบบกันซึมตามคำแนะนำของสถาปนิกหรือวิศวกร

12.1 พื้นผิวขัดมันหรือขัดหยาบ

ก่อนการเทปูนทรายให้ล้างทำความสะอาดพื้นเดิมและทำขอบกักขังน้ำให้ทั่วผิวพื้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง จึงจะอนุญาตให้เทปูนทรายทำผิวซีเมนต์ขัดมันหรือขัดหยาบได้ ส่วนผสมของปูนทรายจะต้องเคล้ากันให้ทั่วก่อนการผสมน้ำ

การทำผิวคอนกรีตขัดมันหรือขัดหยาบ ผู้รับจ้างจะเลือกวิธีขัดผิวพื้นต่อเนื่องจากการเทคอนกรีตทันทีก็ได้ แต่หลังจากการขัดผิวพื้นโดยวิธีนี้เสร็จแล้ว ผู้รับจ้างจะต้องหาวัสดุมาปิดผิวพื้นเพื่อป้องกันความเสียหายและความไม่เรียบร้อยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นตลอดเวลาจนเสร็จงานก่อสร้าง วัสดุที่จะนำมาปูทับบนผิวพื้นได้แก่ แผ่นพลาสติกชนิดม้วน ถุงปูน หรือวัสดุอื่นที่ดีกว่าและมีวัตถุหนักทับบนแผ่นปู เช่น ทรายหรือคอนกรีตบล็อก เป็นต้น

12.2 พื้นผิวหินขัดชนิดหล่อในที่

ในกรณีที่แบบรูปรายการก่อสร้างกำหนดให้ทำพื้นผิวหินขัดหล่อในที่ แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดวิธีการทำพื้นผิวหินขัดชนิดนี้ไว้ ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

- ล้างทำความสะอาดผิวพื้นบริเวณที่จะทำผิวหินขัดให้สะอาด ทำขอบกักขังน้ำเพื่อให้พื้นชุ่มชื้นไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง
- เทปูนทรายอัตราส่วน 1:3 ปรับระดับตามจุดประสงค์ของแบบรูป ผิวหน้าปูนทรายต้องมีผิวหยาบทิ้งไว้จนแห้ง
- ฝังเส้นทองเหลือง หรือเส้นพีวีซี แบ่งส่วนพื้นหินขัดให้เหมาะกับการใช้งาน
- ทำความสะอาดผิวพื้นอีกครั้ง แล้วขังน้ำเพื่อให้พื้นชุ่มชื้นไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง
- เทพื้นหินขัดหล่อกับที่ โดยใช้ปูนซีเมนต์ขาวชนิดปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ Type 1 ผสมกับเม็ดหินเบอร์ 4 ปนเบอร์ 3 อย่างละ 50 เปอร์เซ็นต์ (โดยปริมาตร) และห้ามใช้หินฝุ่น แล้วปล่อยให้แข็งตัวไม่น้อยกว่า 7 วัน
- หลังจากการเทพื้นหินขัดหล่อกับที่ครบ 7 วัน จึงขัดหยาบเพื่อลอกหน้าผิวพื้นแล้วลงซีเมนต์ผสมสีเหมือนผิวพื้นเดิม อุดแต่งผิวพื้นจนทั่ว ปล่อยให้ปูนแข็งตัวอีก 5 วัน
- เมื่อครบกำหนด 5 วัน ให้ขัดผิวพื้นครั้งที่ 2 แล้วอุดแต่งผิว (อุดโป๊ว) ครั้งที่ 2 ทิ้งไว้ให้ผิวพื้นแห้งอีก 3 วัน
- เมื่อครบกำหนด 3 วัน ให้ขัดผิวด้วยวัสดุขัดประเภทหินอ่อน หรือ "หินลื่น" เพื่อให้เกิดความมันบนพื้นหินขัด
- เมื่อพื้นหินขัดผ่านการขัดผิวมา 3 ขั้นตอนแล้ว ให้ชำระล้างคราบสกปรกโดยใช้ Oxalic Acid ซึ่งเรียกตามศัพท์ของวงการช่างหินขัด "เงาขัด" ผสมน้ำแล้วปั่นด้วยแปรงชำระคราบสกปรกบนผิวพื้น ล้างออกแล้วทิ้งให้แห้งสนิท จึงจะทำการลงน้ำมันประเภทขี้ผึ้ง

หมายเหตุ ผู้ควบคุมงานก่อสร้าง จะต้องจดบันทึกวัน เวลา ที่หล่อหินขัดและปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด ส่วนสีของพื้นหินขัดจะกำหนดให้ขณะก่อสร้าง โดยให้ทำตัวอย่างหินขัดขนาด 6"X6" เสนอต่อคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือสถาปนิกให้ความเห็นชอบก่อน

12.3 พื้นผิวหินล้าง กรวดล้าง ทรายล้าง

ให้ดำเนินการปรับระดับผิวพื้นเหมือนทำผิวหินขัด การทำผิวเหมือนการทำหินขัดแต่ต้องทำการล้างผิวจนเห็นเม็ดหินหรือกรวดหรือทรายแทนการขัด ถ้าในรูประบุให้มีเส้นหรือร่องแบ่งแนว ก็ทำตามแบบรูปนั้นๆ กรณีไม่ได้ระบุจะต้องให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือสถาปนิกกำหนดให้ก่อนดำเนินการ

12.4 พื้นผิวปูกระเบื้องเคลือบ กระเบื้องดินเผา กระเบื้องต่างๆ แผ่นหินอ่อน หรือหินแกรนิต ฯลฯ

ขนิดและสีของวัสดุให้ดูตามรายการประกอบแบบ ปรับระดับพื้นให้เรียบร้อยเสียก่อนด้วยปูนทราย ซึ่งมีส่วนผสมของซีเมนต์ 1 ส่วน ทราย 3 ส่วน ทำผิวหน้าให้หยาบ ทิ้งผิวปูนให้แห้งสนิท แล้วทำความสะอาดอีกครั้งก่อนจึงทำการปูกระเบื้องได้โดยใช้ปูนทรายผสม หรือกาวซีเมนต์เป็นตัวยึดระหว่างกระเบื้องกับพื้น แนวต่อของแผ่นต้องเป็นเส้นตรง ต้องนำตัวอย่างวัสดุให้สถาปนิกเลือกสีก่อนปู เมื่อปูเสร็จแล้วล้างผิวหน้าให้สะอาด วัสดุยาแนวต้องไม่เปรอะเปื้อนผิวหน้าของวัสดุปูพื้น อุดรอยต่อของวัสดุปูพื้นและขัดด้วยขี้ผึ้งไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง จนเป็นที่เรียบร้อย

12.5 พื้นไม้เข้าลิ้น หรือรางลิ้นรอบตัว

ไม้ที่นำมาใช้ต้องได้รับการอบหรือผึ่งให้เนื้อไม้แห้งสนิท ห้ามใช้ไม้มีรู ตา หรือกระพี้ ใช้ขนิดไม้ตามที่ระบุในแบบรูปและเป็นขนิดเดียวกัน โดยเก็บไว้ให้พ้นจากแดดฝนและต้องไสให้ขนาดหน้ากว้างเท่ากันหมด เว้นไว้แต่แบบรูปรายการจะระบุไว้เป็นพิเศษ ถ้าเป็นไม้พื้นเข้าลิ้นร่องลิ้นต้องกว้างพอดีกับลิ้นและลึกกว่าความกว้างของลิ้นประมาณ 3 มม. เมื่อจะติดตั้งพื้นเข้าที่ต้องวางเรียงเป็นแผ่นๆ แล้วอัดปรับให้แนวรอยต่อระหว่างแผ่นแนบสนิท หากกำหนดให้มีดงต้องปรับหลังดงให้ได้ระดับเสมอกันตลอด ความห่างของดงต้องไม่เกิน 0.50 ม. สำหรับพื้นไม้เข้าลิ้นธรรมดา ความยาวต้องไม่น้อยกว่า 3 ช่วงดง ไม้พื้นรางลิ้นรอบตัวยาวตั้งแต่ 13 นิ้วขึ้นไป การต่อเข้าลิ้นต้องอัดให้สนิท ปูพื้นเว้นระยะห่างจากผนังโดยประมาณ 1 ซม. จัดแนวสลับกันให้สวยงาม สำหรับไม้รางลิ้นรอบตัวต้องมีดงรับทุกแผ่นและยึดตะปูกับดงทุกแผ่น เมื่อปูพื้นแล้วให้ขัดด้วยเครื่องขัดพื้นให้เรียบ จากนั้นทาน้ำมันเคลือบแข็งตามกรรมวิธีของผู้ผลิต หากสีของไม้ไม่สม่ำเสมอให้ย้อมสีผิวไม้ก่อน

12.6 พื้นปูกระเบื้องยาง

ขนิด สี และขนาดของกระเบื้องยาง ใช้ตามที่กำหนดในแบบรูปโดยนำตัวอย่างมาให้สถาปนิกผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเป็นผู้เลือก ผิวพื้นต้องทำซีเมนต์ขัดมันให้เรียบ และได้ระดับแล้วปล่อยทิ้งให้แห้งสนิทจึงจะทำการปูกระเบื้องยางได้ถ้าไม่ได้ระดับให้ใช้เครื่องขัดปรับระดับก่อน การปูกระเบื้องยางต้องทาด้วยกาวอย่างดีสำหรับยึดกระเบื้องโดยใช้เกรียงหวีที่เป็นร่อง และต้องทากาวให้สม่ำเสมอ การปูกระเบื้องยางจะต้องปูให้เรียบรอยต่อของกระเบื้องยางต้องสนิท มุมต่อมุมต้องขนกันให้เรียบร้อย เมื่อปูเสร็จแล้วให้ใช้ลูกกลิ้งที่มีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 80 กก. กลิ้งทับให้ทั่วแล้วทำความสะอาด ลงขี้ผึ้งไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง กระเบื้องยางที่ปูเสร็จเรียบร้อยแล้วจะต้องเรียบสม่ำเสมอและติดแน่นทั่วกัน ถ้าผิวกระเบื้องยางสกปรกให้ขัดออกจนสะอาดเรียบร้อย

12.7 พื้นปูไม้ปาร์เกต์

ขนิดและขนาดดูตามระบุในแบบรูป ผิวหน้าที่จะทำการปูต้องทำซีเมนต์ขัดมันเรียบและได้ระดับ ต้องปล่อยให้พื้นซีเมนต์แห้งสนิทจึงจะยอมให้ปูปาร์เกต์ได้ ก่อนปูให้นำแบบลายที่จะปูมาให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

หรือสถาปนิกเลือก การปูไม้ปาร์เกต์ให้ใช้กาวสำหรับยึดปาร์เกต์อย่างดี โดยใช้เกรียงหวีที่เป็นร่องและต้องให้เสมอกันทั่วห้อง การปูจะต้องปูให้แน่นเรียบร้อย รอยต่อจะต้องสนิทและเป็นแนวได้ระเบียบ ทิ้งไว้จนกาวแห้งและพื้นติดแน่นสนิท จึงทำการขัดด้วยเครื่องให้เรียบ แต่งผิวให้เรียบร้อย ไม่มีรอยด่าง รอยเปื้อน ในกรณีที่ไม่สามารถลบรอยด่าง รอยเปื้อนให้หมดไป ก็ให้ใช้วิธีย้อมผิวไม้ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ผิวหน้าให้ทาด้วยน้ำมันเคลือบแข็งตามกรรมวิธีผู้ผลิต

12.8 พื้นทางเท้า ค.ส.ล. และบล็อกปูพื้น

ต้องทำเส้นแบ่งแนวที่พื้นชนกับคาน หรือบล็อกปูพื้นตามที่ระบุไว้ในแบบรูปสำหรับบล็อกปูพื้น หากมิได้กำหนดสีและแบบไว้ ให้ใช้สีซีเมนต์ธรรมดา การปูให้ปูบนทรายบดอัดแน่น และยาแนวด้วยทรายละเอียด ผิวต้องได้ระดับเดียวกัน หรือเอียงลาดตามกำหนดรอบพื้นบล็อกถ้าไม่ได้กำหนดเป็นอย่างอื่นให้ใช้ขอบคอนกรีตสำเร็จรูปตามมาตรฐานของผู้ผลิตมาประกอบ

13. งานฝ้าเพดาน

ฝ้าเพดานให้ใช้ขนาด ความหนาตามระบุในแบบรูปหรือที่มีแบบขยายไว้โดยเฉพาะ การจัดทำต้องใช้ช่างฝีมือประณีต จัดแนวรอยต่อให้เป็นระเบียบเหลือเศษโดยรอบเท่ากันหรือใกล้เคียง

13.1 โครงฝ้าเพดาน

(ก) โครงไม้ หากมิได้กำหนดไว้ให้ใช้ไม้เนื้อแข็งขนาด 1 1/2" X 3" @ 0.60 ม. # ทาน้ำยากันปลวก ยึดโครงฝ้ากับส่วนอาคารที่แข็งแรงเท่านั้น

(ข) โครงคร่าวชนิดโลหะแบบปิด ให้ใช้ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเท่านั้น หากไม่ได้กำหนดระยะไว้ในแบบรูปให้ใช้ระยะ 0.40 X 0.60 ม. #

(ค) โครงคร่าวชนิดโลหะ แบบ T - bar ให้ยึดโยงด้วยลวดและขุดสปริงปรับระดับโดยมี Clip lock ป้องกันแผ่นเผยอ การยึดเหล็กหิ้วโครงติดได้พื้น ค.ส.ล. นั้น จะต้องยึดด้วยน็อต และพุกโลหะ การทำพุกโลหะต้องใช้สว่านเจาะก่อนเสมอ

(ง) ฝ้าเพดานใต้พื้นห้องน้ำ หากไม่ได้ระบุและจำเป็นต้องทำ ให้ใช้ฝ้าเพดานกระเบื้องแผ่นเรียบหนา 4 มม. โครงเคร่า T - bar เพื่อความสะดวกในการซ่อมแซมท่อ

13.2 การติดตั้งฝ้าเพดาน การติดตั้งต้องยึดแผ่นฝ้าติดกับโครงคร่าวอย่างแน่นหนาด้วยตะปูหรือสกรูตามกรรมวิธีของผู้ผลิต ระดับเท่ากันโดยตลอด เฉพาะที่ใช้กับ T - bar แผ่นต้องพอดีและมีที่ยึดแข็งแรง ให้ทาสีแผ่นฝ้าก่อนนำไปติดตั้ง

ฝ้าเพดานแบบยึดแน่น ถ้าเป็นแผ่นยิบซัมบอร์ดให้ตีชิดกัน ฉาบรอยต่อด้วยยิปซัมพลาสเตอร์และแถบผ้า หรือเป็นกระเบื้องแผ่นเรียบต้องตีชน หรือเว้นช่องตามที่สถาปนิกกำหนด

ฝ้าเพดานที่ติดตั้งอยู่ต่ำกว่าพื้นหรือใต้แปหลังคาเกิน 1.00 เมตร ให้เสริมเหล็กตัวซีรับโครงคร่าวฝ้าเพดาน ขนาด ระยะห่าง และการติดตั้งของเหล็กเสริมรับโครงคร่าวฝ้าเพดาน วิศวกรกลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้างเป็นผู้กำหนดผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

13.3 บัวฝ้าเพดาน ให้ทำบัวฝ้าเพดานตามที่มีระบุในแบบรูป กรณีไม่ได้กำหนดในแบบรูป ให้ทำบัวฝ้าเพดานโดยใช้ไม้เนื้อแข็ง ขนาด 1/2 " X 2" ลบมุม 45 องศา หรือบัวฝ้าเพดานสำเร็จรูป ทำรอยต่อและเข้ามุมให้สนิทเรียบร้อย ยกเว้นโครงคร่าว T - bar ไม่ต้องมีบัวฝ้าเพดาน

14. งานประตูหน้าต่างช่องแสงและช่องลม

การติดตั้งประตูและหน้าต่าง ให้เป็นไปตามแบบรูปรายการกำหนด ให้ติดตั้งด้วยความประณีต เสร็จแล้วต้องได้ดิ่ง ได้ฉาก เปิดปิดได้สะดวก อุปกรณ์ต่างๆ ครบถ้วน แม้จะระบุไม่ครบในแบบรูป แต่ถ้าเป็นสิ่งจำเป็นต้องมี ผู้รับจ้างจะต้องติดตั้งให้ครบสมบูรณ์เสมอ ยกเว้นมีระบุไว้อย่างชัดเจนในแบบรูป การเปิดและปิดทิศทางใด ให้ถือตามแบบรูป หรือที่สถาปนิกกำหนดซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม โดยไม่ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบรูปรายการ อุปกรณ์ทั้งหมดต้องนำตัวอย่างมาให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือสถาปนิกพิจารณาก่อนอนุญาตให้ติดตั้ง

14.1 ประตูและหน้าต่าง ช่องแสงและช่องลม แบบไม้

ไม้ที่ประกอบวงกบบานประตู บานหน้าต่าง ต้องผึ่งให้แห้งสนิท และไสแต่งให้เรียบร้อยเท่ากันโดยตลอด ขนาดไม้เมื่อไสให้ลดลงตามส่วนตามรายการ ข้อ 8.4 การติดตั้งอุปกรณ์ ถ้ามิได้กำหนดไว้ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(ก) ประตูบานเดี่ยว ใช้บานพับ 4" X 4" บานละ 4 ตัว ประตูทุกบานต้องมีที่ยึดบานขณะเปิด ใช้ชนิดแม่เหล็ก โดยฝังติดแน่นกับกำแพงด้วยพุกและสกรู ติดกุญแจลูกบิด 1 ชุด หรือกุญแจก้านบิด 1 ชุด

(ข) ประตูบานคู่ ใช้บานพับ 4" X 4" บานละ 4 ตัว มีที่ยึดบาน ขณะเปิดเหมือนบานเดี่ยว กลอนบน 6" กลอนล่าง 6" ติดกุญแจลูกบิด 1 ชุด หรือกุญแจก้านบิด 1 ชุด

บานประตูไม้อัดที่กำหนดในแบบต้องทำจากแผ่นชิ้นไม้อัดประกบ 2 ด้าน และได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

อาคารที่มีกุญแจลูกบิดตั้งแต่ 10 ชุดขึ้นไป และอาคารประเภทที่ 1 จะต้องมี Master Key จำนวน 2 ดอก มอบให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในวันตรวจรับงานงวดสุดท้าย

(ค) หน้าต่างไม้ ติดบานพับตามแบบรูป ถ้าไม่กำหนดในแบบให้ใช้บานพับแบบปรับมุม ขนาดดังนี้

- หน้าต่างกว้างไม่เกิน 0.50 เมตร ใช้ขนาด 12 นิ้ว
- หน้าต่างกว้างไม่เกิน 0.60 เมตร ใช้ขนาด 14 นิ้ว
- หน้าต่างกว้างเกิน 0.60 เมตร ใช้ขนาด 16 นิ้ว

14.2 ประตูหน้าต่าง ช่องแสงและช่องลม แบบเหล็ก

14.2.1 เหล็กวงกบและเหล็กวงกรอบใช้เหล็กรีดหรือพับขึ้นรูป ซึ่งผลิตด้วยกรรมวิธีและเครื่องผลิตที่มีประสิทธิภาพ ได้รูปทรง ขนาดและหน้าตัดตามที่แบบรูปกำหนด เรียบร้อยสม่ำเสมอตลอด ชนิดผลิตเย็นต้องมีรูปทรงชัดเจน ผิวทั้งหมดเรียบเกลี้ยงไม่มีรอยบิ่นแตกร้าวและลูกคลื่น ชนิดผลิตร้อนต้องไม่มีข้อบกพร่อง อันทำให้เสียรูป เสียกำลัง หรือเป็นอันตรายในการใช้งาน

14.2.2 แผ่นลูกฟัก

(ก) เหล็กแผ่นลูกฟัก ถ้ามีให้ใช้เหล็กแผ่นที่ผิวเรียบเกลี้ยง ความหนาตามที่กำหนดและสม่ำเสมอตลอดแผ่น รีดหรือตัดด้วยกรรมวิธีและเครื่องผลิตที่มีประสิทธิภาพให้ได้รูปทรงตามที่กำหนด

(ข) แผ่นกระจกลูกฟัก กระจกทั้งหมดที่นำมาใช้ทำลูกฟัก ประตู หน้าต่างและช่องแสงต่างๆ เป็นผลิตภัณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ให้ใช้กระจกใสหรือตามแบบรูปรายการกำหนด ความหนาของกระจกต่างๆ ที่กำหนดในแบบรูปรายการให้เทียบเท่าดังนี้ คือ ขนาดหนา 1 หุน = 3 มม. ขนาด 1 ½ หุน = 5 มม. ขนาดหนา 2 หุน = 6 มม.

(ค) แผ่นลูกฟักวัสดุอื่นๆ เช่น แผ่นกระเบื้องกระดาษ แผ่นวีวาบอร์ด ฯลฯ ให้ใช้ตามที่แบบรูปรายการกำหนด

14.2.3 การประกอบวงกบและวงกรอบหน้าต่าง ใช้เหล็กตามข้อกำหนด 14.2.1 ซึ่งเป็นของใหม่ตัดเชื่อมต่อประกอบขึ้นเป็นวงกบ หรือวงกรอบตามแบบรูปทรง และขนาดตามที่กำหนดในแบบรูปรายการต้องเรียบร้อย รอยเชื่อมเต็มแนวทั้งหมด ถ้าเชื่อมโดยการแต้มด้วยโลหะเชื่อมรอยต่อต้องเรียบร้อย หรือตกแต่งให้เรียบร้อย ไม่มีข้อบกพร่องอันทำให้เสียรูป เสียกำลัง และหรือเป็นอันตรายในการใช้ วงกบแนวเดียว (ความยาวไม่เกิน 6.00 ม.) ให้ใช้เหล็กเส้นเดียวห้ามต่อถ้าเหล็กผ่านกัน 2 แนว ให้ตัดต่อแนวใดแนวหนึ่งซึ่งต้องทำลักษณะเดียวกันทั้งชุดและทุกชุดถ้าผ่านกันเกิน 2 แนว ให้ทำลักษณะเดียวกับการผ่าน 2 แนว โดยตัดต่อตามความจำเป็นและเหมาะสม การตัดหรือบากเหล็กเพื่อเข้าเชื่อมต่อ ถ้าต่อกันเป็นรูป L ให้ตัดหรือบากเหล็กทั้ง 2 ชิ้น เป็นมุม 45 องศา ถ้าเข้าต่อชนเป็นรูป T ให้ตัดหรือบากเหล็กชิ้นที่เป็นฐานของรูปเข้าชนชิ้นที่เป็นหัวของรูป ซึ่งต้องชนแบบเต็มหน้าตัด ยกเว้นวงกบและวงกรอบสำเร็จรูปชนิดเหล็กชุบซิงค์พ่นสีฝุ่นอบความร้อน การประกอบให้เป็นไปตามเทคนิคหรือตามกรรมวิธีของผู้ผลิต

14.2.4 การประกอบบานหน้าต่างเหล็ก

(ก) ใช้เหล็กแผ่นลูกฟักกรุตามข้อ 14.2.2(ก) ที่สมบูรณ์มีขนาดพอดีกับวงกรอบ และตรงตามแบบ วางในตำแหน่งในวงกรอบตามข้อ 14.2.3 ยึดติดวงกรอบด้วยหมุดเกลียว หรือ ริเวต ระยะจุดยึดแต่ละจุดไม่เกิน 0.20 ม. จุดยึดแรกและสุดท้ายห่างจากมุมแผ่นกรุไม่เกิน 0.025 ม. แผ่นกรุแนบสนิทวงกรอบตลอด ถ้ามีส่วนใดไม่เรียบสนิทให้เพิ่มจุดยึด ณ ตำแหน่งที่ไม่เรียบสนิท แล้วปิดแนวรอยต่อแผ่นกรุกับวงกรอบโดยรอบด้วยพุตตี้

ยกเว้นบานสำเร็จให้ประกอบตามเทคนิคและตามกรรมวิธีของผู้ผลิต เช่น บานประตูและหน้าต่างเหล็กชุบซิงค์พ่นสีฝุ่นอบความร้อน

(ข) ใช้แผ่นลูกฟักกระจกหรือแผ่นวัสดุอื่นๆ ให้ใช้ระบบยึดด้วยคิ้วอลูมิเนียมและมุม ยึดคิ้วด้วยหมุดสกรูชนิดไม่เป็นสนิม อุดพุตตี้หรือซิลิโคลให้เรียบร้อย ตามแบบรูปรายการกำหนด

14.2.5 เมื่อประกอบเป็นวงกบ หรือบานหน้าต่างเหล็กถูกต้องตรงตามแบบรูปรายการแล้วก่อนนำออกจากโรงงานให้ทาสีรองพื้นด้วยสีกันสนิมให้เรียบร้อยทุกแห่ง ยกเว้นบานสำเร็จรูป เช่น วงกบเหล็กชุบซิงค์พ่นสีฝุ่นอบความร้อน ให้ทำตามเทคนิคและกรรมวิธีของผู้ผลิต และการขนส่งต้องบรรจุด้วยความประณีต เพื่อป้องกันการชำรุด

14.2.6 วงกบเหล็ก กรอบบาน และบานหน้าต่างเหล็ก ให้ใช้ของที่ผลิตในประเทศไทย ถ้าไม่มีรายละเอียดในแบบรูปให้กำหนดรายละเอียดดังนี้

(ก) วงกบเหล็กแบบพับ ต้องมีความหนา 1.6 มม. (± ได้ 0.05 มม.)

(ข) วงกบเหล็กชนิดหล่อขึ้นรูป ต้องมีความหนา 3.2 มม. (± ได้ 0.03 มม.)

(ค) กรอบบานหน้าต่างเหล็ก ให้ใช้ได้ทั้งชนิดหล่อขึ้นรูป (รีดร้อน) หรือ ชนิดรีดเย็นความหนา 3.2 มม. (± ได้ 0.03 มม.)

(ง) บานหน้าต่าง (ลูกฟัก) เหล็กของบานหน้าต่างหนา 1.2 มม. (± ได้ 0.05 มม.)

(จ) อุปกรณ์ประกอบบานให้เป็นไปตามคำแนะนำของผู้ผลิต และให้ติดกุญแจลูกบิดหรือกุญแจก้านบิดที่ประตูบานเดี่ยว หรือบานคู่ จำนวน 1 ชุด

14.2.7 ผู้รับจ้างจะต้องให้บริษัทผู้ผลิตวงกบบานประตูบานหน้าต่าง และช่องแสงเหล็กออกหนังสือรับรองผลิตภัณฑ์ ระบุรายละเอียด ขนาด จำนวนและชื่อวิทยาลัยฯ ที่ใช้

14.3 ประตู หน้าต่าง ช่องแสงและช่องลม แบบอลูมิเนียม

14.3.1 วงกบ กรอบบานประตู หน้าต่าง ช่องแสง และช่องลม ถ้าไม่ได้กำหนดความหนาไว้ในแบบรูป ให้ใช้ความหนาของหน้าตัดอลูมิเนียมทุกชิ้นของประตูหน้าต่าง และช่องแสงที่ติดตั้งทั่วไปไม่ต่ำกว่า 1.5 มม. เฉพาะแบบบานประตูสวิง หรือประตูบานเลื่อนชนิดรางแขวน ความหนาไม่ต่ำกว่า 2.0 มม.

14.3.2 อุปกรณ์ประกอบประตูอลูมิเนียมแบบเปิดและปิด บานพับสปริงพร้อมธรณี"Floor Hinge With Over Head Door Closer" ใช้แบบ Heavy duty, Double Action Hole Open 90 กุญแจสำหรับบานประตูให้ใช้ชนิด Maximum Security Mortise 1 Point Deadlock พร้อมลูกกุญแจ 2 ดอก

14.3.3 การติดตั้งประตู หน้าต่าง ช่องแสงอลูมิเนียม ก่อนการติดตั้งจะต้องทำการเตรียมบริเวณที่จะติดตั้งให้เรียบร้อย ได้ฉาก ได้ระดับ และมีพื้นที่ผิวเรียบสม่ำเสมอกัน กรอบอลูมิเนียมทั้งหมดจะต้องยาแนวด้วย Silicone Building sealant ตรงส่วนที่ติดกับผนัง การติดกระจกกับอลูมิเนียมจะต้องใส่ยาง PVC ให้เรียบร้อย

และบานเลื่อนทุกบานต้องใส่สักหลาดตลอดแนวกรอบด้านข้าง และมีระบบป้องกันบานหน้าต่างหลุดจากรางอย่างปลอดภัย

14.4 ประตูเหล็กม้วน

หากแบบรูปกำหนดให้มีประตูเหล็กม้วน แต่ไม่ได้กำหนดว่าเป็นประตูชนิดทึบหรือชนิดโปร่งให้ใช้ชนิดประตูเหล็กม้วนชนิดทึบ

14.4.1 หากแบบรูปกำหนดให้ติดตั้งประตูเหล็กม้วนแบบทึบ แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียด ผลิตภัณฑ์ให้ใช้ประตูเหล็กม้วนระบบสปริง เปิดและปิดโดยใช้มือดึง และมีขอเหล็กดึงบาน 1 อันต่อ 1 ชุด แผ่นเหล็กใบประตูเป็นแผ่นเหล็กรีดขึ้นรูป หนา 0.7 มม.หรือ เบอร์ 22 เคลือบอบสีเคลือบเงา มีกลอนเหล็กพร้อมกุญแจล็อคที่ขอบล่างของประตูทั้ง 2 ข้าง และมีชุดถ้วยห่วงเหล็กสำหรับร้อยกุญแจสายยูฝังอยู่เสมอพื้น โดยต้องเตรียมฝังยึดก่อนทำผิวพื้นในจุดนั้น การติดตั้งต้องมั่นคงแข็งแรงและเรียบร้อย กล่องเก็บใบประตูเป็นโครงเหล็กทาสีกันสนิม บุแผ่นเหล็กพ่นสีกันสนิมและสีเคลือบเงา

14.4.2 หากแบบรูปกำหนดให้มีประตูเหล็กม้วนชนิดโปร่ง แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดผลิตภัณฑ์ให้ใช้ประตูเหล็กม้วนระบบสปริง เปิดและปิดโดยใช้มือดึง เหล็กประตูชนิดโปร่งเป็นเหล็กชุบซิงค์ มีกลอนเหล็กพร้อมกุญแจล็อคที่ขอบล่างของประตูทั้ง 2 ข้าง และมีชุดถ้วยห่วงเหล็กสำหรับร้อยกุญแจสายยูฝังอยู่เสมอพื้น โดยต้องเตรียมฝังยึดก่อนการทำผิวพื้นในจุดนั้น การติดตั้งต้องมั่นคงแข็งแรงและเรียบร้อย กล่องเก็บใบประตูเป็นโครงเหล็กทาสีกันสนิม บุแผ่นเหล็กพ่นสีกันสนิมและสีเคลือบเงา

14.4.3 หากแบบรูปกำหนดให้มีประตูเหล็กม้วนชนิดทึบกับชนิดโปร่งในประตูชุดเดียวกัน แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดผลิตภัณฑ์ ก็ให้ใช้คุณลักษณะในข้อ 14.4.1 และ 14.4.2 มาเป็นข้อกำหนดของประตูเหล็กม้วนนั้น

14.5 ประตูสำหรับห้องน้ำ

หากไม่ได้กำหนดไว้ในแบบรูปให้ใช้ประตูสำเร็จรูป พีวีซี หรือวัสดุสังเคราะห์อื่นๆ แบบสำเร็จรูปที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและผลิตในประเทศไทย ขนาดตามที่ระบุไว้ในแบบ หากไม่ได้ระบุให้ใช้ขนาด 0.70 X 2.00 ม. แบบมีเกล็ดระบายอากาศ อุปกรณ์ประกอบบานและวงกบให้เป็นไปตามคำแนะนำของผู้ผลิต หากแบบรูประบุให้ใช้วงกบขัดแย้งกันให้เปลี่ยนเป็นวงกบตามคำแนะนำของผู้ผลิตโดยถือว่าไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบรูปรายการ

15. งานสุขภัณฑ์

สุขภัณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการก่อสร้างจะต้องเป็นสุขภัณฑ์ที่ผลิตในประเทศไทย ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการจดทะเบียนตามระบุในแบบรูป โดยผู้รับจ้างต้องนำแค็ตตาล็อกมาให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือสถาปนิก เลือกรูปแบบและสี สุขภัณฑ์ที่นำมาใช้ในห้องเดียวกันต้องเป็นสีเดียวกันทั้งหมด ไม่มีรอยแตกร้าวหรือบิ่น ต้องติดตั้งด้วยช่างที่มีความชำนาญด้านนี้โดยเฉพาะ อุปกรณ์ต่างๆ ของสุขภัณฑ์จะต้องเป็นของผู้ผลิตเดียวกันเท่านั้น ห้ามใช้อุปกรณ์ต่างผลิตภัณฑ์โดยเด็ดขาด เมื่อติดตั้งเสร็จแล้วจะต้องทดสอบให้

ใช้การได้โดยสะดวกไม่ติดขัด หากใช้ไม่ได้จะต้องแก้ไขจนใช้การได้ ก่อนส่งมอบงานต้องล้างทำความสะอาดให้เรียบร้อย

16. งานสุขาภิบาล

16.1 ระบบประปา

ถ้าภายในสถานศึกษา มีระบบน้ำประปาใช้ ให้เป็นหน้าที่ของผู้รับจ้างที่จะต้องต่อท่อบรรจบกับท่อเดิมจนใช้งานได้ มีประตูน้ำบังคับปิดเปิด และถ้าภายในสถานศึกษาไม่มีระบบน้ำประปา ให้เดินท่อออกจากตัวอาคารประมาณ 6.00 เมตร พร้อมประตูน้ำชนิดบอลวาล์ว เพื่อเตรียมต่อได้ในอนาคต หรือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในแบบรูปรายการ

16.2 การดำเนินการ

ให้ผู้รับจ้างจัดทำแบบรูประบบเดินท่อและติดตั้งอุปกรณ์ (Shop Drawing) ต่างๆ ให้ครบสมบูรณ์ทั้งระบบ ให้สถาปนิก หรือวิศวกร หรือคณะกรรมการตรวจรับพัสดุพิจารณาก่อนดำเนินการและจัดทำแบบสำเนามอบให้สถานศึกษาเก็บไว้เพื่องานซ่อมบำรุงต่อไป (ยกเว้นอาคารประเภท 2)

16.3 ท่อต่างๆ

การเดินท่อต่าง ๆ ให้เดินแบบฝังในผนังหรือพื้นหรือเหนือฝ้าเพดานหรือช่องเดินท่อหรือกล่องซ่อนท่อแล้วแต่ความเหมาะสมตามหลักวิชาสุขาภิบาล การเดินท่อส้วมและท่อน้ำทิ้งในแนวราบต้องให้ท่อมีความลาดเอียงที่เหมาะสม มีแกนเหล็กกลมหรือเหล็กฉากพร้อมอุปกรณ์ยึดท่อ แขวนจากท้องพื้นหรือโครงสร้างไปรับท่อแนวราบทุกระยะไม่เกิน 1.80 เมตร การต่อท่อต้องเรียบร้อย มั่นคง ไม่รั่วซึม โดยใช้ช่างที่มีฝีมือดีและเคยผ่านงานด้านนี้มาโดยเฉพาะ

16.4 ชนิดของท่อ

ท่อที่ใช้กับระบบสุขาภิบาลต้องเป็นท่อที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยใช้ชนิดของท่อต่างๆ ตามลักษณะของการใช้งานดังนี้

- ท่อพีวีซีแข็งสีฟ้า ใช้สำหรับท่อน้ำประปา ท่อน้ำทิ้ง ท่อระบายน้ำฝนและท่อส้วม
- ท่อพีวีซีแข็งสีเทา ใช้สำหรับท่อส้วมและท่อน้ำทิ้ง
- ท่อเหล็กอาบสังกะสี ใช้สำหรับท่อประปา
- ท่อพีอี (PE), ท่อพีบี (PB) ใช้สำหรับท่อประปา

16.5 ท่อน้ำใช้

ให้ใช้ตามแบบรูปรายการกำหนด หากไม่ได้กำหนดไว้ให้ปฏิบัติดังนี้ การเดินท่อน้ำให้ใช้ท่อเหล็กอาบสังกะสีชนิดหนา (คาดสีน้ำเงิน) หรือท่อพีวีซีแข็งที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชั้นคุณภาพ 13.5 หรือท่อพีอีหรือท่อพีบี การต่อท่อให้ลดขนาดลงตามความเหมาะสม หลังจากการต่อท่อแล้วต้องทดลองจนใช้งานได้สมบูรณ์

16.6 ท่อน้ำทิ้ง

ใช้ท่อพีวีซีแข็งที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชั้นคุณภาพ 8.5 ถ้าหากแบบรูปไม่ได้กำหนดขนาดท่อให้ปฏิบัติดังนี้

- ท่อน้ำทิ้งจากพื้นทุกแห่งให้ใช้ท่อขนาด ∅ 2" ปากท่อส่วนที่ติดพื้นมีถ้วยตะแกรงน้ำทิ้งดักขยะชนิดดักกลิ่น ตัวตะแกรงทำจากโลหะชุบโครเมียม
- ท่อน้ำทิ้งจากสุขภัณฑ์ที่ต่อรวมกันตั้งแต่ 2 ท่อขึ้นไปให้ใช้ท่อรวมขนาด ∅ 2 1/2" ถ้าแยกท่อของแต่ละสุขภัณฑ์ให้ใช้ท่อขนาด ∅ 2"
- ท่อน้ำทิ้งรวมในแต่ละชั้นให้ใช่ท่อขนาด ∅ 2 1/2"
- ท่อน้ำทิ้งรวมทุกชั้นในแนวดิ่งสำหรับอาคารไม่เกิน 4 ชั้น ให้ใช้ท่อขนาด ∅ 4" สำหรับอาคารตั้งแต่ 5 ชั้นขึ้นไป ให้ใช้ท่อขนาดใหญ่ขึ้น หรือเพิ่มจำนวนท่อในแนวดิ่งตามความเหมาะสม

16.7 ท่อส้วม

ให้ใช้ท่อพีวีซีแข็งที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชั้นคุณภาพ 8.5 ถ้าหากแบบรูปไม่ได้กำหนดขนาดท่อ ให้ปฏิบัติดังนี้

- ท่อจากสุขภัณฑ์ไปยังท่อรวมของแต่ละชั้นท่อขนาด ∅ 4" ความลาดเอียง 1:100
- ท่อรวมของแต่ละชั้น ขนาด ∅ 4" – 6" ความลาดเอียง 1:100
- ท่อรวมในแนวดิ่งและท่อในแนวราบต่อไปยังบ่อเกรอะหรือบ่อบำบัดใช้ขนาด ∅ 6" ยกเว้นอาคารที่มีโถส้วมรวมกันไม่เกิน 3 ที่ให้ใช้ขนาด ∅ 4"
- หลีกเลี่ยงการใช้ข้องอ 90 องศา ให้ใช้ในกรณีที่จำเป็นเท่านั้น

ให้มีช่อง CLEAN OUT (ช่องเปิดสำหรับล้างสิ่งกีดขวางท่อ) โดยให้ใช้ชนิดมีฝาปิด ฝังเสมอพื้นหรือฝาผนังแล้วแต่สภาพของงาน ชนิดของท่อ CLEAN OUT ให้ใช้ชนิดและขนาดเดียวกันกับท่อส้วมหรือท่อน้ำทิ้งตอนนั้น ๆ กำหนดให้มีทุกจุดหักมุมและปลายส้วม หรือตามสภาพความเหมาะสม

16.8 ท่ออากาศ

ให้ใช้ท่อพีวีซีแข็งที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชั้นคุณภาพ 8.5 ถ้าหากแบบรูปไม่ได้กำหนดขนาดท่อ ให้ปฏิบัติดังนี้

- ให้ต่อท่ออากาศขนาด ∅ 1" จากท่อโถส้วมและท่อโถปัสสาวะแต่ละจุดต่อกับท่ออากาศส้วมรวมแต่ละชั้นขนาด ∅ 2" จากท่ออากาศส้วมแต่ละชั้นไปเชื่อมกับท่ออากาศรวมรวมขนาด ∅ 3" แล้ว ต่อออกสู่ภายนอกในระดับเชิงชายชั้นสูงสุดหรือขอบหลังคาชั้นสูงสุด หรือดาดฟ้า

- ต่อท่ออากาศขนาด ∅ 2"จากยอดสูงสุดของท่อส้วมที่เป็นท่อประธานในแนวดิ่งไปสู่ ภายนอกอาคาร

- ท่อระบายอากาศของระบบน้ำทิ้งพื้นและอ่างให้ใช้ท่อ ∅ 1" จากท่อน้ำทิ้งพื้นและอ่างแต่ละจุดต่อกับท่ออากาศรวมแต่ละชั้นขนาด ∅2"จากท่ออากาศน้ำทิ้งรวมแต่ละชั้นไปต่อกับท่ออากาศรวมขนาด ∅3"ต่อออกสู่ภายนอกอาคารในระดับเชิงชายชั้นสูงหรือขอบหลังคาชั้นสูงสุด หรือดาดฟ้า

- ท่ออากาศจากส้วมและปัสสาวะให้ใช้รวมกัน 1 ชุด ห้ามรวมกับท่ออากาศน้ำทิ้ง

- ท่ออากาศจากน้ำทิ้งพื้นและอ่างให้ใช้รวมกัน 1 ชุด ห้ามรวมกับท่ออากาศส้วม

16.9 ท่อระบายน้ำฝน

สำหรับอาคารที่มีดาดฟ้าเป็น ค.ส.ล. หรือหลังคา ค.ส.ล.หรือรางระบายน้ำ ค.ส.ล. ให้เดินท่อ พีวีซีแข็งที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชั้นคุณภาพ 8.5 จากรูระบายน้ำฝนบนดาดฟ้าหรือหลังคา แนบอาคารลงสู่บ่อพักหรือรางระบายน้ำตามความเหมาะสม หรือเดินท่อระบายน้ำฝนตามขนาดที่กำหนดในรูปแบบรายการ ที่รูระบายน้ำในทุกจุดทุกจุดให้ติดตั้งขุดตะแกรงแบบดอกเห็ด (Roof Drain) ซึ่งผลิตจากทองเหลือง หรือ เหล็กหล่อ ท่อที่เดินแนบเสาหรือเสาหรือผนังต้องจัดแนวให้เรียบร้อย ไม่กีดขวางการเปิดประตูหรือหน้าต่าง ตำแหน่งท่อระบายน้ำฝนอาจเปลี่ยนแปลงได้โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสถาปนิกหรือคณะกรรมการตรวจรับพัสดุก่อนลงมือทำในส่วนนั้น

16.10 บ่อเกรอะ บ่อซึม และระบบบำบัดน้ำเสีย

ให้จัดทำตามที่ระบุในแบบรูปรายการ ส่วนตำแหน่งของบ่อสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

กรณีที่ติดตั้งบ่อบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป ให้ผู้รับจ้างนำเอกสารแสดงโครงสร้างการติดตั้งและการคำนวณค่าการบำบัดน้ำเสีย โดยวิศวกรและสำเนาใบอนุญาตประกอบวิชาชีพพร้อมลงนามรับรองเสนอต่อสถาปนิกหรือวิศวกรผ่านคณะกรรมการตรวจรับพัสดุให้ความเห็นชอบก่อนจึงจะอนุญาตให้ติดตั้งได้

16.11 บ่อพักระบายน้ำ ท่อระบายน้ำ และรางระบายน้ำ

ให้จัดทำตามที่ระบุในแบบรูป โดยจัดวางตำแหน่งให้เหมาะสมและจัดให้ทิศทางการไหลของน้ำลงสู่บริเวณจุดที่จะกำหนดให้ในวันชี้สถานที่หรือขณะก่อสร้าง โดยต่อเชื่อมกับระบบระบายน้ำของวิทยาลัยฯ ถ้ามี

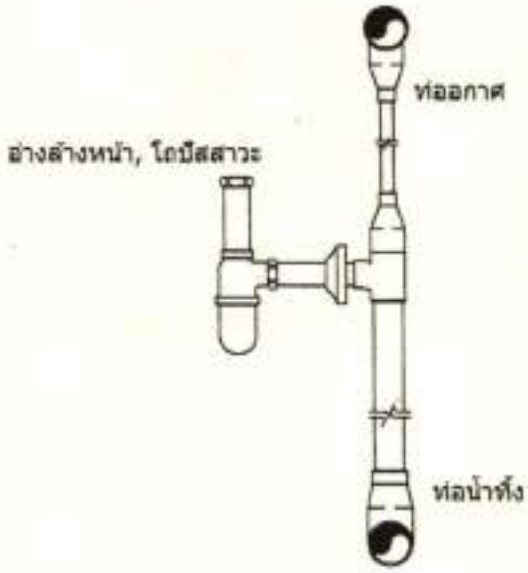

การเดินท่อน้ำทิ้งและท่ออากาศ

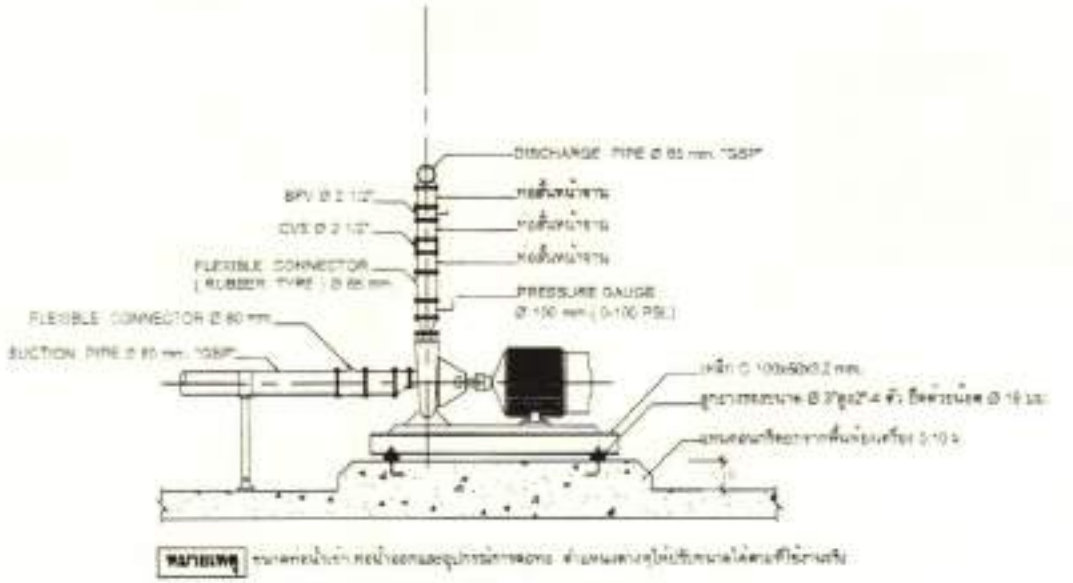

แบบขยายการติดตั้งระบบปั๊มน้ำ

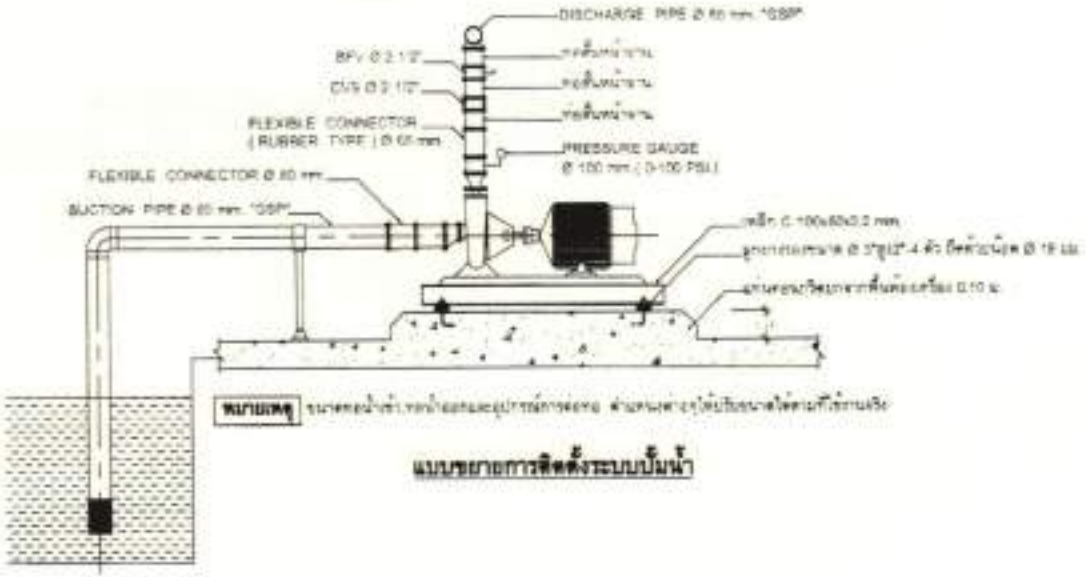

แบบขยายการติดตั้งระบบปั๊มน้ำ

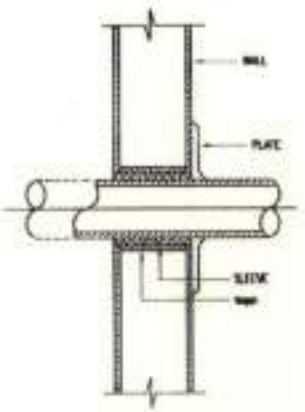

SLEEVE PIPE FOR WALL

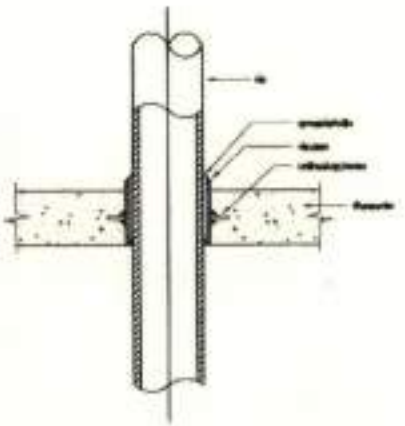

SLEEVE PIPE FOR FLOOR

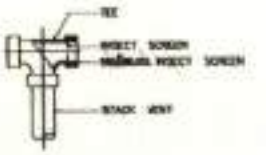

VENT TERMINAL (VT)
NOT TO SCALE

DRAINAGE FLEXIBLE JOINT (DF)
NOT TO SCALE

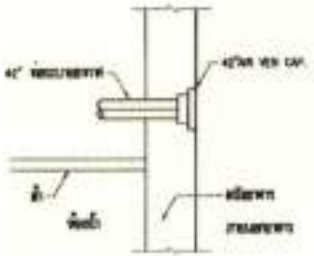

แป้นปิดปลายท่อ AIR VENT CAP.

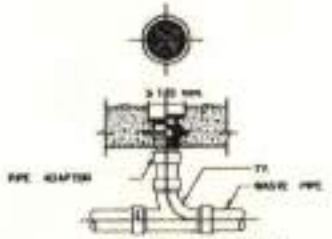

FLOOR DRAIN 1 (FD)
NOT TO SCALE

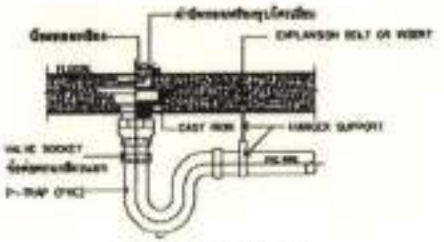

FLOOR DRAIN 2 (FD)
NOT TO SCALE

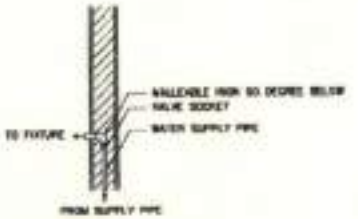

PIPING TO FIXTURE
NOT TO SCALE

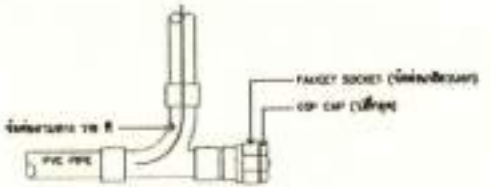

CLEANOUT
NOT TO SCALE

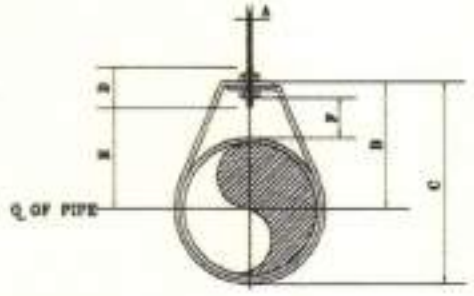

DIMENSIONS (mm.)

#	A	B	C	D	ROD TAKE-OUT E	ADJUSTMENT F	STRAP SIZE(mm.Xmm.)
1/2"	9	48	59	64	29	25	3x25
3/4"	9	52	67	64	33	25	3x25
1"	9	58	73	64	37	25	3x25
1 1/4"	9	65	87	64	46	32	3x25
1 1/2"	9	70	94	64	49	32	3x25
2"	9	75	106	64	58	32	3x25

NOTE * MEANS PIPE DIAMETER AND/OR PIPE DIAMETER PLUS INSULATION (IF ANY)

HANGERS

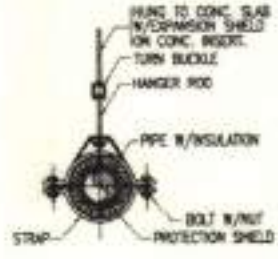

ADJUSTABLE PIPE HANGER

LONG CLIP

U-BOLT

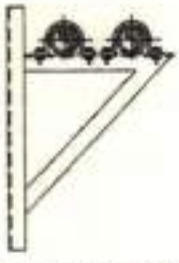

MEDIUM WELED STEEL BRACKET

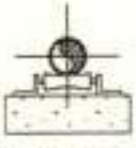

ROLLER SUPPORT

CONCRETE SUPPORT

NOTE

HANGER & SUPPORTS SHALL BE SELECTED WITH TYPE SUITABLE FOR PIPING INSTALLATION AND THE STRUCTURE THAT AVAILABLE FOR THE SUPPORT TO THE PIPING HANGERS & SUPPORTS SHALL BE APPROVED TYPE

ALLOWABLE MAX. PIPE SUPPORT SPACING					
NOMINAL PIPE SIZE	UP TO 1 1/4"	1/2"-1 1/2"	2"-3 1/2"	4"-6"	8"-16"
SPACING (M.)	2.50	3.00	3.50	4.00	5.00

HANGERS AND SUPPORTS

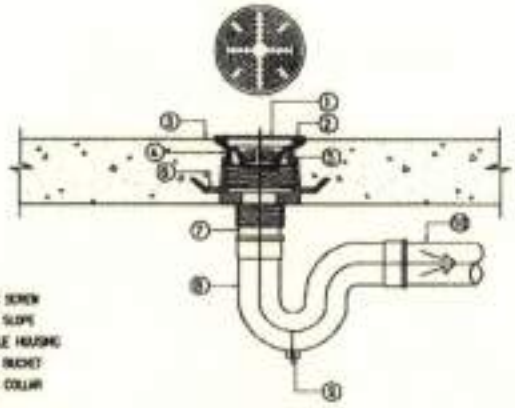

NOTE

① COVER
② STRAINING SCREEN
③ DRAINAGE SLOPE
④ ADJUSTABLE HOUSING
⑤ SEDIMENT BUCKET
⑥ CAULKING COLLAR
⑦ ADAPTOR
⑧ P-TRAP
⑨ CLEANOUT PLUG
⑩ WASTEWATER DRAIN PIPE (42"Ø)

REMARK IF USING WITH THE FLOOR THAT NOT HAVE WATERPROOF SYSTEM ⑤ CAN BE OMITTED TOGETHER

FLOOR DRAIN

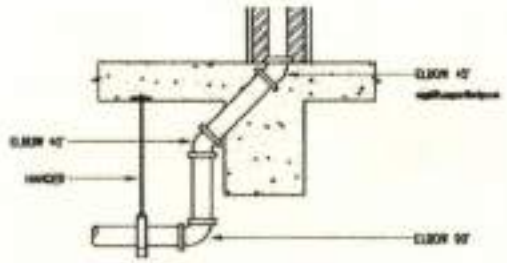

PIPE EMBED BEAM

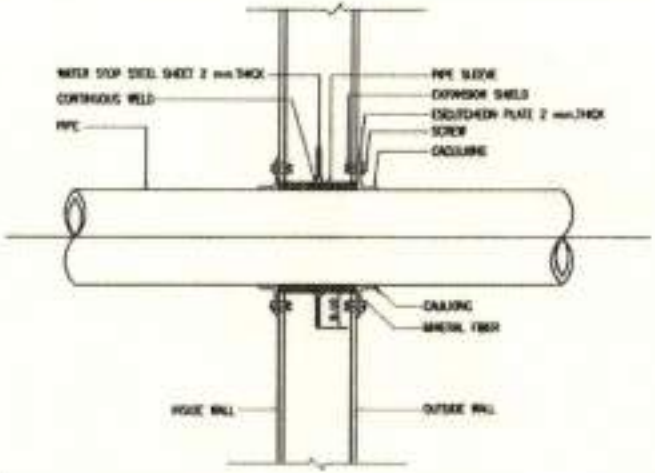

NOTE : ESCUTCHEON PLATE SEE SPECIFICATION

PIPE SLEEVE THROUGH OUTSIDE WALL

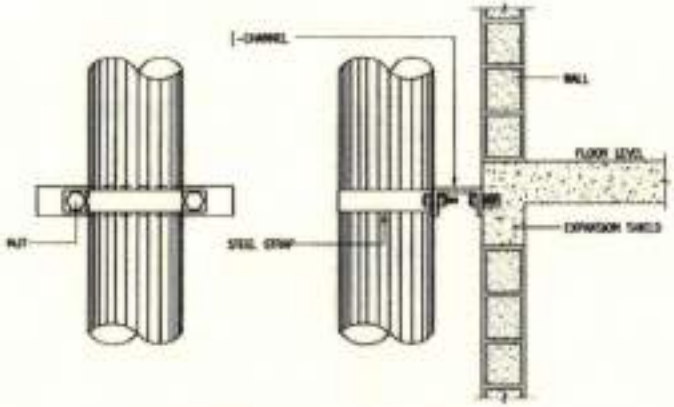

PIPE SUPPORT FOR VERTICAL RUN

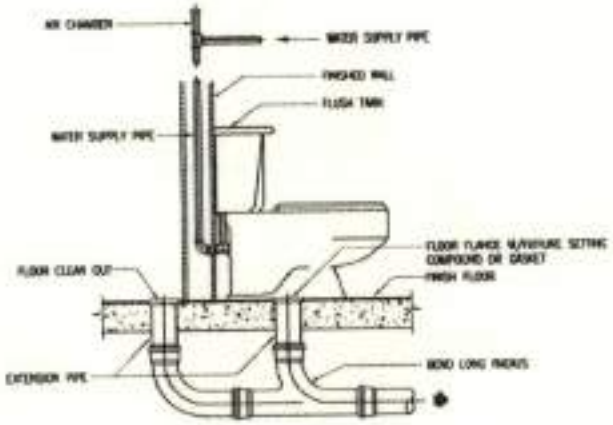

WATER CLOSET (FLUSH TANK)

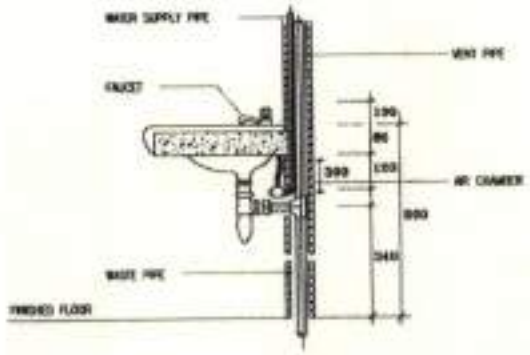

NOTE 1. ALL EXPOSED PIPES & FITTINGS SHALL BE CHROME-PLATED

2. CHROME-PLATED ESCUTCHEON SHALL BE INSTALLED AT EVERY PIPES THAT PASS THRU WALL

LAVATORY

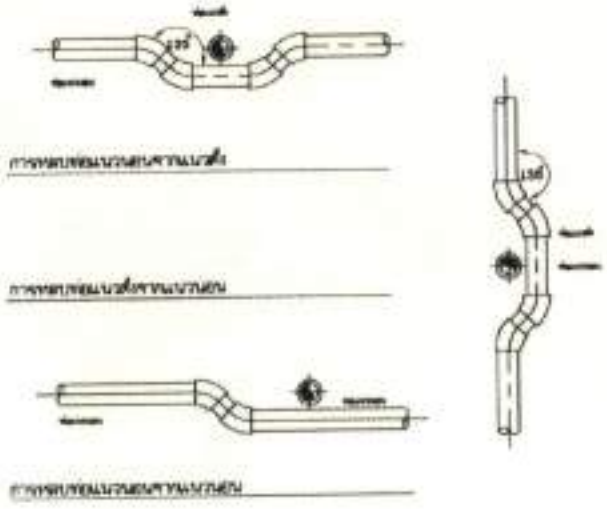

PIPE CROSS PIPE

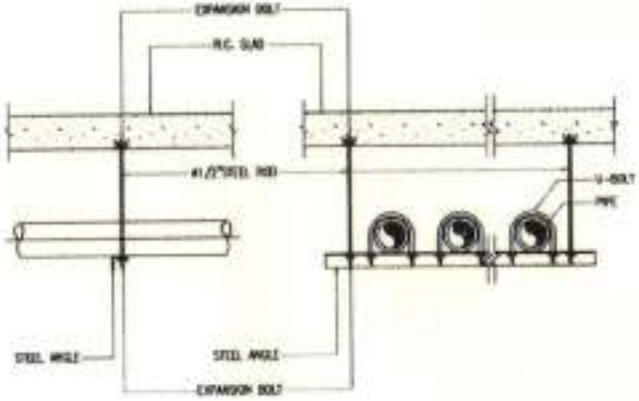

MULTIPLE PIPE HANGER TYPE "A"

17 งานไฟฟ้า

17.1 ทั่วไป

17.1.1 ขอบเขตของงาน

ผู้รับจ้างจะต้องจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อทำการติดตั้งระบบไฟฟ้าทั้งภายในและภายนอกอาคาร รวมทั้งระบบพิเศษอื่น ๆ ตามแบบแปลนและรายการประกอบแบบให้เสร็จสมบูรณ์ เรียบร้อย และใช้งานได้ดี

17.1.2 มาตรฐานและกฎข้อบังคับ

17.1.2.1 วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในงานไฟฟ้าจะต้องเป็นของใหม่อยู่ในสภาพดี และเป็นแบบล่าสุดของบริษัทผู้ผลิต ต้องได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) ถ้าวัสดุใด ๆ ที่ใช้งานไฟฟ้านี้ไม่มีกำหนดในมาตรฐานอุตสาหกรรมของกระทรวงอุตสาหกรรม อนุญาตให้ถือตามมาตรฐานต่อไปนี้

- BS (BRITISH STANDRAD)
- IEC (INTERNATION ELECTROTECHNICAL COMMISSION)
- NEMA (NATIONAL ELECTRICAL MANUFACTURERS ASSOCIATION)
- VDE (GERAN ELECTRICAL REGULATION)
- UL (UNDERWRITER'S LABORATORIES INC)
- มาตรฐานเทียบเท่าซึ่งได้รับรองจากผู้ว่าจ้าง หรือผลิตภัณฑ์ที่ระบุในแบบ

17.1.2.2 การติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า และอุปกรณ์ส่วนประกอบอื่น ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานดังต่อไปนี้

- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับไฟฟ้า
- มาตรฐานควบคุมการก่อสร้าง และติดตั้งของวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
- NATIONAL ELECTRICAL CODE (NEC) ของสหรัฐอเมริกา
- มาตรฐานการไฟฟ้านครหลวง

17.1.3 วิศวกรไฟฟ้า

ผู้รับจ้างจะต้องมีและเสนอชื่อวิศวกรไฟฟ้ากำลังพร้อมทั้งหลักฐานใบ ก.ว. ต่อผู้ว่าจ้างก่อนดำเนินการติดตั้ง เพื่อให้เป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมและปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแบบแปลนและรายการประกอบแบบรวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

17.1.4 แบบแปลนไฟฟ้า

แบบแปลนไฟฟ้าจะแสดงตำแหน่งโดยประมาณของอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ซึ่งผู้รับจ้างจะต้องตรวจแบบทางสถาปัตยกรรม แบบของงานระบบอื่น ๆ และแบบของรายละเอียดของอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ เพื่อให้ติดตั้งให้ถูกต้องตามตำแหน่งที่ใช้งานจริง ๆ หากมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง ผู้รับจ้างจะอ้างขอเพิ่มค่าใช้จ่ายมิได้

17.1.5 ตัวอย่างวัสดุและอุปกรณ์

ผู้รับจ้างจะต้องจัดตัวอย่างของวัสดุและอุปกรณ์ทุกชนิดที่ใช้ในการติดตั้ง เสนอให้คณะกรรมการตรวจการจ้างเห็นชอบก่อนดำเนินการติดตั้ง ในกรณีวัสดุและอุปกรณ์ไม่สามารถนำตัวอย่างมาให้พิจารณาได้ ให้นำแบบจากผู้ผลิตภัณฑ์พร้อมแคทตาล็อกส่งให้คณะกรรมการตรวจการจ้างพิจารณาเห็นชอบก่อนจะทำการติดตั้ง หากผู้รับจ้างทำการติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ใด ๆ ที่ยังไม่ได้ผ่านการเห็นชอบ หรือผิดไปจากตัวอย่าง หรือผิดไปจากแบบของผู้ผลิต ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบในการรื้อถอนออก เพื่อทำการติดตั้งใหม่ ตามแต่คณะกรรมการตรวจการจ้างจะเห็นสมควร ค่าใช้จ่ายในการแก้ไขทั้งหมด ผู้รับจ้างจะต้องเป็นผู้ออกเองทั้งหมด

17.1.6 แบบแสดงการติดตั้ง (กรณีแบบรูปรายการขัดแย้ง)

ผู้รับจ้างจะต้องเสนอแบบแสดงการติดตั้งให้กับคณะกรรมการตรวจการจ้างภายใน 60 วัน ก่อนทำการติดตั้ง แบบการแสดงการติดตั้งจะต้องแสดงรายละเอียดการติดตั้งระบบไฟฟ้า พร้อมทั้งอุปกรณ์ หากคณะกรรมการตรวจการจ้างไม่เห็นด้วย ผู้รับจ้างจะต้องแก้ไขแบบดังกล่าวให้เสร็จภายใน 30 วัน หลังจากวันที่คณะกรรมการตรวจการจ้างได้แจ้งไป การที่คณะกรรมการตรวจการจ้างเห็นชอบกับแบบแสดงการติดตั้ง มิได้หมายความว่าผู้รับจ้าง จะพ้นจากการรับผิดชอบในการติดตั้งระบบไฟฟ้าจนใช้งานได้ดีตามวัตถุประสงค์ของแบบ

17.1.7 แบบก่อสร้างจริง

ระหว่างการติดตั้งระบบไฟฟ้า ผู้รับจ้างจะต้องบันทึกตำแหน่งที่แท้จริงของอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ เมื่อการติดตั้งระบบไฟฟ้าเสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้รับจ้างจะต้องทำแบบก่อสร้างจริง โดยเขียนในกระดาษไขตามขนาดและมาตราส่วนของผู้ออกแบบและมอบต้นฉบับพร้อมแบบพิมพ์ อีก 3 ชุด ให้แก่คณะกรรมการตรวจการจ้างก่อนจะมีการตรวจรับงาน

17.1.8 การรับประกัน

ผู้รับจ้างต้องรับประกันเปลี่ยน และ/หรือแก้ไขงาน และ/หรือวัสดุอุปกรณ์เสีย และ/หรือเสื่อมคุณภาพรวมทั้งการทำงาน และ/หรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อให้งานเสร็จตามแบบและวัตถุประสงค์ของผู้ว่าจ้าง เป็นระยะเวลาตามการรับประกันผลงานก่อสร้าง

17.2. ระบบไฟฟ้า

17.2.1 ระบบไฟฟ้าแรงสูง

ใช้ไฟฟ้าระบบตามเขตจำหน่ายที่ก่อสร้างอาคาร เช่น 12KV, 22 KV, 33KV 3 เฟส 3 สาย

17.2.2 ระบบไฟฟ้าแรงต่ำ

ใช้ระบบไฟฟ้าแรงต่ำตามเขตจำหน่ายที่ก่อสร้างอาคาร เช่น 415/240V, 400/230V 3 เฟส 4 สาย ความถี่ 50 Hz

17.2.3 ระบบสีและสายไฟฟ้าและบัสบาร์

17. 2.3.1 ระบบไฟฟ้า 400/230 โวลท์ 3 เฟส 4 สาย ให้ใช้สีดังนี้

สายไฟฟ้า	เฟส A ใช้สีดำ	หรือที่เห็นชอบ
สายไฟฟ้า	เฟส B ใช้สีแดง	หรือที่เห็นชอบ
สายไฟฟ้า	เฟส C ใช้สีเทา	หรือที่เห็นชอบ
สายไฟฟ้าเส้นศูนย์	ใช้สีฟ้า	
สายไฟฟ้าสายดิน	ใช้สีเขียว หรือเขียวแถบเหลืองเท่านั้น	

สายไฟฟ้าที่ผลิตแต่เพียงสีเดียว ใช้สีทา หรือพันเทปทั้งสองข้างด้วยสีที่กำหนดให้

17.2.3.2 บัสบาร์ ให้ทาสี หรือติดเทปตามระบบสี ข้อ 17.2.3.1

17.3. วิธีต่อลงดิน

17.3.1 สิ่งที่ต้องต่อลงดิน

17.3.1.1 สายศูนย์ของระบบไฟฟ้าต้องต่อลงดินที่แผงสวิตช์จ่ายไฟใหญ่

17.3.1.2 ชิ้นส่วนที่เป็นโลหะของอุปกรณ์ไฟฟ้าต้องต่อลงดิน โดยต่อเข้ากับตัวนำสายดิน (ยกเว้นดวงโคมที่ยึนจับไม่ถึง)

17.3.1.3 ห้ามใช้เส้นศูนย์เป็นสายดิน

17.3.2 หลักดิน (GROUND ROD)

หลักดิน(GROUND ROD)ให้ใช้แท่งเหล็กหุ้มทองแดง (COPPER - CLADED) มีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เล็กกว่า 19 มม. ยาวไม่น้อยกว่า 3000 มม. หรือตามที่แบบกำหนด

17.3.3 สายต่อหลักดิน (GROUNDING CONCUCTOR)

- สายต่อหลักดินของระบบไฟฟ้า (SYSTEM GROUND) ให้มีขนาดตามที่กำหนดในแบบ
- สายต่อหลักดินของอุปกรณ์ (EQUIPMENT GROUND) ให้มีขนาดตามที่กำหนดในแบบ

17.3.4 การติดตั้งระบบการต่อลงดิน

ให้ตอกขั้วดินอย่างน้อย 3 ต้น เป็นรูปสามเหลี่ยม ห่างกันอย่างน้อย 3000 มม.แล้วใช้ตัวนำต่อเข้าด้วยกัน และฝังลึกไม่น้อยกว่า 500 มม. จากระดับพื้นดิน ต่อตัวนำจากหลักดินจำนวน 2 เส้น เส้นหนึ่งเข้ากราวด์บัสของสายศูนย์ และอีกเส้นหนึ่งเข้ากราวบัสของตัวนำสายดินของอุปกรณ์ การต่อตัวนำสายดินเข้ากับขั้วดิน ให้ใช้วิธีเชื่อมติด (EXOTHERMIC WELDING)

17.4. วัสดุพื้นฐานและการติดตั้ง

17.4.1 ท่อร้อยสาย

- วัสดุทั้งหมดที่ใช้ในการทำระบบท่อร้อยสาย ต้องเป็นของใหม่และเหมาะสม สำหรับงานท่อร้อยสายและข้อต่อต่าง ๆ ต้องเป็นของที่ใช้กับงานไฟฟ้าโดยเฉพาะ

- ท่อร้อยสายจะต้องมีขนาดใหญ่พอที่จะร้อยสาย และดึงสายออกได้สะดวก โดยไม่ทำลายฉนวนไฟฟ้า พื้นที่หน้าตัดรวมของสายไฟฟ้ารวมฉนวนตั้งแต่ 3 เส้น ต้องไม่เกิน 40% ของพื้นที่หน้าตัดภายในท่อร้อยสาย พื้นที่หน้าตัดรวมของสายไฟฟ้ารวมฉนวนจำนวน 2 เส้น ต้องไม่เกิน 31% ของพื้นที่หน้าตัดภายในท่อร้อยสาย พื้นที่หน้าตัดของสายไฟฟ้า รวมฉนวน 1 เส้น ต้องไม่เกิน 53% ของพื้นที่หน้าตัดภายในท่อร้อยสาย และตามตารางมาตรฐาน

รายละเอียดของท่อชนิดต่าง ๆ

- ELECTRICAL METALLIC TUBING (EMT) ต้องเป็นท่อเหล็กบางชุบสังกะสี (HOT DIP GALVANIZE) สามารถใช้ติดกับเพดาน ซ่อนเหนือเพดานฝังในผนัง

- INTERMEDIATE METAL CONDUIT (IMC) ต้องเป็นเหล็กแข็งชนิดหนา ผ่านขบวนการชุบสังกะสี (HOT DIP GALVANIZE) มาแล้ว สามารถใช้ฝังในคอนกรีตที่พื้นของแต่ละชั้นและฝังใต้ดินนอกอาคาร

- RIGID STEEL CONDUIT ต้องติดตั้งในกรณีดังนี้ คือ ที่ SERVICE ENTRANCE ที่ต้องการฝังใต้ดิน หรือในคอนกรีตที่เดินนอกอาคาร หรือขึ้นตามข้อกำหนดของ NEC

- ท่ออ่อน (FLEXIBLE CONDUIT) ท่ออ่อนต้องทำจาก GALVANIZED STEEL ท่ออ่อนที่ใช้ในที่ชื้นต้องเป็นแบบกันน้ำ

- การต่อท่อร้อยสายชนิดบางอยู่ในบริเวณเปียกชื้น ใช้ข้อต่อชนิดกันน้ำ (RAIN TIGHT) อยู่ในปูน ต้องใช้ต่อชนิดกันน้ำปูน (CONCRETE TIGHT) ท่อร้อยสายชนิดหนาใช้ข้อต่อชนิดเกลียว และต้องทาสีที่เกลียวก่อนใส่ข้อต่อเพื่อกันน้ำเข้า

- ท่อร้อยสายที่ต่อเข้ากับกล่องต่อสายและอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด ต้องมีข้อต่อสำหรับกล่องต่อสาย (BOX CONNECTOR) ติดไว้ทุกแห่ง

- ปลายท่อร้อยสายที่มีการร้อยสายไฟฟ้าเข้าท่อ ถ้าอยู่ในอาคารต้องมี CONDUIT BUSHING ใส่ไว้ ถ้าอยู่นอกอาคาร หรือในที่เปียกชื้น ต้องมี SERVICE ENTRANCE FITTING ใส่ไว้ปลายท่อร้อยสายที่ยังไม่ได้ใช้งานต้องใส่ฝาครอบ (CAP) ติดไว้

- ท่อร้อยสายที่ยังไม่ได้ฝังในผนัง และพื้นต้องยึดด้วยประกับโลหะ (CONDUIT STRAP) และประกับสำหรับแขวนท่อ (CONDUIT HANGAR) อย่างแข็งแรงทุกระยะไม่เกิน 3 ฟุต หรือยกเว้นขนาดตามตารางมาตราฐาน

- การติดตั้งท่อร้อยสาย จะต้องจัดวางให้ขนานและตั้งฉากกับพื้นผนัง และแบบโครงสร้าง การวางท่อร้อยสายต้องให้มีรัศมีความโค้งของท่อไม่น้อยกว่า 6 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางของท่อร้อยสาย จำนวนครั้งที่โค้งงอระหว่าง กล่องต่อสายสองจุด หรือระหว่างกล่องต่อสายกับแผงจ่ายไฟต้องไม่เกิน 4 โค้ง หรือรวมไม่เกิน 360 องศา (การติดตั้งท่อหนา ท่อบางและท่ออ่อนให้ดำเนิน ตาม NEC หัวข้อที่ 346 348 และ 350 ตามลำดับ)

- ท่อร้อยสายที่ฝังใต้ดิน ต้องฝังลึกไม่น้อยกว่า 500 มม. จากระดับพื้น และต้องมีบ่อพัก ใช้ในการดึงสายไฟและตัดต่อสายไฟตามที่จำเป็น

- ท่อร้อยสายที่สำรองไว้ และจะไม่มีการร้อยสายไฟฟ้าต้องมีลวดอาบสังกะสี No. 14 GUAGE อยู่ในท่อ

- การวางท่อร้อยสายจะต้องไม่ทำให้ผิวภายนอกชำรุด และปลายท่อร้อยสายทั้งสองข้าง ทุกท่อนจะต้องทำให้หมดความคม โดยใช้ CONDUIT REAMER

17.4.2 กล่องต่อสาย

- กล่องต่อสายและฝาครอบทุกชนิด ให้ใช้ตามแบบที่ทำด้วยเหล็กอาบสังกะสีไม่น้อยกว่า 1.2 มม.

- กล่องต่อสายสำหรับภายนอกอาคารหรือที่เปียกชื้นให้ใช้แบบกันฝนได้ ทำด้วยโลหะหล่อ (DIE CAST. ALLUMINIUM) พ่นสีที่ฝาครอบมีขอบยางเพื่อกันน้ำซึม

- กล่องต่อสายสำหรับดวงโคม และอุปกรณ์ไฟฟ้าให้ใช้ชนิดหกเหลี่ยม หรือแปดเหลี่ยม

17.4.3 กล่องดึงสาย

- กล่องเดินสายจะต้องติดตั้งในทุกจุดที่จำเป็น ไม่ว่าจะระบุในแบบหรือไม่ก็ตาม เพื่อป้องกันการเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับฉนวนของสายไฟฟ้า ในการเดินสายตำแหน่ง กล่องดึงสายจะต้องได้รับการอนุมัติจากวิศวกรผู้ควบคุมการติดตั้ง

- กล่องเดินสายจะต้องเดินด้วยเหล็กอาบสังกะสี เหล็กหนาไม่เกิน 2.0 มม. กล่องเดินสายต้องมีฝาปิดเปิด ยึดด้วยสกรู สำหรับภายนอกอาคาร หรือที่เปียกชื้น ให้ใช้แบบกันฝนได้

- ขนาดของกล่องดึงสายให้เป็นไปตามที่กำหนดใน NEC หรือตามตารางมาตรฐาน

17.4.4 รางร้อยสายและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบ

- รางร้อยสายต้องเป็นผลิตภัณฑ์มาตรฐานจากผู้ผลิต ซึ่งได้ผลิตรางร้อยสายอยู่เป็นประจำ หรือผู้ผลิตที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุเชื่อถือ รางร้อยสายแต่ละท่อนจะต้องแสดงชื่อและ เครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตไว้ในที่ ๆ เห็นได้หลังจากติดตั้งแล้ว รางร้อยสายต้องทำและตัดตาม NEC CODE ข้อ 362

- รางร้อยสายทำจากเหล็กหนา อย่างน้อย 1.6 มม. รางร้อยสายและวัสดุที่ใช้ประกอบเข้ากันได้โดยที่หมุดเกลียว/สลักเกลียวที่ใช้ต้องฝังเรียบกับพื้น และผนังของรางร้อยสายไม่มีส่วนคมอันจะเป็นอันตรายต่อสายไฟระหว่างติดตั้ง

- รางร้อยสาย ที่ทำขึ้นสำหรับใช้ภายนอกอาคาร จะต้องมีลักษณะกันน้ำได้ และผู้ผลิตต้องแสดงเครื่องหมายหรือข้อความบอกไว้ที่ตารางร้อยสาย

- ขนาดของรางร้อยมาตรฐาน รางร้อยสายมาตรฐานใช้เหล็กหนา 1.6 มม. ความยาวและขนาดมาตรฐาน

17.4.5 สายไฟฟ้า

- สายไฟฟ้าที่ใช้จะต้องเป็นสายทองแดงหุ้มด้วยฉนวน พีวีซี. ซึ่งได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

- การเดินสายไฟฟ้าในท่อร้อยสาย หรือรางเดินสาย ก่อนการร้อยสายในท่อร้อยสายจะต้องวางท่อให้เสร็จเรียบร้อยก่อน และต้องใช้สารหล่อลื่นชนิดผง ซึ่งไม่ทำปฏิกริยากับฉนวนของสายไฟฟ้า เช่น ผงกราไฟล์ทาสายไฟฟ้าก่อนทำการร้อยสายไฟฟ้าก่อนทำการร้อยสาย

- การเดินสายฝังดินโดยตรง ต้องใช้สายชนิดที่มีฉนวนหุ้มอย่างน้อยสองชั้น และฉนวนชั้นนอกต้องเป็นเทอร์โมพลาสติก โดยต้องฝังลึกไม่น้อยกว่า 500 มม. และใช้ทรายกลบแล้ววางแผ่นคอนกรีต หรือแผ่นอิฐทับตลอดสายก่อนใช้ดินกลบ ตอนที่สายโผล่จากพื้นดินจะป้องกันโดยการร้อยผ่านท่อร้อยสาย

- การเดินสายโดยใช้เข็มขัดรัดสาย ต้องใช้สายไฟฟ้าที่มีฉนวนหุ้มสองชั้น และยึดด้วยเข็มขัดรัดสายให้มั่นคง โดยมีระยะระหว่างเข็มขัดสายไม่เกิน 100 มม.

- การต่อสายไฟฟ้า ทำได้เฉพาะในกล่องต่อสาย กล่องดึงสาย กล่องเต้ารับ กล่องสวิตช์ และบ่อพักสายเท่านั้น

- สายขนาด 10 ตารางมิลลิเมตร หรือเล็กกว่าให้ทำการต่อสายโดยใช้ INSULATED SOLDERLESS WIRE CONNECTOR แบบเกลียวขันขนาดให้ถือตามมาตรฐานของผู้ผลิต

- สายขนาด 16 มม. หรือโตกว่า ให้ทำการต่อสายโดยใช้ INSULATED CONNECTOR ชนิดใช้เครื่องมือกลบีบหรือขัน

- การต่อสายเข้ากับบัสบาร์ และอุปกรณ์ไฟฟ้า ให้ใช้ SOLDDERIESS LUG

17.5 อุปกรณ์ไฟฟ้า

17.5.1 แผงสวิตช์แรงสูง (HVSG)

หากกำหนดในแบบ แผงสวิตช์แรงสูงต้องได้มาตรฐาน IEC, ANSI หรือเทียบเท่า โดยผู้รับจ้างต้องดำเนินการขออนุมัติใช้แผงสวิทช์แรงสูงจากทางการไฟฟ้า หากเกิดปัญหาที่การไฟฟ้าไม่ยอมให้ใช้แผงสวิตช์แรงสูงดังกล่าว ผู้รับจ้างจะต้องหาแผงสวิตช์แรงสูงไฟฟ้าใหม่ที่ถูกต้อง มาเปลี่ยนให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ เพิ่มขึ้นทั้งสิ้น

17.5.1 หม้อแปลงไฟฟ้า

หากกำหนดในแบบหม้อแปลงไฟฟ้าต้องได้มาตรฐาน IEC, ANSI หรือเทียบเท่า โดยผู้รับจ้างต้องดำเนินการขออนุมัติใช้หม้อแปลงไฟฟ้าจากทางการไฟฟ้า หากเกิดปัญหาที่การไฟฟ้าไม่ยอมให้ใช้หม้อแปลงไฟฟ้าดังกล่าว ผู้รับจ้างจะต้องหาหม้อแปลงไฟฟ้าใหม่ที่ถูกต้องมาเปลี่ยนให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ เพิ่มขึ้นทั้งสิ้น

17.5.3 แผงสวิตช์ไหญ่แรงต่ำ (MDB)

หากกำหนดในแบบ และรายการประกอบแบบ แผงสวิตช์เป็นแบบ FACTORY BUILT ASSEMBLIES, MODULARIZED DESIGN SYSTEM ซึ่งประกอบด้วย

- CUBICLES มาตรบาน IEC 493
- BUSBAR SYSTEM ขนาดไม่เล็กกว่าแบบ
- อุปกรณ์เครื่องวัด ให้ติดตั้งที่ตู้ไฟฟ้าตามแบบ อุปกรณ์เครื่องวัดทั้งหมดต้องผลิตโดยบริษัทเดียวกัน
- อุปกรณ์ตัดตอนอัตโนมัติ มีขนาด POLE AT AF IC ตามแบบ
- สำหรับแผงสวิตช์ที่ติดตั้งภายนอกอาคาร (OUT - DOOR TYPE) ให้ทำแบบชนิดกันฝนได้

17.5.4 แผงสวิตช์ควบคุมเครื่องจักร (CONTROL PANEL)

หากกำหนดในแบบและรายการประกอบแบบ แผงสวิตช์เป็นแบบ FACTORY BUILT ASSEMBLIES, MODULARIZED DESIGN SYSTEM, FRAME ทำด้วยเหล็ก GALVANIZE ผนังทำด้วยแผ่นเหล็ก GALVANIZE เคลือบด้วยสี EPOXY ซึ่งประกอบด้วย

- CUBICLES มาตรฐาน IEC 439
- BUSBAR SYSTEM ขนาดไม่เล็กกว่าแบบ
- อุปกรณ์เครื่องวัด ให้ติดตั้งที่ตู้ไฟฟ้าตามแบบ อุปกรณ์เครื่องวัดทั้งหมดต้องผลิตโดยบริษัทเดียวกัน
- อุปกรณ์ตัดตอนอัตโนมัติ มีขนาด POLE AT AF IC ตามแบบ
- สำหรับแผงสวิตช์ที่มี MAGNETIC STARTER ก็ให้ติดตั้งตามพิกัดในแบบ

- สำหรับแผงสวิตช์ที่ติดตั้งภายนอกอาคาร (OUT - DOOR TYPE) ให้ทำแบบชนิดกันฝนได้

17. 5.5 แผงสวิตช์แสงสว่าง (LP) และแผงสวิตช์กำลัง (PP)

- แผงสวิตช์เป็นแบบติดลอยที่ผนังทำด้วย GALVANIZED CODED GUAGE SHEET STEEL WITH GRAY BAKED ENAMEL FINISH มีประตูปิดเปิดด้านหน้า

- BUS BAR ที่ต่อเข้ากับ CIRCUIT BREAKER ต้องเป็นแบบ SEQUENCE TYPE

- MAIN เป็นแบบ CIRCCUIT BREAKER หรือ LIGHTING MAGNETIC CONTACTOR พร้อมสวิตช์ ปิด - เปิด ในตำแหน่งที่กำหนดหรือที่เห็นชอบ มีพิกัดตามระบุในแบบ

- BRANCH CIRCUIT BREAKERS มีพิกัดและจำนวนตามระบุในแบบ

- การติดตั้งแผงสวิตช์ต้องใช้ EXPANSION BOLTS ที่เหมาะสม ติดสูง 1.80 ม. จากระดับบนถึงพื้น

17.5.6 สวิตช์และเต้ารับ (SWITCH & RECEPTACLE)

- สวิตช์ จะต้องเป็นชนิดที่ใช้กับไฟฟ้ากระแสสลับ ขนาด 16A หรือ 20A 250 V เป็นชนิดกลไกเปิด - ปิด โดยการกระโดดสัมผัส ขั้วต่อสายเป็นชนิดที่มีรูสำหรับสอดใส่ตัวนำสายไฟฟ้ายึดแน่นด้วยตัวเอง สามารถกันมือและนิ้วติดกับขั้วโดยตรง

- เต้ารับให้ใช้ชนิดคู่ที่สามารถใช้ เต้าเสียบกลม และแบน มีขั้วสายดิน (UNIVERSAL DUPLEX w/GROUND) ขนาด 16A 250V มีขั้วต่อสายแบบเดียวกับของสวิตช์

- ฝาครอบสวิตช์และเต้ารับ ให้ใช้ฝาครอบชนิดโลหะไม่เป็นสนิม เช่น ANODIZED OF BRUSHED ALUMINUM

- สวิตช์เต้ารับและฝาครอบต้องใช้ผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตเดียวกัน แบบเดียวกันและสีเดียวกันหมดทั้งอาคาร

- เต้ารับติดตั้งที่พื้น ใช้แบบ SIMPLEX w / GROUND ในกล่องแบบฝังพื้นมีฝากระดกปิด - เปิด ได้

17.5.7 ดวงโคมและอุปกรณ์

คุณลักษณะของดวงโคม ให้ดูรายละเอียดตามที่ระบุในแบบ

17.6 ระบบป้องกันฟ้าผ่า

หากกำหนดมีระบบล่อฟ้าในแบบ เช่นFARADAY,แบบ EARLY STREAMER EMISSION SYSTEM มีรัศมีคุ้มครองไม่น้อยกว่าที่ระบุไว้ในแบบประกอบด้วยตัวล่อฟ้า (AIR TERMAINAL) สายล่อฟ้า (DOWN CONDUCTOR) และหลักดิน (GROUND ROD) ตามมาตรฐานของผู้ผลิตให้ดำเนินการตามนั้น

17.7 ระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้

- หากกำหนดในแบบให้ดำเนินการตามแบบและรายการ

- DECTECTOR ที่ใช้ต้องสามารถครอบคลุมเนื้อที่ได้เต็มที่ ตามที่แสดงในแบบหากครอบคลุมเนื้อที่ได้ไม่เพียงพอ ต้องติดเพิ่มให้เพียงพอโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่ม

- อุปกรณ์และระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้ทั้งหมด จะต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ประกอบสำเร็จจากโรงงานผู้ผลิตต่างประเทศโดยเฉพาะ และเป็นของรุ่นใหม่ล่าสุด ไม่เคยถูกติดตั้งและใช้งานมาก่อน

- การติดตั้งตามแบบได้มาตรฐานผู้ผลิต

- ในกรณีแบบรูปข้อกำหนดและสถานที่งานก่อสร้างขัดแย้งกัน ให้ถือคำชี้ขาดของคณะกรรมการตรวจการจ้างเป็นข้อยุติ

ตารางที่ 1

จำนวนสายไฟฟ้า(THW)ที่มากที่สุดในท่อร้อยสาย

พื้นที่หน้าตัดของสายไฟ (ตร.มม.)	จำนวนเส้นของสายไฟฟ้ามากที่สุดในท่อร้อยสาย ขนาดเป็นนิ้ว									
	1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/2	2	2 1/2	3	3 1/2	4
1	6	10	18	31	45	-	-	-	-	-
1.5	5	10	14	25	35	-	-	-	-	-
2.5	3	5	9	16	22	38	-	-	-	-
4	3	5	7	13	18	30	47	-	-	-
6	2	4	5	10	14	23	36	48	-	-
10	1	3	4	6	9	15	22	32	44	50
16	1	2	3	4	5	9	14	21	28	37
25	-	-	-	3	4	7	11	16	22	28
35	-	-	-	2	3	5	8	13	18	23
50	-	-	-	1	2	4	6	9	13	16
70	-	-	-	1	1	3	5	8	10	13
95	-	-	-	1	1	2	3	6	8	11
120	-	-	-	1	1	2	3	3	8	10
150	-	-	-	1	1	2	3	5	7	9
185	-	-	-	1	1	1	2	4	5	7
240	-	-	-	1	1	1	1	3	4	6
300	-	-	-	-	1	1	1	3	4	5
400	-	-	-	-	-	1	1	1	3	4
500	-	-	-	-	-	1	1	1	2	3

ตารางที่ 2
การยึดท่อร้อยสาย

ชนิดท่อร้อยสาย (นิ้ว)	ระยะห่างสุดระหว่างตัวยึด (ฟุต)
½ - ¾	10
1	12
1 ¼ - 1½	14
2 - 2½	16
3 หรือโตกว่า	20

ตารางที่ 3
ขนาดของสายดินสำหรับต่อสายศูนย์ (NEUTRAL) ไปยังหลักสายดิน

ขนาดสายประธานสาย (นิ้ว) (ตารางมิลลิเมตร)	ขนาดตัวนำขั้วดิน (ตารางมิลลิเมตร)
35 หรือเล็กกว่า	10
50	16
70	25
95 ถึง 150	35
185 ถึง 250	50
300 ถึง 500	70
เกิน 500 ขึ้นไป	95

ตารางที่ 4
ขนาดของสายดินสำหรับต่อเปลือกโลหะของอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า

พิกัดหรือขนาดปรับตั้งของตัดตอนอัตโนมัติ หรือขนาดฟิวส์ต้นทางของระบบไฟฟ้า(แอมแปร์)	ขนาดตัวนำสายดิน (ตารางมิลลิเมตร)
ไม่เกิน 10	1
15	2.5
20	4
30 – 60	6
100	10
200	16
400	35
600	50
800 ถึง 1000	70
1200	95
1600	120
2000	150
2500	185
3000	240
4000	300
5000	400
6000	500

ตารางที่ 5
กล่องดึงสาย (PULL BOX)

CONDUCTOR SIZE (SQ. mm.)	FREE SPACE WITHIN BOX FOR EACH CONDUCTOR
2.5	2 CUBIC INCHES
4.0	2.25 CUBIC INCHES
6.0	2.5 CUBIC INCHES
10.0	3 CUBIC INCHES
16.0	5 CUBIC INCHES
2.5 OR LARGER (STRAIGHT)	- LIGHT OF THE BOX NOT LESS THAN 8 TIMES THE DIAMETER OF THE LARGEST RACEWAY
2.5 OR LAARGER (ANGLE)	- LENGHT OF THE BOX NOT LESS THAN 6 TIMES THE DIAMETER OF THE LARGER RACEWAY

ตารางที่ 6
กล่องต่อสาย (TERMINATION BOX)

BOX DIMENSION (INCHES)	MAX NUMBER OF CONDUCTOR (SQ. mm.)			
	2.5	4	6	10
4 x 1 1/4 SQ.	9	8	7	6
4 x 1 1/2 SQ.	10	9	8	7
4 x 2 1/8 SQ.	15	13	12	10
4 11/16 X1 1/4 SQ.	12	11	10	8
4 11/16 X1 1/2 SQ.	14	13	11	9
4 11/16 X2 1/8 SQ.	21	18	16	14
3 X 2 X 1 1/2	3	3	3	2
3 X 2 X 2	5	4	4	3
3 X 2 X 2 1/4	5	4	4	3
3 X 2 X 2 1/2	6	4	4	4
3 X 2 X 2 3/4	7	6	5	4
4 X 2 X 1/8 X 1 1/2	5	4	4	3
4 X 2 1/8 X 1 7/8	6	5	5	4
4 X 2 1/8 X 1 1/8	7	6	5	4

หมายเหตุ ได้มีการปรับปรุงครั้งใหญ่มาเป็น **"มอก.11-2553"** และ **"มาตรฐานการติดตั้งทางไฟฟ้าสำหรับประเทศไทย พ.ศ.2556"** จึงกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของรายการประกอบแบบนี้

18. งานทาสี

18.1 ก่อนลงมือทาสี

ในอาคารทุกหลัง ถ้าไม่ได้กำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ทาสี โดยให้ผู้ควบคุมงานตรวจดูพื้นผิวที่จะทาสีก่อนว่าได้อุดแต่ง ยารูและรอยอื่นๆ ให้เรียบร้อย สะอาด และแห้งสนิท แล้วจึงทาได้ สีรองพื้นให้ใช้ประเภทสีรองพื้นกันสภาพด่าง ผิวเหล็กให้ใช้สีกันสนิมรองพื้น ห้ามทาสีขณะฝนตกหรืออากาศชื้นหรือสีที่ทาไว้ยังไม่แห้ง ทั้งต้องปฏิบัติตามหลักการทาที่ถูกต้องและตามข้อแนะนำของผู้ผลิตสีโดยเคร่งครัด สถาปนิกจะเลือกสีของอาคารตามความเหมาะสมให้ขณะก่อสร้าง

สีที่นำมาใช้ ต้องได้รับการตรวจสอบจากคณะกรรมการการตรวจรับพัสดุหรือผู้แทนของคณะกรรมการการตรวจรับพัสดุ การผสมใดๆ ต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการตรวจรับพัสดุหรือผู้ควบคุมงาน ห้ามนำสีหรือส่วนประกอบใดๆ ที่ไม่ได้กำหนดในรูปแบบและรายการเข้ามาในบริเวณก่อสร้าง การใช้สีหรือการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดถือว่าไม่ปฏิบัติตามสัญญาก่อสร้าง ต้องขูดสีที่มาออกทั้งหมด ทำความสะอาดผิวแล้วจึงทาสีให้ถูกต้อง ผิววัสดุที่เสียหายอันเกิดจากการแก้ไขนี้ต้องทำหรือเปลี่ยนใหม่ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย

18.2 ประเภทของสีและการใช้งาน

18.2.1 สีอิมัลชั่น (สีน้ำพลาสติก) ชนิดทาภายใน ใช้ทาบนผิวผนังหรือส่วน ค.ส.ล. ภายในที่ฉาบปูนหรือไม่ฉาบปูนโดยทั่วไป และทาแผ่นฝ้าเพดานภายในอาคาร แผ่นยิปซั่มบอร์ดและกระเบื้องแผ่นเรียบ

18.2.2 สีอิมัลชั่น (สีน้ำพลาสติก) ชนิดทาภายนอก ให้ทาบนผิวผนังหรือส่วน ค.ส.ล.ภายนอกที่ฉาบปูนหรือไม่ฉาบปูนโดยทั่วไป

18.2.3 สีเคลือบเงา (สีน้ำมัน) ทาบนผิวไม้หรือเหล็ก

สำหรับการทาสีเพื่อป้องกันความสกปรกจากการสัมผัสนั้น ให้ทาสีเคลือบเงาสูงจากพื้น 1.50 ม. ในส่วนเชิงผนังและเชิงเสาภายในอาคาร ยกเว้นในห้องน้ำ ห้องล้วม และ ในกรณีที่แบบรูปกำหนดให้เป็นอย่างอื่น

18.2.4 สีพ่นซีเมนต์ทรายหรือสีพ่นซีเมนต์ชนิดเคลือบมัน ที่กำหนดไว้ในแบบรูปรายการจะต้องมีหนังสือรับรองจากผู้ผลิต ระบุจำนวน และสถานที่ก่อสร้าง เสนอต่อคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อขอความเห็นชอบก่อนจึงจะอนุญาตให้ดำเนินการ

18.2.5 สีอะคริค 100 % (ชนิดน้ำและน้ำมัน) ชนิดทาได้ทั้งภายนอกและภายใน ให้ทาบนผิวผนังหรือส่วน ค.ส.ล. ฉาบปูนหรือไม่ฉาบปูนโดยทั่วไป

18.3 กรรมวิธีในการทาสี

18.3.1 พื้นผิวคอนกรีต และพื้นผิวปูนฉาบ

- ปล่อยให้ผิวพื้นแห้งสนิท ไม่น้อยกว่า 3 วัน

- ขจัดคราบน้ำมันเศษปูน สิ่งสกปรกอื่น ๆ ออกให้หมด
- ตกแต่งบริเวณผิวที่มีรูพรุนและรอยร้าวให้เรียบร้อย
- ทำการทาสีตามกรรมวิธีของผู้ผลิต

18.3.2 พื้นผิวไม้

- พื้นผิวไม้ต้องแห้งสนิท
- ตกแต่งรอยแตกร้าวทั้งหมด ขัดให้เรียบ
- ทำการทาสีตามกรรมวิธีของผู้ผลิต

18.3.3 พื้นผิวโลหะ

- ทำความสะอาดพื้นผิว ขจัดสิ่งสกปรก สนิม ออกให้หมดด้วยกรรมวิธีที่เหมาะสม
- พื้นผิวที่ทำความสะอาดเสร็จแล้ว ควรลงมือทาสีให้เร็วที่สุด
- รองพื้นด้วยสีและวิธีการทาสี ตามกรรมวิธีของผู้ผลิต

18.3.4 การทาสีงานปรับปรุงอาคารเดิม

- พื้นผิวเดิมที่ทาสีอยู่แล้ว ให้ขัดสีเดิม ทำความสะอาดให้ปราศจากสิ่งสกปรกและคราบน้ำมัน แล้วทาสีรองพื้นตามคำแนะนำของผู้ผลิตทาสี
- พื้นผิวเดิมที่ไม่เคยทาสีมาก่อน ต้องทำความสะอาดและทาสีเฉพาะตามคำแนะนำของผู้ผลิต

18.4 การทาสีทับหน้า

ให้ทำการทาสีด้วยสีที่กำหนดโดยดำเนินการตามกรรมวิธีของผู้ผลิตโดยเคร่งครัด การทาสีทับหน้าไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง โดยไม่นับสีรองพื้น การทาสีแต่ละครั้งจะต้องรอให้ครั้งก่อนแห้งสนิทแล้วจึงทาทับหน้าต่อไปได้ เมื่อทาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องไม่เห็นสีของผิวพื้นเดิม รอยด่าง รอยแปรง หรือความไม่เรียบร้อย การตกแต่งสีที่ขอบมุมและรอยต่อ จะต้องให้เรียบร้อย

19. งานครุภัณฑ์

19.1 ครุภัณฑ์มาตรฐาน

ใช้ครุภัณฑ์มาตรฐานตามแบบผลิตหรือประกอบโดยช่างทำเครื่องเรือนโดยเฉพาะทำงานได้ถูกต้องและเรียบร้อย ให้ทำตัวอย่างให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจสอบแบบละ 1 ชุด จำนวนครุภัณฑ์ตามระบุในแบบรูป หรือแผ่นรายการประกอบแบบรายละเอียดครุภัณฑ์

19.2 ครุภัณฑ์เฉพาะที่

หากแบบรูปรายการกำหนดให้ทำ แต่ยังมีรายละเอียดไม่ชัดเจนพอ ให้ผู้รับจ้างทำรายละเอียดเสนอต่อคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อพิจารณาก่อนลงมือทำการก่อสร้าง ทั้งนี้แบบรูปและวัสดุจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้ออกแบบ

20. ลิฟท์โดยสาร

ในกรณีที่แบบรูปกำหนดให้ติดตั้งลิฟท์โดยสาร ให้ผู้รับจ้างติดตั้งลิฟท์โดยสาร โดยมีรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในแบบรูปก่อสร้าง ก่อนที่ผู้รับจ้างจะดำเนินการติดตั้งลิฟท์ ผู้รับจ้างจะต้องนำหลักฐานเกี่ยวกับลิฟท์มาแสดงต่อหน้าคณะกรรมการการรตรวจรับพัสดุและเก็บไว้เป็นหลักฐานควบคู่กับสัญญาจ้างด้วย กรณีที่อยู่ในระหว่างการค้ำประกันสัญญาจ้าง หากลิฟท์มีปัญหาในการใช้งานบ่อยครั้งและไม่ได้รับการบำรุงรักษาดูแลลิฟท์หลังจากขายตลอดระยะเวลา 2 ปี จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ผู้รับจ้างถอนเงินค้ำประกันสัญญา

ข้อกำหนดในการตรวจสอบลิฟท์โดยสารก่อนที่ผู้รับจ้างจะดำเนินการติดตั้งหรือก่อนที่จะขอถอนเงินค้ำประกันสัญญาจ้าง

20.1 หนังสือสัญญาซื้อขายลิฟท์โดยสารระหว่างผู้รับจ้างกับบริษัทตัวแทนจำหน่ายลิฟท์ในประเทศไทย โดยมีหนังสือรับรอง หรือหนังสือแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนจำหน่ายลิฟท์ยี่ห้อดังกล่าว

20.2 ลิฟท์ที่จะนำมาติดตั้งให้ถือเกณฑ์มาตรฐานลิฟท์ที่โรงงานได้รับการรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐานเลขที่ มอก.9001 หรือ มอก.9002 ในกิจการและชอบข่ายที่ได้รับการรับรองจากสำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือสถาบันรับรองมาตรฐาน ไอ เอส โอ หรือหน่วยงานอุตสาหกรรมให้การรับรองระบบงาน หรือลิฟท์ที่ได้รับการจดทะเบียนมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตรวจสอบได้จากหนังสือคู่มือผู้ซื้อ สำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

20.3 ผู้รับจ้างจะต้องรับประกันเครื่องและอุปกรณ์ที่ติดตั้งทั้งหมดมีกำหนด 2 ปี นับตั้งแต่การตรวจรับงานงวดสุดท้ายถูกต้องแล้วเสร็จ และส่งมอบงานเรียบร้อย จะต้องทำการดูแลรักษาและซ่อมแซมลิฟท์เป็นประจำเดือนละ 1 ครั้ง โดยช่างของบริษัทลิฟท์ซึ่งเป็นผู้แทนจำหน่ายโดยตรงตลอดเวลาที่รับประกัน และสามารถเรียกใช้ช่างบริการตลอดเวลา

20.4 ลิฟท์เป็นครุภัณฑ์ ที่ประกอบด้วยอุปกรณ์ เครื่องกล ระบบไฟฟ้า ระบบควบคุมที่เป็นคอมพิวเตอร์ และส่วนประกอบอื่นๆ จำนวนมาก ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้รับจ้างก่อสร้างไม่ได้ดำเนินการจัดซื้อ แล้วนำไปติดตั้งได้เอง เพราะไม่ได้เป็นผู้แทนจำหน่ายลิฟท์โดยตรงและไม่สามารถให้บริการหลังการติดตั้งเสร็จ เนื่องจากไม่มีช่างผู้เชี่ยวชาญด้านลิฟท์และอุปกรณ์ลิฟท์ไว้เป็นอะไหล่ ผู้รับจ้างจะต้องซื้อจากบริษัทผู้แทนจำหน่ายลิฟท์ในประเทศไทย เท่านั้น

20.5 ให้ผู้รับจ้างดำเนินการทำสัญญาการดูแลรักษาลิฟท์ตามระยะเวลาค้ำประกันระหว่างวิทยาลัยฯและบริษัทผู้จำหน่ายลิฟท์ และให้นำสัญญาดังกล่าวมาให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในวันตรวจรับงานงวดสุดท้าย และให้สัญญานี้เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้างด้วย ลิฟท์ที่นำมาติดตั้งจะต้องเสนอราคาค่าบริการ บำรุงรักษา รวมถึงตารางแสดงกำหนดระยะเวลาที่จะต้องบำรุงรักษาหลังจากส่งมอบงานลิฟท์ตามที่ระบุในสัญญาจ้าง

20.6 ผู้แทนจำหน่ายลิฟท์จะต้องจัดอบรมบุคลากรของทางวิทยาลัยฯ ให้รู้จักการทำงานของลิฟท์ ชิ้นส่วนของลิฟท์และสามารถช่วยเหลือผู้โดยสารออกจากลิฟท์ได้ในกรณีฉุกเฉิน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้งานเป็นภาษาไทยที่ชัดเจนมอบให้กับทางวิทยาลัยฯ ทั้งนี้ต้องให้เรียบร้อยก่อนส่งมอบงาน

20.7 เมื่อได้ผ่านการตรวจสอบระบบการทำงานของลิฟท์แล้ว ผู้รับจ้างจะต้องส่งมอบหนังสือรับประกันผลงานซึ่งออกโดยตรงจากบริษัทผู้ขายและติดตั้งลิฟท์ ซึ่งเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ หรือในฐานะผู้แทนจำหน่าย เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพลิฟท์ จึงจะถือว่าเป็นการส่งมอบลิฟท์ที่ถูกต้องตามเงื่อนไขในสัญญาจ้าง

อนึ่งจากการที่เคยมีการตรวจพบว่าผู้รับจ้างไม่ดำเนินการจัดซื้อลิฟท์ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง มักจะนำลิฟท์เก่ามาติดตั้ง ลิฟท์ที่ไม่มีคุณภาพ ซื้อชิ้นส่วนและอุปกรณ์ลิฟท์จากหลายแหล่งมาประกอบเอง ไม่มีหนังสือสัญญาซื้อขายลิฟท์ระหว่างผู้รับจ้างกับบริษัทตัวแทนจำหน่ายลิฟท์ในประเทศ เป็นเหตุให้ลิฟท์ชำรุดง่าย อาจเป็นอันตรายกับครูและนักเรียนขณะใช้ลิฟท์ ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายและราคาลิฟท์ที่ไม่ตรงตามสัญญาจ้างถูกกว่าราคาที่ได้ตั้งงบประมาณไว้ ไม่มีการบริการหลังการขายจากตัวแทนจำหน่ายลิฟท์ หาอุปกรณ์ในการซ่อมแซมได้ยาก เพราะไม่สามารถหาตัวแทนจำหน่ายในประเทศไทยได้ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุจะต้องร่วมกันตรวจสอบตามหัวข้อที่กำหนด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดเสียหายแก่ทางราชการ

กลุ่มมาตรฐานอาคารและสิ่งก่อสร้าง
สำนักอำนวยการ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
02 - 281-5555 ต่อ 1811 1812

เอกสารแนบท้ายรายการ (ภาคผนวก)

บันทึกผลการดอกเสาเข็ม

แบบอาคาร..... วิทยาลัย.....

วิศวกรผู้ออกแบบ..... แผ่นที่.....

ผู้รับจ้างบริษัท..... วันที่.....

ที่	ฐาน เลขที่	เข็มต้นที่	เวลา ตอก	จำนวนครั้งที่ตอก/30 ซม.										ระยะจม 10 ครั้ง	ความลึก จมจากดิน
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

เข็มบริษัท.....

หมายเลข มอก. .....

ขนาดเข็ม.....

ความยาวเข็ม.....

ลูกตุ้มหนัก.....

ระยะยกลูกตุ้ม.....

สรุปข้อคิด.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

ลงชื่อ.....ผู้ควบคุมงาน

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

ประเภทไม้ บัญชีที่ 1

ที่	รายชื่อไม้	ความแข็งแรง	ความจำนวนความธรรมชาติ
1.	ไม้แดง Kylia berrii Graib Hutch	111	A
2.	ไม้ประดู่ Pterocarpus Spp.	114	A
3.	ไม้เต็ง Shorea Ebbusa Wall	148	A
4.	ไม้รัง Pentaome Suavis A.D.	115	A
5.	ไม้เคี่ยม Coylelobium Lanocolatum Graib	127	-
6.	ไม้เคี่ยมคะนอง Shorea serioci Flora, Fiahh & Hutchin	123	B*
7.	ไม้หลุมพอ Intsia Baderi Prain.	139	A
8.	ไม้กันเกรา Fragrea Fragrans Rebs.	123	B
9.	ไม้ตะเคียนทอง Hopea Odorata Roxb.	100	B
10.	ไม้บุนนาค Mesua Ferrea Linn.	196	A
11.	ไม้ตะเคียนชัน Balanocarpus Heimii.	-	-
12.	ไม้ตะเคียนหิน Hopea Ferrea Pierra.	137	B
13.	ไม้ชัน, เต็งดานี Shorea Thorelii Pierre.	114	B
14.	ไม้รกฟ้า Torminalia Alata Reyme.	105	B
15.	ไม้ยากหรือพันยาก Erythrophloeum Tsysmannii Kurs.	165	B
16.	ไม้ตะแบกเลือดหรือมะเกลือเลือด Terminalia-muoronat Graio & Huten	154	B
17.	ไม้กระพี้เขาควาย Dallbergia Gultrata Grahan.	153	B
18.	ไม้เขลง Dialium Cochinoninense Pierre.	144	B
19.	ไม้ตีนนก Vitex Sp.	139	A
20.	ไม้เสียมัน Berrya Mollia Wall.	125	A
21.	ไม้กระถินพิมาน Acacia Tomentosa Willakatia Pimarn.	122	A
22.	ไม้ขานาง Homalium Sp.	117	B
23.	ไม้แดทราย Steiospermum Nouranthum Kurs.	112	A
24.	ไม้พลวง Dipterocarpus Tuberoulaturs Roxb.	111	A
25.	ไม้มะค่าแต้ Sincora Sp.	104	A
26.	ไม้ตะแบกใหญ่ Lecersstroemia Calyoulata Kurz.	104	B
27.	ไม้ตะเคียนราก Hopea Avellanca Hoim.	103	A
28.	ไม้เหียง Diptercarpus Obusifolius Tejsm.	102	B
29.	ไม้สะทิด Phoebe Sp.	102	B*
30.	ไม้เสียงพร้านางแอ Garallia Broahiata Merr.	101	B*
31.	ไม้แอ๊ก Shorea Glauca king.	128	B*

ประเภทไม้ บัญชีที่ 2

ที่	รายชื่อไม้	ความแข็งแรง	ความจำนวนความธรรมชาติ
1.	ไม้ทองแดง Koompassia Malanodensis Benth.	165	C
2.	ไม้โอบ Homalium Sp.	146	C
3.	ไม้ตะกร้อ Sohieienora Oieega Merr.	142	C
4.	ไม้ขะเจ๊าะ, สารร Millettia Leucantan Kura.	129	C
5.	ไม้กะบก Irvnqia Malsyanna Gliver.	123	C
6.	ไม้กะเจียน Pelyalthis Sp.	127	C
7.	ไม้ดังหก Calophyllun Pulcherrimum Wall.	125	C
8.	ไม้ยวน Koompassia Excelsa Taub.	124	C
9.	ไม้ปู่เจ้า Terminalis Triteraidea Carib.	123	C
10.	ไม้หามกราย Termimiie Sp.	102	C
11.	ไม้หลังดำ Disaspyres Sp.	120	C
12.	ไม้กาลอ Shorea Parvifolia Dyer.	112	C
13.	ไม้ตะบูนดำ Xylocarpus Moluocansis Roem.	112	C
14.	ไม้มะปริง Bouen Oppositifelin Adeib.	110	C
15.	ไม้มะม่วงไข่แลน Duoananania Sp.	109	C
16.	ไม้มะแฟน Protumm Serratum Engl.	108	C
17.	ไม้ฝะวา Carcinai Cemer Linn.	105	C
18.	ไม้ยูง Dipterocarpus Sp.	103	C
19.	ไม้กะทังหัน Calophyllm Sp.	103	C
20.	ไม้ตะเคียนหนู Anegelus Acuminata Wall	100	C

ประเภทไม้ บัญชีที่ 3

ที่	รายชื่อไม้	ความแข็งแรง	ความจำนวนความธรรมชาติ
1.	ไม้มะชาง Medhuca Grandiflora Fletch.	97	B*
2.	ไม้ยมหิน, สะเดาช้าง Chukeasiavelutina Wight & Arm.	95	B*
3.	ไม้กะโดน Careya Arcorea Roxb.	94	B
4.	ไม้กรวด Dipterocarpus Intricatus Dyer.	89	B
5.	ไม้อินทนินน้ำ Lagerstroemia Flos-Roginae Retz.	75	A
6.	ไม้พยอม Shorea Telara Roxb.	75	B
7.	ไม้โฉน Artocarpus Sp.	61	A

ประเภทไม้ บัญชีที่ 4

ที่	รายชื่อไม้	ความแข็งแรง	ความจำนวนความธรรมชาติ
1.	ไม้ตำเสา Vatica Cinerea King	167	C
2.	ไม้ตอนแลน Nephelium Eypoleucum kurz.	144	C
3.	ไม้พุด Carainia Sp.	127	C
4.	ไม้ลีราม้น Litchi Chinensis Sprn.	125	C
5.	ไม้บางเสียน Dipterocarpus Costatus Caerin. F.	123	C
6.	ไม้หลันตัน Shorea Guso Blume.	109	C
7.	ไม้สุกรม Shorea Rogorsiana Raiz & Smit.	107	C
8.	ไม้ห่าโจร, ห่าช้าง Platymitra Siamensis Craib.	106	C
9.	ไม้ตะเคียนทราย Shorea Gratissima Dyer.	106	C
10.	ไม้ขยาดเหลือง Caroinia Therehi Pierre.	106	C
11.	ไม้ทะโล้, พันตัน Sohima Wallichii Dorth.	104	C
12.	ไม้ตีว Craterrylon Sp.	103	C
13.	ไม้พันจำ Vatica Sp.	102	C
14.	ไม้สำรอง Soaphium Sp.	102	C

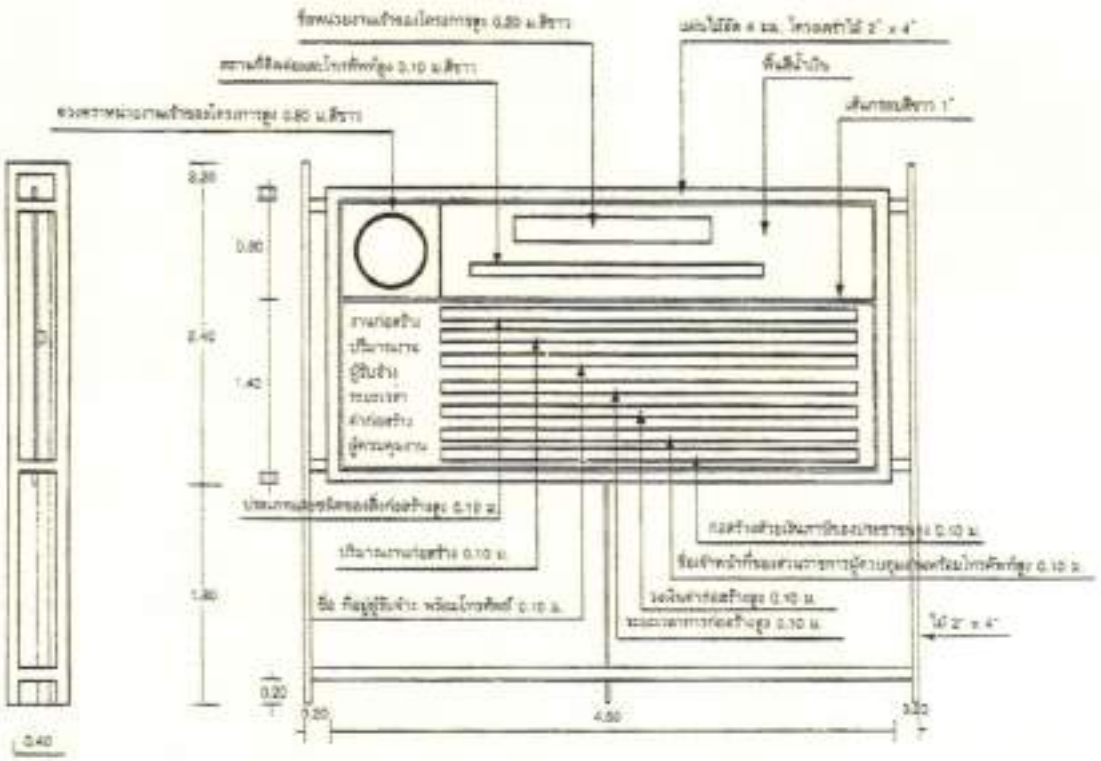

รูปด้านข้าง

รูปด้านหน้า

แบบแผ่นป้ายรายละเอียดก่อสร้าง 1 : 50

หมายเหตุ หากเป็นอาคารประเภท 2 ลดขนาดแผ่นป้ายลงเป็น 1.20 x 2.40 เมตร

คู่มือผู้ซื้อ

คู่มือผู้ซื้อตั้งแต่ฉบับปี 2545 กระทรวงอุตสาหกรรมได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบจากหนังสือเป็นซีดี-รอม เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อมูล และเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัย โดยการเชื่อมโยงกับเว็บไซต์คู่มือผู้ซื้อที่ http:WWW.tist.go.th ซึ่งมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยตลอดเวลาเป็นประจำทุกเดือน

"ผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่ได้รับอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพแล้ว หากผู้ควบคุมงานหรือคณะกรรมการตรวจการจ้างสงสัย หรือต้องการหลักฐานเพื่อยืนยันความถูกต้อง ผู้รับจ้างจะนำมาแสดงได้โดยไม่มีเงื่อนไข" ทั้งนี้ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่มีประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แต่มีผู้ที่ได้รับการจดทะเบียนไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรมแล้ว ให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะเฉพาะหรือรายการในการก่อสร้างให้สอดคล้องกับรายละเอียด หรือคุณลักษณะเฉพาะที่ระบุไว้ในคู่มือผู้ซื้อหรือใบแทรกคู่มือผู้ซื้อที่กระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำขึ้น

(2) ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน ประเภท หรือขนาดเดียวกัน ตั้งแต่สามรายการขึ้นไป ให้ใช้เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทยซึ่งแสดงเครื่องหมายมาตรฐานเท่านั้น

(3) ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีผู้ได้รับอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน ประเภท ชนิด หรือขนาดเดียวกัน และเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ ตั้งแต่สามรายขึ้นไป ให้ใช้เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทย ซึ่งแสดงเครื่องหมายมาตรฐานและผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรรับรองระบบคุณภาพเท่านั้น

(4) ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน ประเภท ชนิด หรือขนาดเดียวกัน น้อยกว่าสามราย ให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทยซึ่งแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน หรือผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ

ให้ผู้รับจ้างตรวจผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) ที่จะนำมาใช้ให้ตรงตามรายชื่อที่ปรากฏอยู่ในบัญชีคู่มือผู้ซื้อ หรือใบแทรกคู่มือผู้ซื้อที่กระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำขึ้นถึงเดือนก่อนหน้าเดือนที่ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง

หมายเหตุ 1. วัสดุผลิตภัณฑ์ตามข้อ (2), (3), (4) จะต้องมีเครื่องหมายการค้าหรือชื่อบริษัท หรือโรงงานผู้ผลิตที่ได้รับอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายพร้อมทั้งเครื่องหมายมาตรฐานอุตสาหกรรมและหมายเลข มอก. กำกับไว้ชัดเจน ถ้าไม่สามารถแสดงบนผลิตภัณฑ์ได้ก็ให้แสดงบนหีบห่อหรือมีแผ่นป้ายแสดงให้ชัดเจน **สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ยังมิได้มีการประกาศกำหนดมาตรฐาน**

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่กำหนดไว้ในแบบรูป หรือรายละเอียดประกอบแบบก่อสร้างกำหนดไว้

2. กรณีวัสดุอุปกรณ์ที่ได้กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้ว และต่อมากระทรวงอุตสาหกรรม ได้กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพิ่มเติม หรือแก้ไขปรับปรุงขึ้นใหม่ ก็ให้ถือมาตรฐานอุตสาหกรรมที่ได้ประกาศเพิ่มเติมได้

3. วัสดุ-อุปกรณ์ ประกอบอาคารทุกชนิดที่จะใช้ในการก่อสร้าง ให้ผู้รับจ้างนำตัวอย่าง หรือเอกสา ประกอบซึ่งสามารถตรวจพิสูจน์ได้ว่าถูกต้องตามแบบรูปรายการ ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและตามระเบียบพัสดุ มอบให้คณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีอำนาจรับรองตามมติ ครม. ซึ่งหมายถึงสถาปนิก – วิศวกร หรผู้ชำนาญการ พิจารณาผ่าน คณะกรรมการตรวจการจ้างก่อนอนุญาตให้ติดตั้ง หากผู้รับจ้างดำเนินการไปโดย ไม่ได้รับการอนุมัติ และพิสูจน์ทราบได้ว่าได้ทำผิดไปจากแบบรูปรายการ ผู้รับจ้างต้องรื้อถอนแก้ไขทันที และผู้รับจ้างไม่สามารถเรียกค่าเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น

ตัวอย่าง

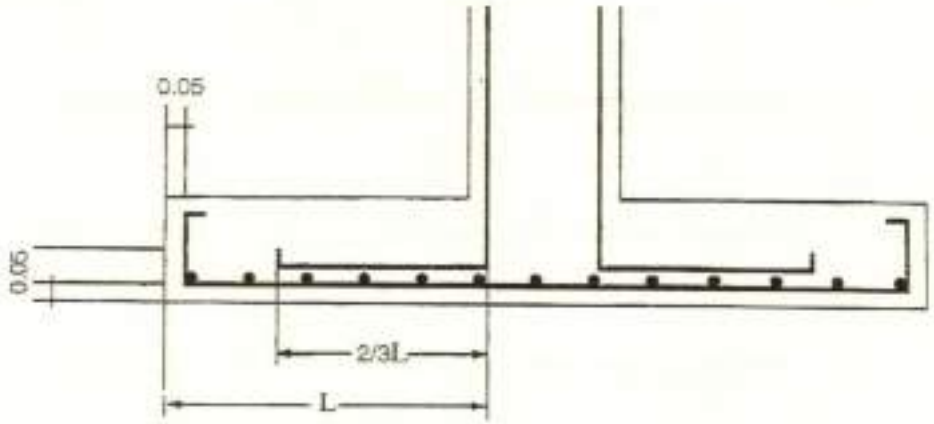

ในกรณีเป็นดินเติมให้ขยายฐานราก และคอม่อออกไปอีกด้านละ 0.025 เพื่อให้ระยะห่างจากผิวคอนกรีตกับผิวเหล็กเท่ากับ 0.075

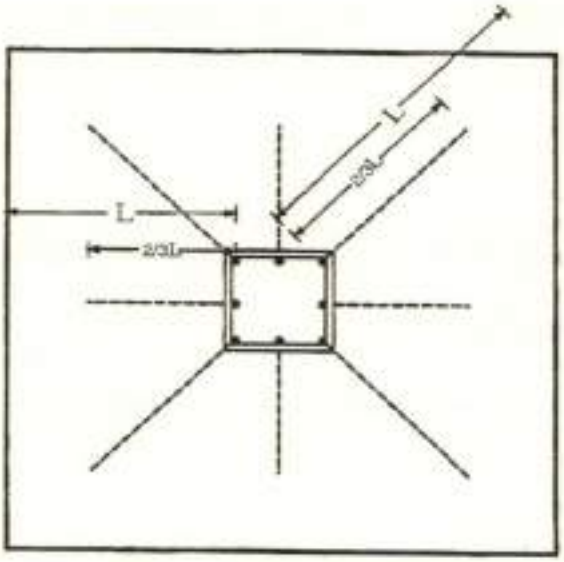

ขยายการดัดเหล็กเสาบนฐานราก

หมายเหตุ แบบรูปตั้งแต่หน้า 71-79 เป็นตัวอย่างแนวทางการผูกเหล็ก-การเสริมเหล็ก ในกรณีที่แบบรูปไม่ได้กำหนด หรือไม่ชัดเจน ก็ให้ถือปฏิบัติตามนี้

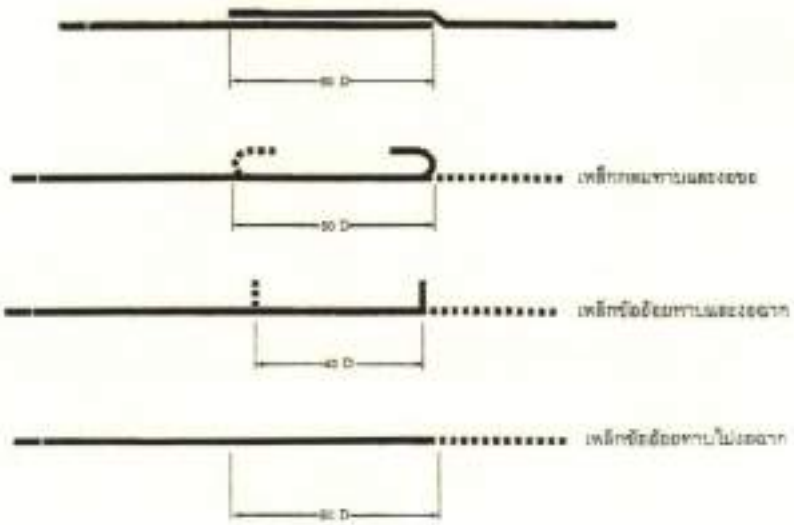

การต่อเหล็กด้วยวิธีทาบ

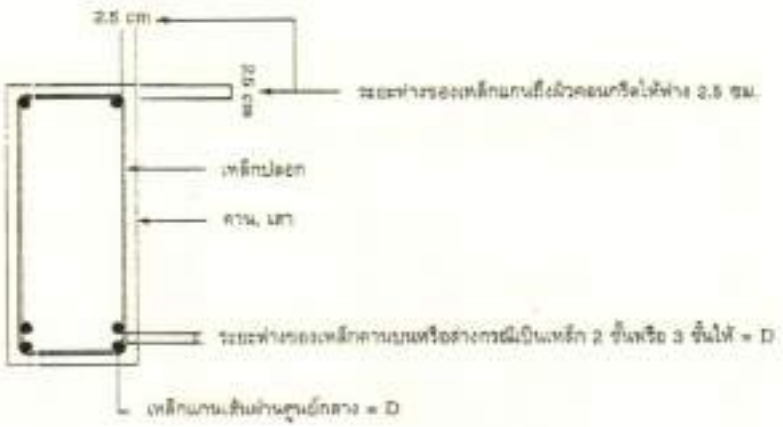

ขยายการตัดเหล็กปลอกเสา, คานและระยะหุ้มคอนกรีต

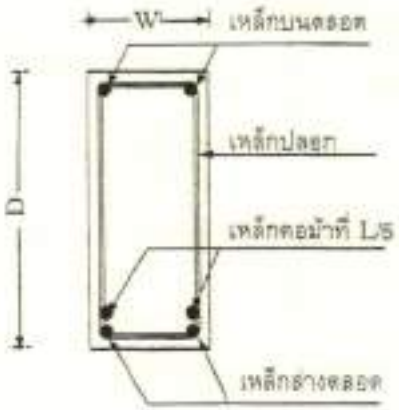

- กรณีที่รูปตัดขยายคานใดๆ ระบุการเสริมเหล็กแกนว่า "คม.ที่ L/5" คือการเสริมเหล็กคอม้าโดยไม่มีแบบขยายรายละเอียดการเสริมเหล็กตามความยาวของคานไว้ ก็ให้ใช้วิธีการจัดตำแหน่งเหล็กคอม้า ตามแบบ ก. สำหรับการจัดตำแหน่งเหล็กเสริม ตามแบบ ข. จะต้องได้รับความเห็นชอบจากวิศวกรเป็นการเฉพาะก่อนดำเนินการ โดยจำนวนเหล็กบน - เหล็กล่าง - เหล็กคอม้า ให้ถือตามแบบระบุ

ขยายหน้าตัดตาม Q-Q

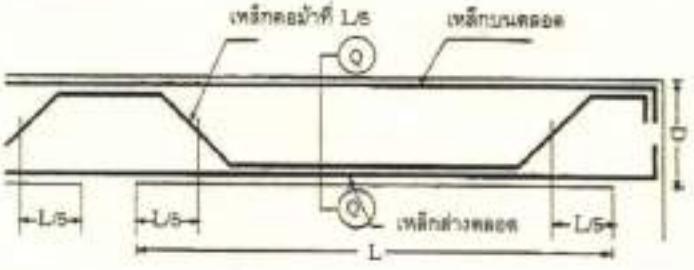

แบบ ก.

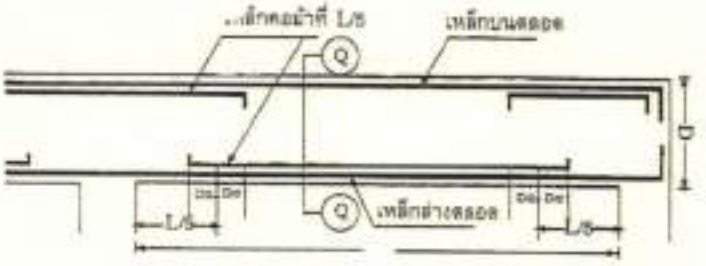

แบบ ข.

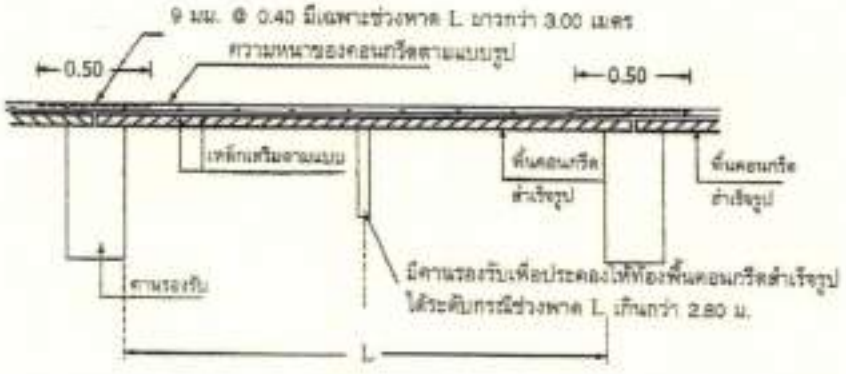

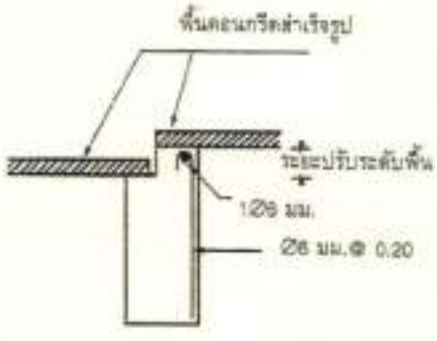

การทำระดับพื้นคอนกรีตสำเร็จรูป (กรณีที่วางระดับต่างกันเกินกว่า 5 ซม.)

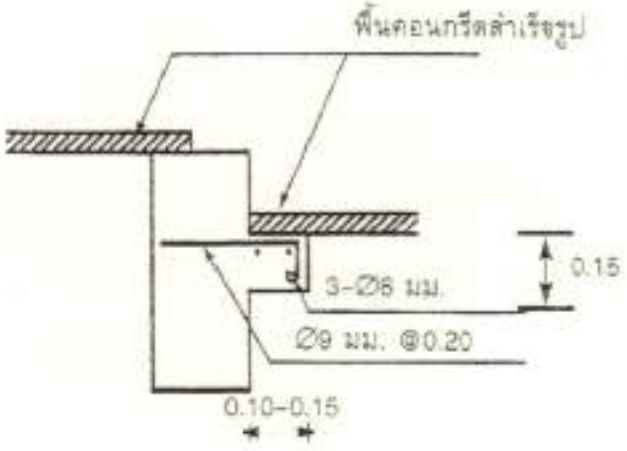

การทำหูช้างรับพื้นคอนกรีตสำเร็จรูป (กรณีไม่มีเหล็กเสริมให้ใช้ตามรูปแบบนี้แทนได้)

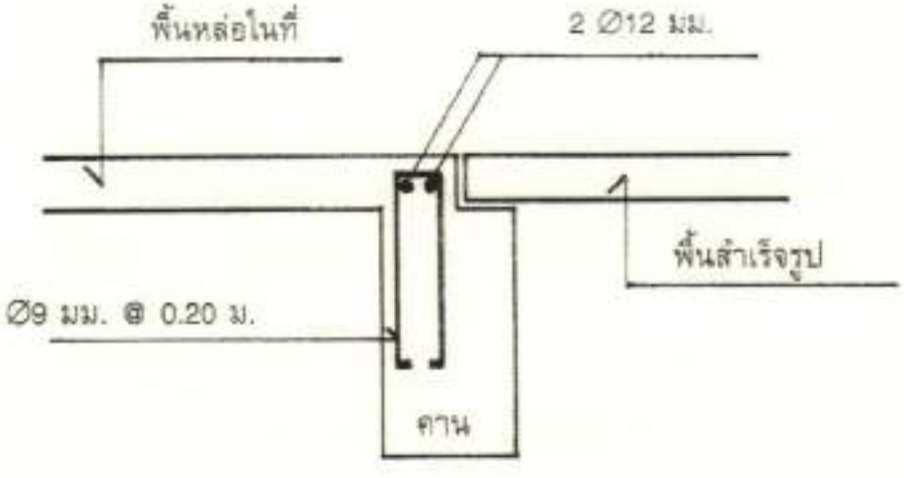

การเสริมเหล็กคาน ค.ส.ล.

(กรณีพื้นสำเร็จรูปต้องอยู่ระดับเดียวกับพื้นหล่อในที่)

รายละเอียดทั่วไปสำหรับการเสริมเหล็กพื้น-คาน บริเวณหัก SLOPE

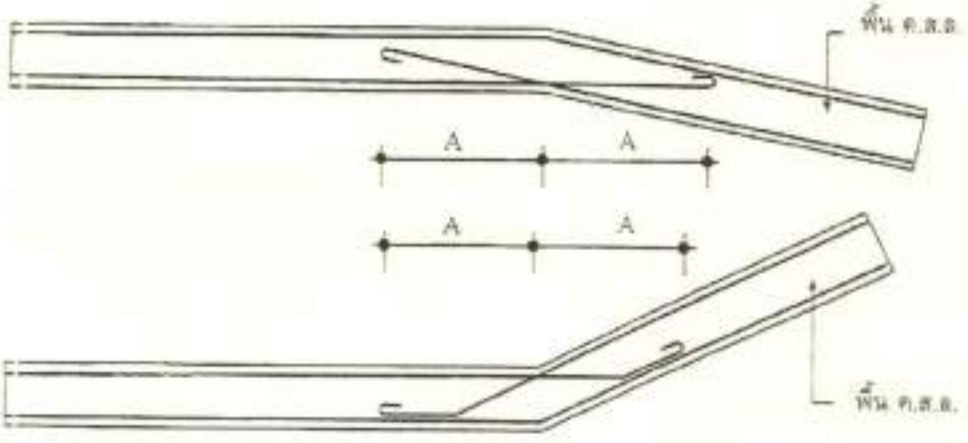

เส้นผ่านศูนย์กลางเหล็ก	ระยะ A (m)
Ø 9 mm.	0.40
Ø 12 mm., DB 12 mm.	0.50
DB 16 mm.	0.60

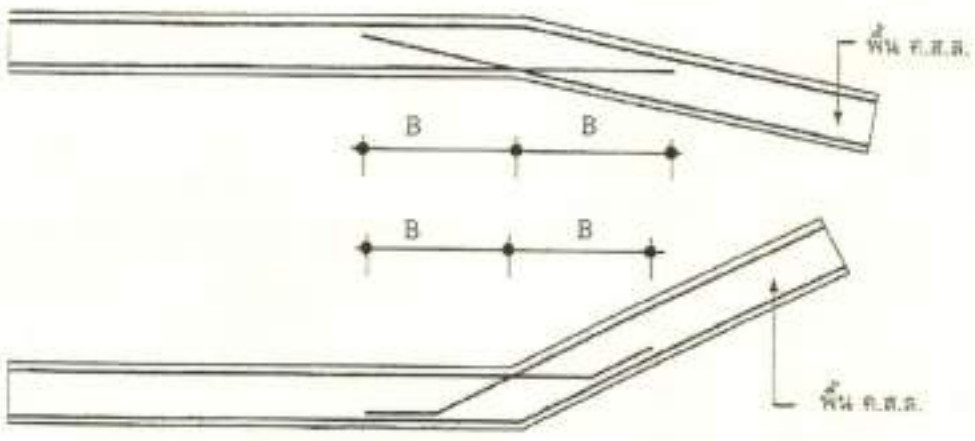

ระยะ B = 50 เท่าของขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเหล็ก

รายละเอียดทั่วไป สำหรับการเสริมเหล็กคาน ที่ไม่ได้ระบุไว้ในแบบ

ในกรณีคานลดขนาด

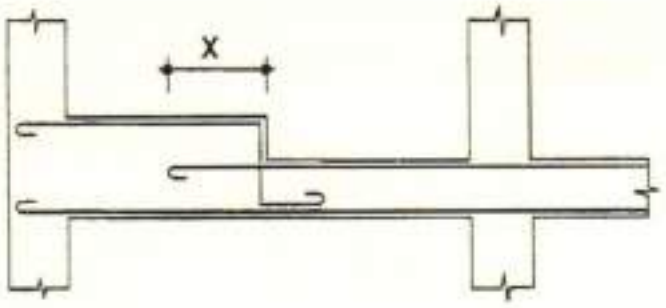

ในกรณีคานลดระดับ

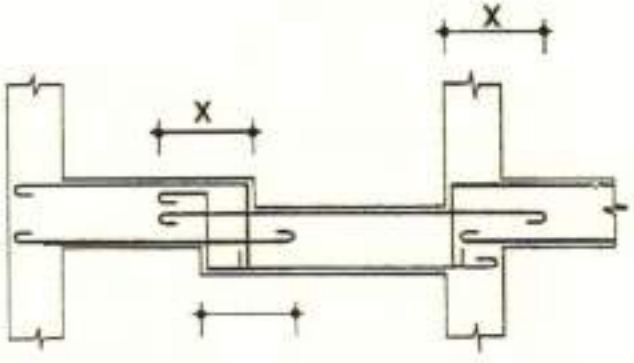

ระยะ X ไม่น้อยกว่าความลึกของคาน

ในกรณีคานฝังท่อ

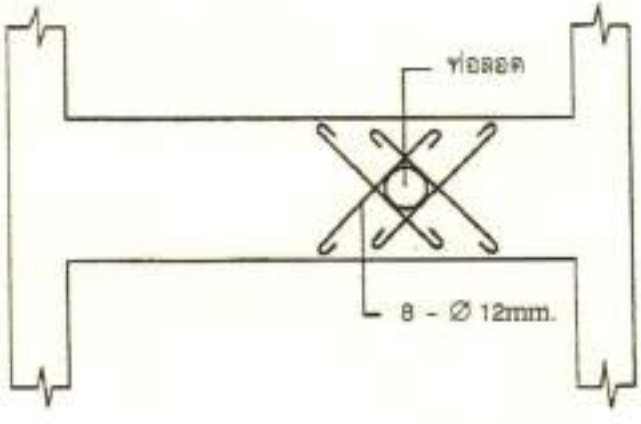

การติดตั้งรางน้ำในอาคาร

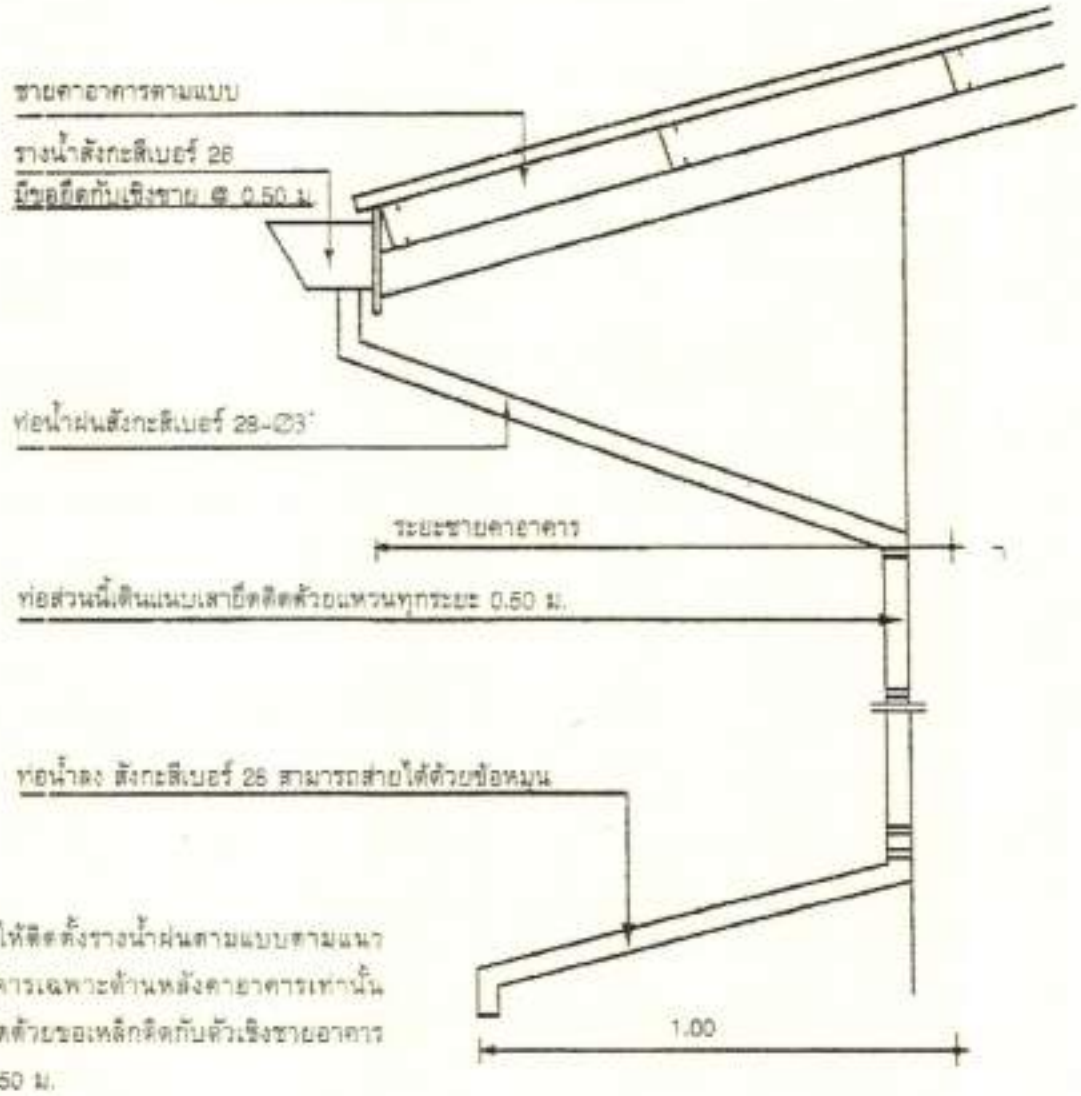

ให้ติดตั้งรางน้ำฝนตามแบบตามแนวชายคาอาคารเฉพาะด้านหลังคาอาคารเท่านั้น รางน้ำให้ยึดด้วยขอเหล็กติดกับตัวเชิงชายอาคารทุกระยะ 0.50 ม.

ท่อน้ำฝนสังกะสีความหนาเดียวกันขนาด Ø3" ท่อลงทุกระยะไม่เกิน 30.00 ม. ส่วนปลายท่อน้ำลงให้ติดตั้งสูงจากพื้นดินประมาณ 1.00 ม. ปลายท่อสามารถหมุนสายได้เล็กน้อยตามความเหมาะสม ท่อลงยึดติดกับเสาหรือผนังของอาคารด้วยแหวนยึดทุกระยะ 0.50 ม.

การติดตั้งรางน้ำและท่อลง ให้ติดตั้งให้แน่นหนาตามหลักวิชาช่างที่ดี

การเสริมเหล็กคานยื่น กรณีรูปตัดคานยื่น ไม่มีแบบขยายรายละเอียดตามความยาวของคานไว้ให้ใช้วิธีการจัดตำแหน่งเหล็กเสริม ตามแบบ ก.สำหรับคานยื่นที่มีคานต่อเนื่องตามแบบ ข.สำหรับคานที่ยื่นจากเสาตอนกริด

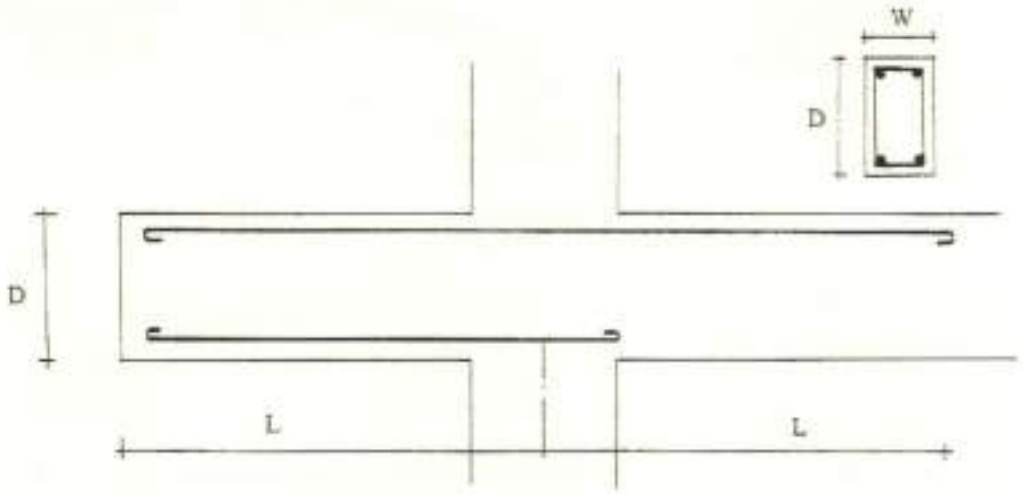

แบบ ก.

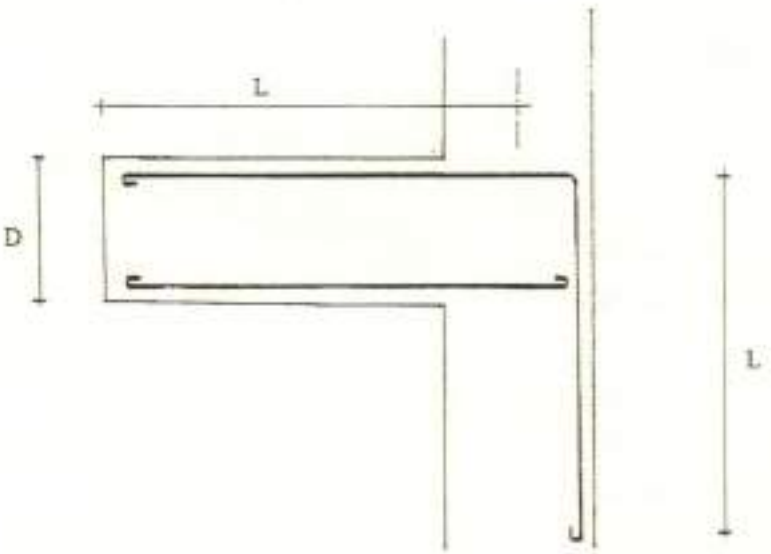

แบบ ข.

กรณีเป็นช่องเปิดบริเวณพื้นหรือผนังคอนกรีตเสริมเหล็ก ถ้าไม่มีแบบขยายให้เสริมเหล็กบริเวณมุมช่องเปิด

1. ถ้าเป็นช่องเปิดขนาดเล็ก ขนาดไม่เกิน 0.60 × 0.60 ม.

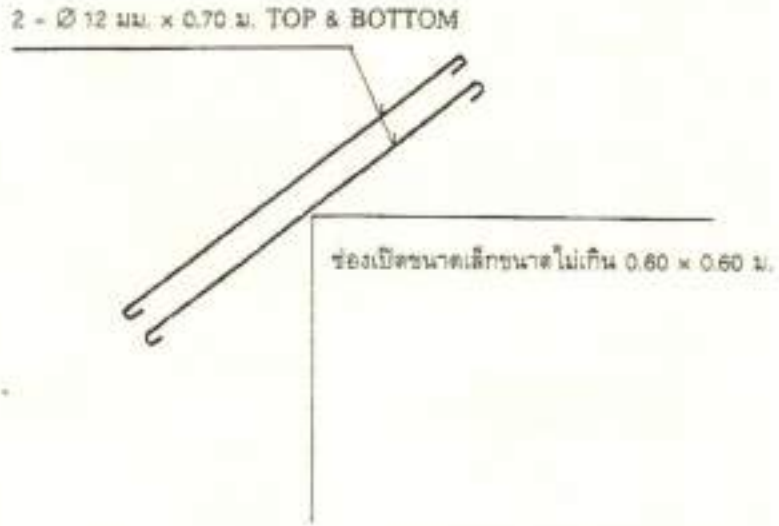

2. ถ้าเป็นช่องเปิดขนาดใหญ่ ขนาดเกินกว่า 0.60 × 0.60 ม.

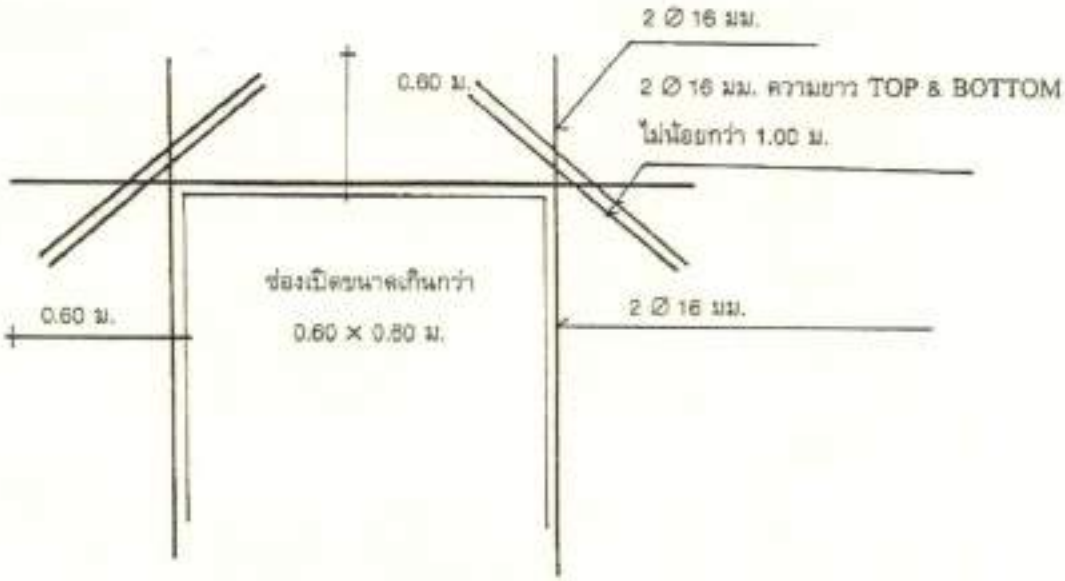

รายการประกอบแบบติดตั้งถังบำบัด ขนาด 3,000 ลิตร

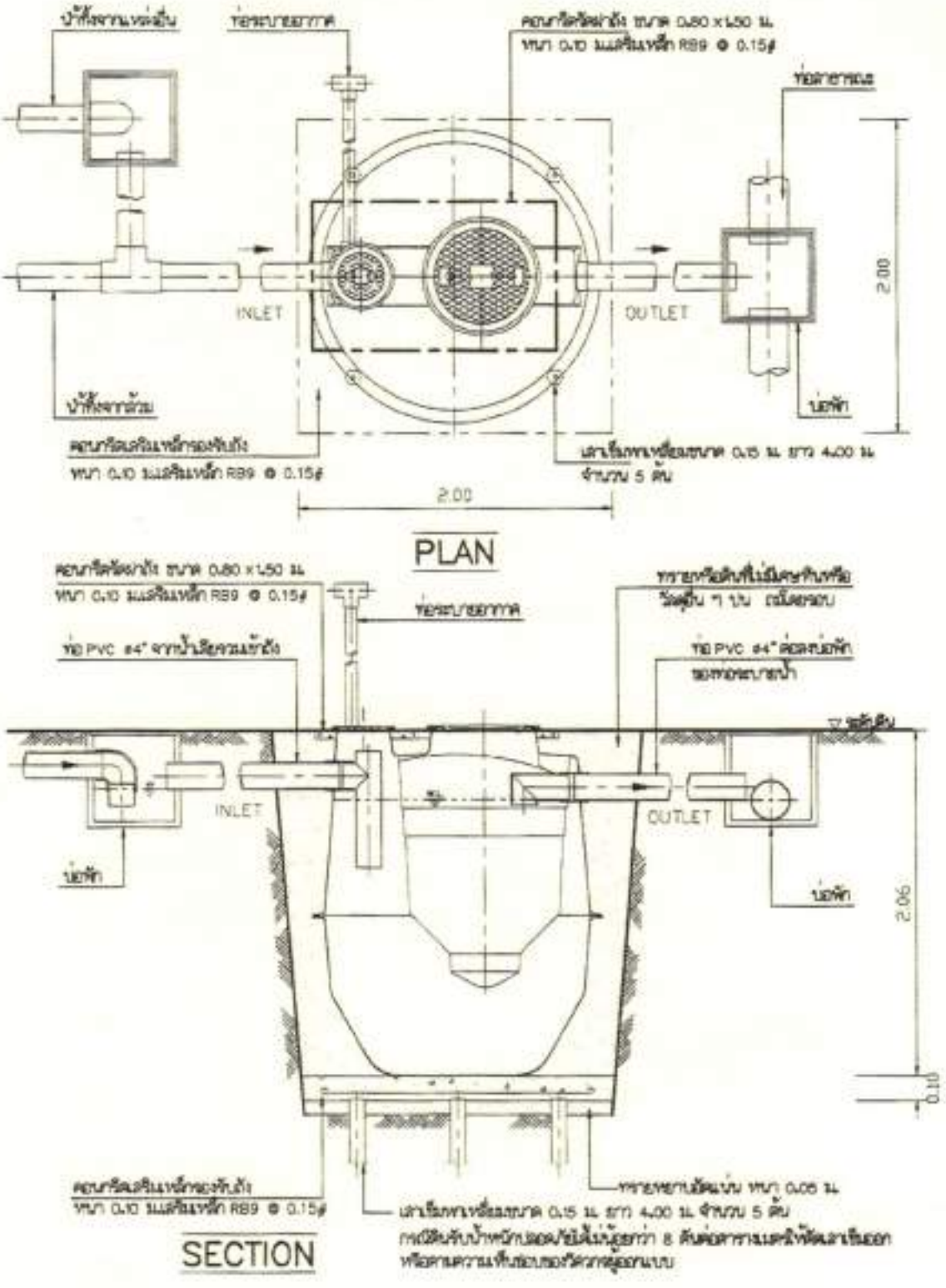

รายการประกอบแบบติดตั้งถังบำบัด ขนาด 4,000 ลิตร

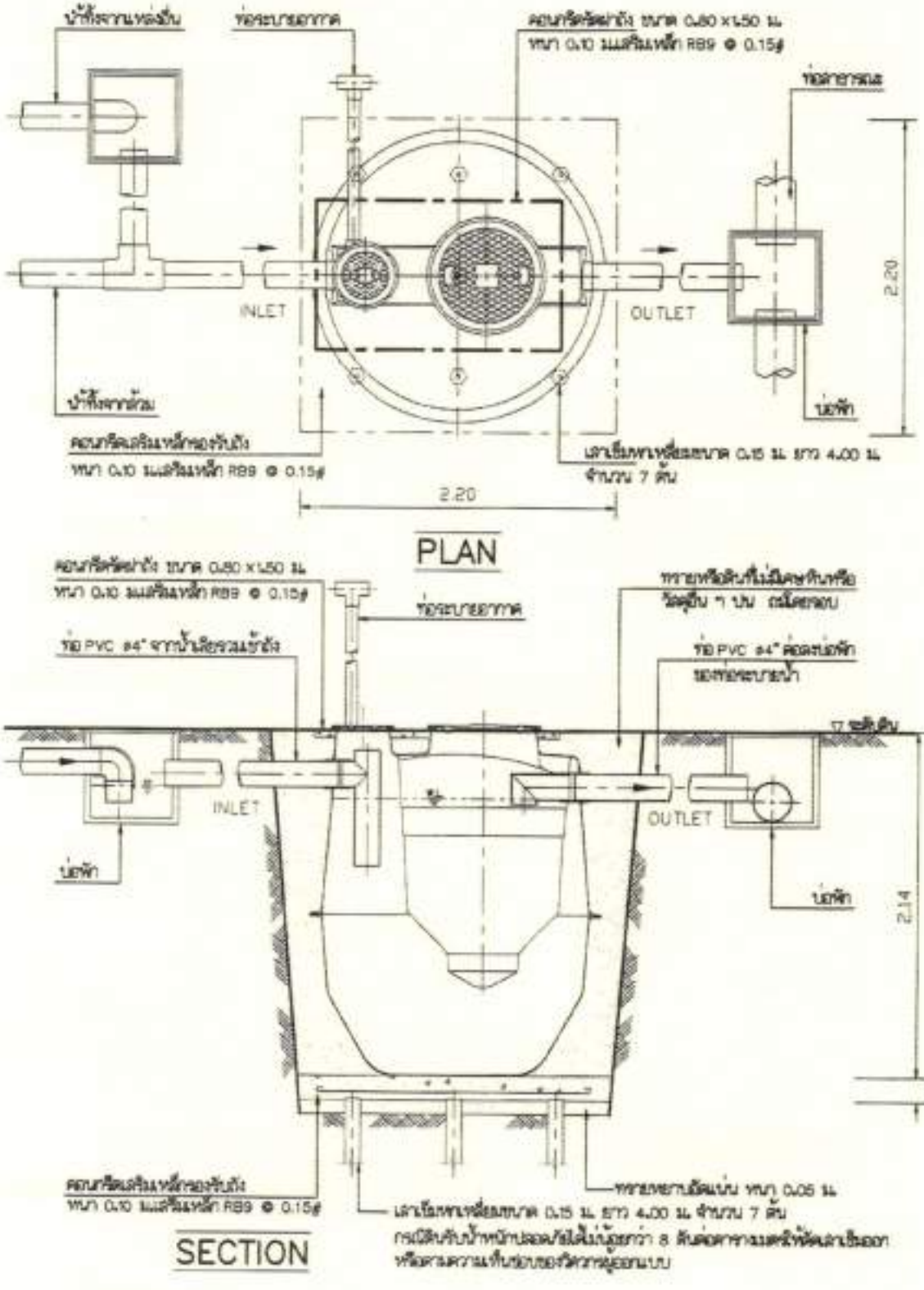

รายการประกอบแบบติดตั้งถังบำบัด ขนาด 5,000 ลิตร

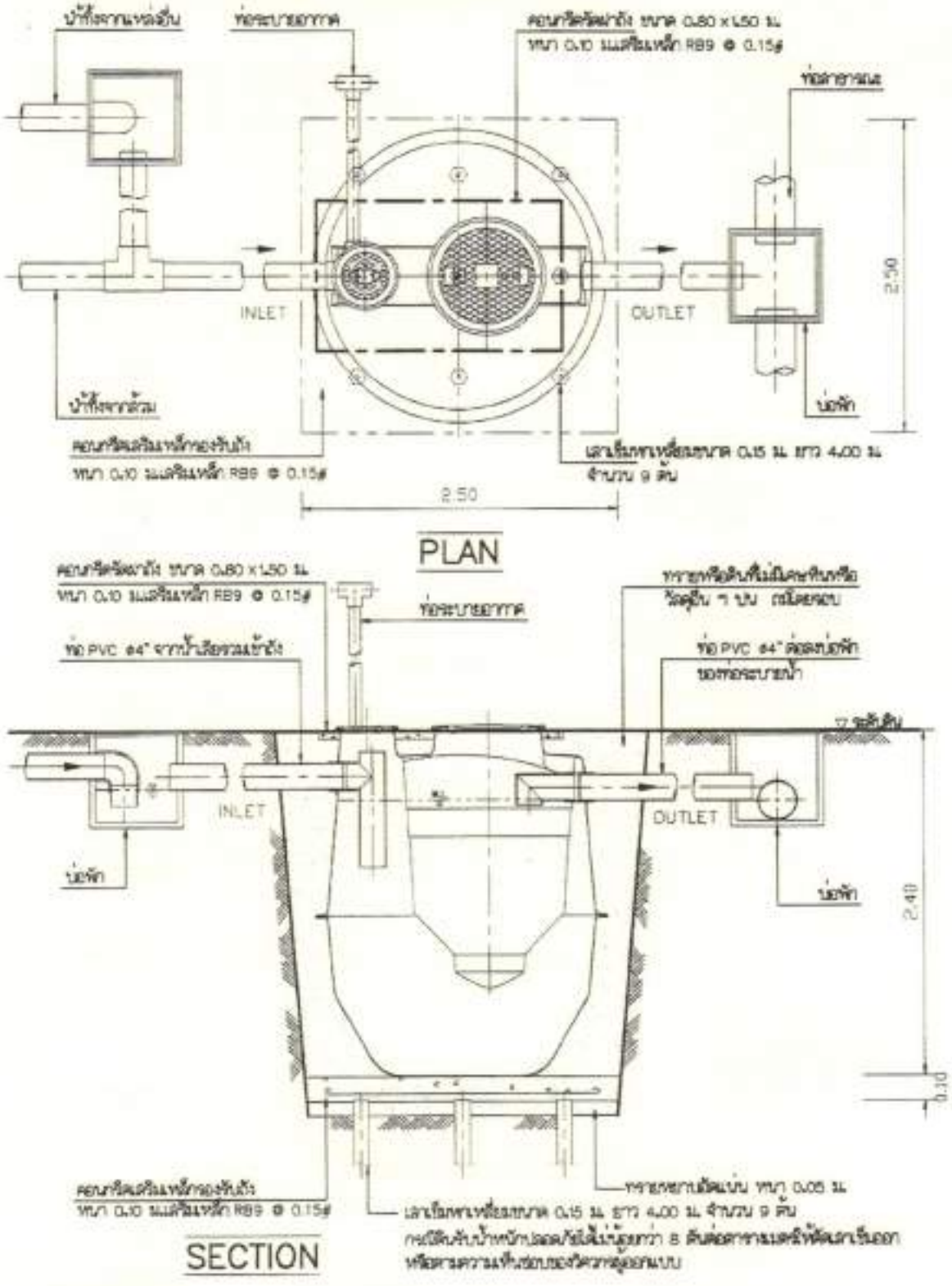

รายการประกอบแบบติดตั้งถังบำบัด ขนาด 5,000 ลิตร

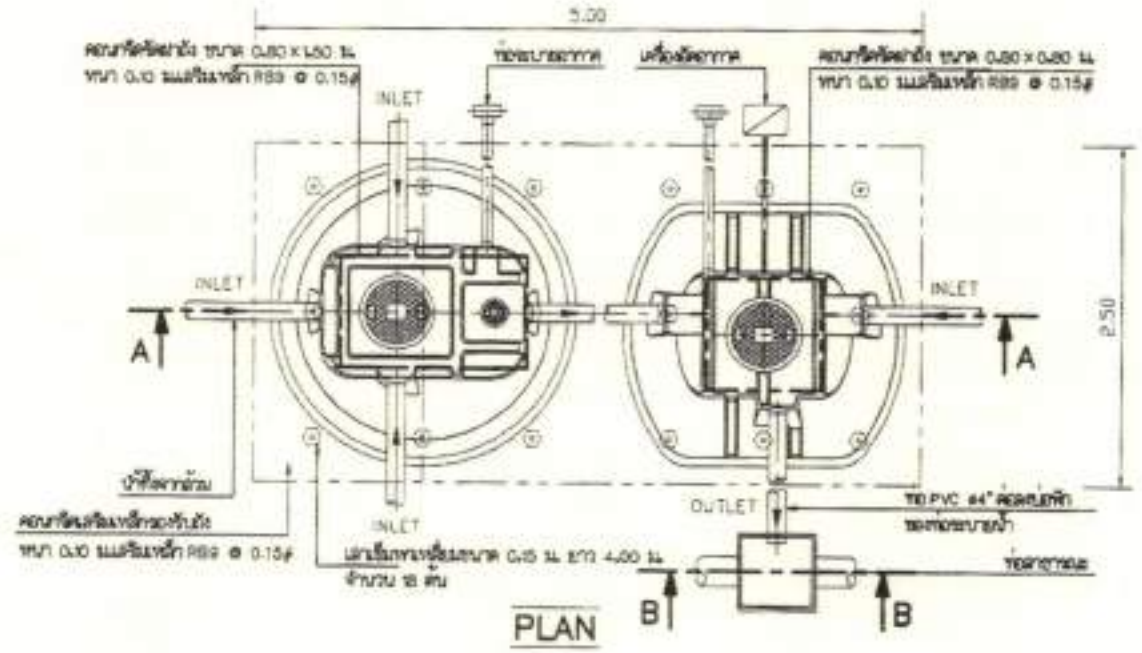

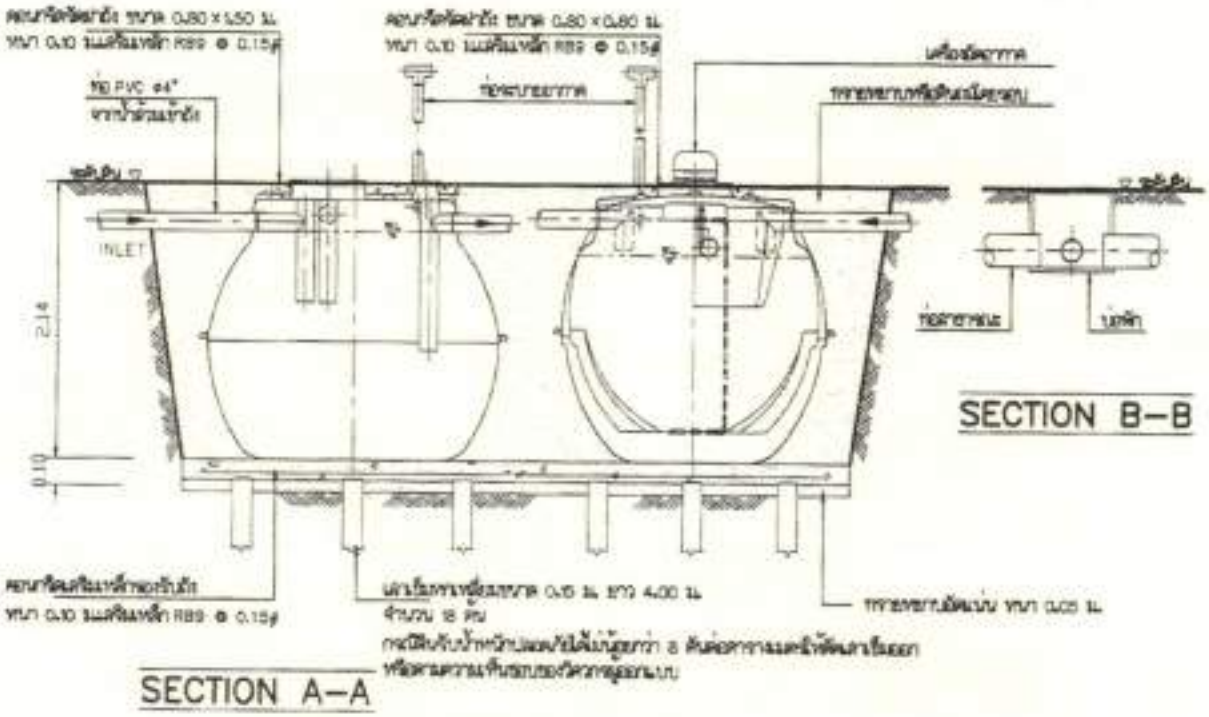
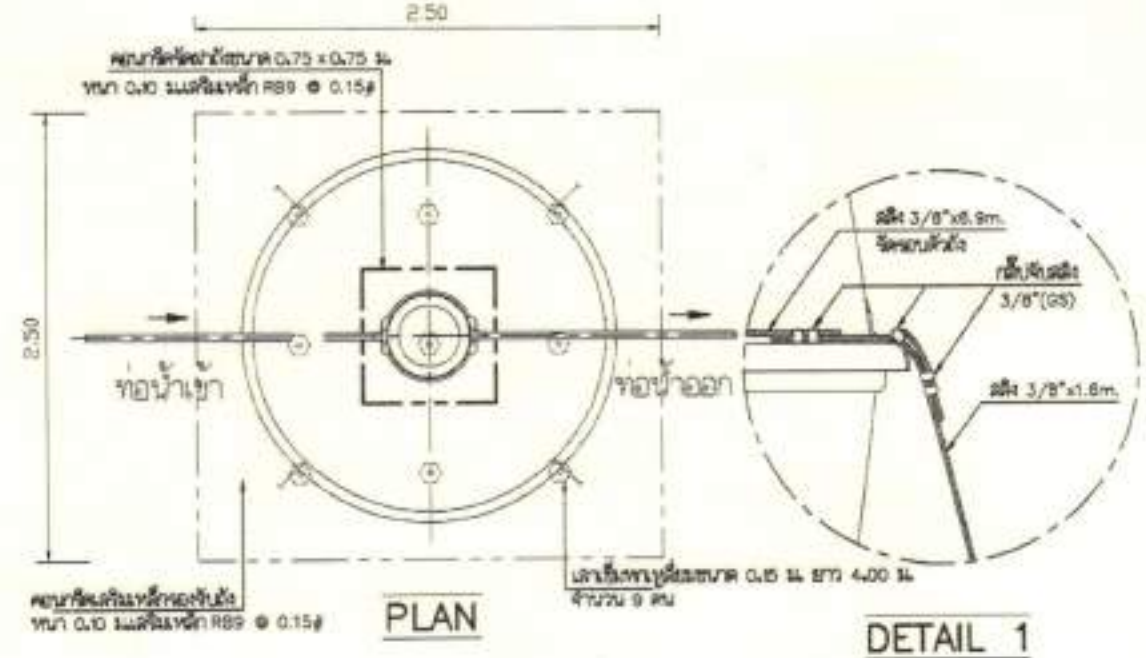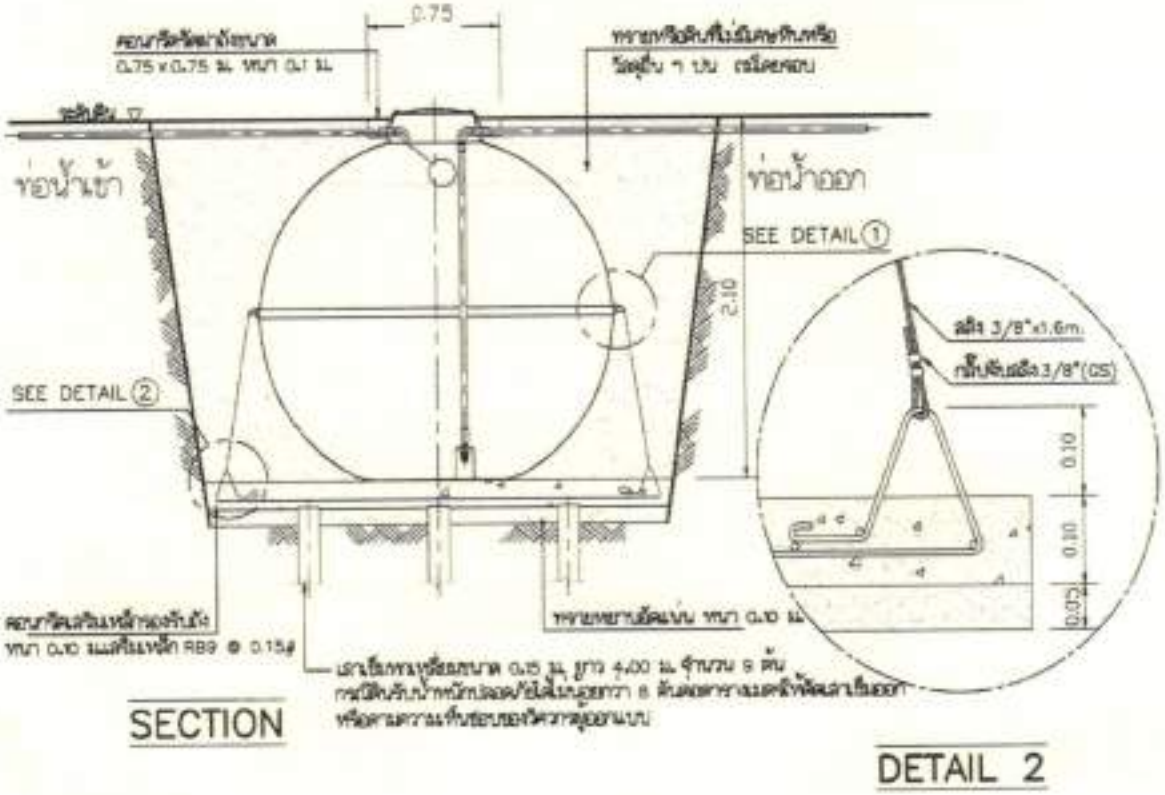
รายการประกอบแบบติดตั้งถังเก็บน้ำใต้ดิน ขนาด 4,000 ลิตร